

TANTÁRGYI TEMATIKA

A képzés neve: Német nyelv és kultúra tanára (10 féléves képzés)

Tantárgy neve: Szóbeli kommunikáció I.	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE1N01 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Intézeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Bazsóné dr. Sörös Marianna egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Bazsóné dr. Sörös Marianna egyetemi docens	
Javasolt félév: 1Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: aláírás, gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A szeminárium célja, hogy a hallgatók bővítsék szókincsüket, fejlesszék szóbeli kommunikációs képességeiket. Autentikus szövegek hallgatásával, olvasásával és feldolgozásával szert tesznek a hétköznapi életben használt szókincsekre és beszédfordulatokra. Középpontban áll a konverzáció és önálló szövegalkotás fejlesztése, amire a hozzászólás, érvelés, kommentár, szerepjáték, vita, tervjáték, kerekasztal-konferencia gyakorlásával kerül sor. Ezt másodlagosan kiegészítik a receptív készségek, az olvasás- és íráskészség. A szóbeli nyelvfejlesztés során a tanárjelöltek olyan készségeinek folyamatos fejlesztésén van a hangsúly, melyek segítségével a hallgató képes mondandóját német nyelven kifejezni. A tárgy elősegíti a kritikai gondolkodás, a kommunikációs készség és a kreativitás fejlesztését is. A vitakészség, prezentációs készség fejlesztése továbbra is középpontban van. Digitális anyagok megfelelő kiválasztása, értékelése.	
Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A tanárjelölt kommunikációs készsége fejlődik, beleértve a világos utasítások adását, a visszajelzések megfogalmazását és a konfliktuskezelést. A projektek elkészülésük közben gyakran változnak és fejlődnek, ami a tanártól rugalmasságot és alkalmazkodóképességet igényel. Képes a különböző nyelvtanulási céloknak megfelelő stratégiák, a motivációt, differenciálást, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, probléma-megoldási, együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására, megvalósítására, a hagyományos és az információs-kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony, szakszerű alkalmazására a nyelvoktatás során.	
Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a német nyelv beszélt és írott változatának szabályait. képesség: Képes német nyelven hatékonyan kommunikálni és az információkat különböző nézőpontok szerint bemutatni. Képes a német nyelvű kultúrákat, azok hasonlóságait és különbségeit saját maga és tanulói fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni. Képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására. attitűd: Törekszik nyelvi tudásának és általános ismeretanyagának folyamatos fejlesztésére és a szaktárgyak tanítása során fejlesztett kompetenciák szintetizálására.	
Tantárgy tematikus leírása: Gyakorlat: 1. Foglalkozás, munka 2. Napirend 3. Étkezés 4. Egészséges életmód, egészség 5. Betegség 6. Szabadidő, sport	

7. Számonkérés írásban és szóban
8. Kultúra, szórakozás
9. Utazás, nyaralás
10. Közlekedés
11. Modern technika
12. Vásárlás, pénz
13. Számonkérés írásban és szóban
14. A félév összefoglalása

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Beszámoló és szódolgozatok az egyes témakörökből.

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Beszámoló:

A produktív készségek (szóbeli témakifejtés) értékelése három szempont szerint, részjegyekkel történik:

- Tartalom: a szóbeli felelet szakmai információi és szókincse
- Prezentáció: a szóbeli felelet logikája, felépítése, előadásmódja, követhetősége, gördülékenysége, érthetősége
- Kommunikáció: a szóbeli felelet nyelvhelyessége.

A végső osztályzat a három részjegy matematikai átlaga.

Szódolgozat:

Feladatsor: Az elégséges (2) jegyhez 60%-ot, a közepes (3) jegyhez 70%-ot, a jó (4) jegyhez 80 %-ot, a jeles (5) jegyhez 90%-ot kell elérni.

Kötelező irodalom:

Daniels, Albert – Estermann, Christian – Köhl-Kuhn, Renate – Sander, Ilse – Buttler, Ellen –Tallowitz, Ulrike: Mittelpunkt C1 Deutsch als Fremdsprache für Fortgeschrittene. Lehrbuch, Stuttgart: Klett 2007.

Daniels, Albert – Estermann, Christian – Köhl-Kuhn, Renate – Sander, Ilse – Buttler, Ellen – Tallowitz, Ulrike.: Mittelpunkt C1 Deutsch als Fremdsprache für Fortgeschrittene. Arbeitsbuch mit Audio CD. Stuttgart: Klett 2007.

online:

http://einstufungstests.klett-sprachen.de/eks/2013-07-19_mittelpunkt/index.php?questname=mittelpunkt&questclass=B2&questblock=1

Ajánlott irodalom:

Daniels, Albert – Estermann, Christian – Köhl-Kuhn, Renate – Sander, Ilse – Buttler, Ellen –Tallowitz, Ulrike: Mittelpunkt C1 Deutsch als Fremdsprache für Fortgeschrittene. 4 Audio CDs. Stuttgart: Klett 2007.

Fitz, Angela – Neustadt, Eva: Mittelpunkt B2 / C1. Redemittelsammlung. Stuttgart: Klett 2009.

Duden online Wörterbuch <https://www.duden.de/woerterbuch>

Tantárgy neve: Írásbeli kommunikáció I.	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE1N02 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Intézeti Tanszék
	Tantárgyfelelős: kötelező
Tárgyfelelős: Bazsóné dr. Sörös Marianna egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Bazsóné dr. Sörös Marianna egyetemi docens	
Javasolt félév: 1 ^Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: aláírás, gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: Az órákon foglalkozunk az írásbeli interakciók különböző rétegeivel: fordítás németre, hivatalos levelezés; nyomtatványok, kérdőívek megfogalmazása, kitöltése; komplex tények, információk írásban történő átadása mások számára; panaszlevelek megfogalmazása; érdekes témákról részletes leírás, súlypontok kiemelése; beszélgetés, előadás, ill. prezentáció közben jegyzetek készítése. Az írásbeli produktumok elkészítésekor nagy figyelmet fordítunk a stilisztikai és nyelvhelyességi követelmények betartására. A szeminárium lehetőséget ad a hallgatóknak arra, hogy írásbeli kompetenciájukat bővítsék, illetve erősítsék. Az íráskészséget olyan szövegtípusokon gyakorolják, amelyek a magánéletben, az egyetemen, illetve a munka világában csaknem nap mint nap használatosak. A szemináriumon továbbá sor kerül bizonyos, a tárgyalt szövegtípusok szempontjából is releváns nyelvtani témák feldolgozására.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek:</p> <p>Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos és hatékony alkalmazása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tudásszerzés és tudásátadás - Német nyelvű, akár elvontabb tartalmú információ megszerzése - Akár elvontabb információ megosztása német nyelven - Célnyelvű, akár autentikus anyagok felhasználása ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, nyelvi fejlesztésre - Papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projekteket készít önállóan vagy kooperatív munkafolyamatban; összefüggő szövegeket ír önállóan, akár elvontabb témákban; - a szövegek létrehozásához nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt használ; - írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót leképező szituációkban. <p>Fejlesztendő kompetenciák:</p> <p>tudás: Ismeri a német nyelv beszélt és írott változatának szabályait. Ismeri a szakiránynak megfelelő germán nyelv beszélt és írott változatának szabályait, ismeretekkel rendelkezik az elvégzett szakiránynak megfelelő nyelv variánsairól, regisztereiről. Ismeri a Közös Európai Referenciakeretet és annak alkalmazását.</p> <p>képesség: Képes német nyelven írásban hatékonyan kommunikálni és az információkat különböző nézőpontok szerint bemutatni. A szinkron nyelvállapot fonetikai, fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai, pragmatikai, valamint diskurzusszintű jellemzőinek és ezek összefüggéseinek ismeretében képes a szakiránynak megfelelő nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.</p> <p>Képes a nyelvtanulás eredményességét vagy eredménytelenségét befolyásoló tényezők felismerésére, egyéni nyelvtanulási stratégiák kialakításának elősegítésére, támogatására. Képes az írásbeli idegennyelvi kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására.</p> <p>attitűd: Törekszik nyelvi tudásának és általános ismeretanyagának folyamatos fejlesztésére.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<p>Gyakorlat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A kurzus céljai, témája és követelményei 2. Fontos információk gyors megtalálása 	

3. A levelezésben a köznyelv és az idiomatikus kifejezések megértése, jól felépített szövegek írása (Önálló feldolgozáshoz: Levelezés – A levelezés megértése, A levelezésben a köznyelv és az idiomatikus kifejezések megértése)
4. Teljesítményértékelés I.
5. Jól strukturált szövegek írása, komplex témák strukturált előadása
6. Írásbeli jelentések megértése (Önálló feldolgozás: Kreatív szövegek – kortárs irodalmi szövegek megértése, fikciós szövegek megértése)
7. Teljesítménymérése II.
8. Irodalmi elbeszélések megértése
9. Kortárs irodalmi szövegek megértése – történetek elmesélése és megfelelő befejezése
10. Teljesítménymérése III.
11. Írásbeli jelentések megértése – információk lejegyzése és továbbadása – igényes szövegek összefoglalása
12. Szakmai szövegekből információk és vélemények kinyerése (Önálló feldolgozáshoz: Tények részletes bemutatása – információk és tanácsok cseréje)
13. Teljesítménymérése IV.
14. Ismételés, összefoglalás, értékelés, a kurzus befejezése

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Négy zárthelyi dolgozat (teszt) és házi fogalmazások megírása.

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Zárthelyi dolgozat:

Feladatsor: Az elégséges (2) jegyhez 60%-ot, a közepes (3) jegyhez 70%-ot, a jó (4) jegyhez 80 %-ot, a jeles (5) jegyhez 90%-ot kell elérni.

Házi fogalmazás:

A produktív készségek (szövegalkotás) értékelése három szempont szerint, részjegyekkel történik:

- Tartalom: a szöveg szakmai információi, szókincse, terminológiahasználat
- Prezentáció: a szöveg logikája, felépítése, koherenciája, tagoltsága, értelmezhetősége
- Kommunikáció: a szöveg nyelvhelyessége.

A végső osztályzat a három részjegy matematikai átlaga.

Kötelező irodalom:

Daniels, Albert – Dengler, Stefanie – Estermann, Christian – Köhl-Kuhn, Renate – Lanz, Monika – Sander, Ilse – Schlenker, Wolfram – Tallowitz, Ulrike: Mittelpunkt. C1. Deutsch als Fremdsprache für Fortgeschrittene. Lehrbuch. Stuttgart: Klett 2008.

Daniels, Albert – Dengler, Stefanie – Estermann, Christian – Köhl-Kuhn, Renate – Lanz, Monika – Sander, Ilse – Schlenker, Wolfram – Tallowitz, Ulrike: Mittelpunkt. C1. Deutsch als Fremdsprache für Fortgeschrittene. Arbeitsbuch + Audio CD. Stuttgart: Klett 2008.

Ajánlott irodalom:

Fitz, Angela – Neustadt, Eva: Mittelpunkt B2 / C1. Redemittelsammlung. Stuttgart: Klett 2009.

Duden online Wörterbuch <https://www.duden.de/woerterbuch>

Tantárgy neve: Grammatikai gyakorlatok és szótárhasználati tréning	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE1N03 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Kriston Renáta, intézetigazgató egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Dr. Kriston Renáta intézetigazgató egyetemi docens; Barna László, egyetemi tanársegéd	
Javasolt félév: 1Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: aláírás, gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja:</p> <p>A szeminárium célja, hogy bevezesse a hallgatókat a lexikográfia alapismereteibe és megismertesse velük a fontosabb szótártípusokat mind nyomtatott, mind online formában. Kritikai szemléletmód kialakítása is a cél, mellyel a kurzus végén elérhetjük, hogy ki tudják választani a hallgatók a számukra legmegfelelőbb és egyben jó minőséget képviselő szótárt a gyakorlatban, pl. egy fordítási feladat során.</p> <p>Mivel a tárgy tanárszakos hallgatóknak szól, másodlagos cél annak megfigyelése és reflektálása, hogyan fejleszhető a nyelvtanulók szókinése a kezdő szintől az érettségi és nyelvvizsga szintjéig, milyen módszertani lehetőségei vannak a szavak tanításának, tanulásának és számonkérésének.</p> <p>A szemináriumok átfogó célja, hogy a hallgatók a fejlesszék azokat a kompetenciákat, amelyek a szövegalkotást teszik színesebbé, elsősorban a koherencia grammatikai elemeivel való megismerkedés szolgálja ezt a célt. A grammatikai elméletek közül a referenciagrammatikai eszköztárával dolgozunk. A grammatikai eszköztár elsajátításához az ajánlott könyveket a kötelező irodalom tartalmazza.</p> <p>A tantárgy célja kiegészül azzal, hogy a grammatikai gyakorlatok a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek nyelvi és nyelvtani fejlesztési céljaival összhangban járuljanak hozzá a hallgatók nyelvi tudatosságának és szakpedagógiai felkészültségének erősítéséhez, valamint, hogy a hallgatók szótárhasználati ismereteket a köznevelési tartalmi szabályozók – így a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek – szemléletének megfelelően tudják értelmezni és alkalmazni. A kurzus támogatja a tanári kompetenciák fejlesztését azáltal, hogy a hallgatók az adott grammatikai jelenségek, deklinálási és konjugálási szabályok ismeretét képesek lesznek tanórai környezetben is alkalmazni, valamint tudatosan használni a digitális nyelvi eszközöket és online tananyagokat a grammatikai jelenségek szemléltetésére és feldolgozására. A kurzus továbbá támogatja a tanári felkészülést azáltal, hogy fejleszti a digitális szótárak, korpuszok tudatos használatát, valamint elősegíti a reflektív és kritikai gondolkodást a szótárprogramok pedagógiai célú alkalmazásában. A tárgy hozzájárul ahhoz, hogy a hallgatók a szótárhasználat tanítását korszerű, módszertanilag megalapozott és digitális eszközökkel támogatott módon tudják megvalósítani.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek:</p> <p>A grammatikai jelenségek tanulmányozása szorosan kapcsolódik a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek által megfogalmazott nyelvi-tudatossági és grammatikai fejlesztési célokhoz. A szóelemek, morfématípusok és szóalkotási módok megértése segíti a tanulók szókincsbővítését, helyesírási és nyelvhelyességi kompetenciáit, valamint hozzájárul a nyelv belső rendszerének tudatos feltárásához. A kurzus továbbá lehetőséget ad arra, hogy a hallgatók felismerjék a grammatikai jelenségek pedagógiai jelentőségét, különösen az idegen nyelvi tanulói hibák értelmezésében, a deklinálás és a konjugálás tanításában, illetve a szókincsfejlesztésben. A módszertani szemlélet kiemeli, hogy a grammatikai ismeretek miként építhetők be a nyelvórák feladataiba. A hallgatók megtanulják, miként lehet a grammatikai jelenségeket tanulóbarát módon megtanítani, szemléletesen és az életkori sajátosságokhoz igazodó módon megjeleníteni, és hogyan építhetők be e jelenségek a célnyelvi kommunikáció fejlesztésébe.</p> <p>A kurzus hangsúlyos eleme a digitális pedagógiai kompetenciák fejlesztése. A hallgatók megismerik a német és magyar nyelv digitális korpuszainak használatát, amelyek használata elősegíti az információkritikai</p>	

gondolkodás kialakulását is: a hallgatók megtanulják értékelni a digitális nyelvi adatok megbízhatóságát, pontosságát és tanórai hasznosíthatóságát. Emellett számos pedagógiai lehetőség nyílik a grammatikai jelenségek vizuális megjelenítésére, interaktív feladatok készítésére és a tanulók önálló kutatómunkájának támogatására.

A kurzus ezáltal nemcsak a grammatikai, nyelvészeti ismeretek tudományos megalapozását szolgálja, hanem hozzájárul a hallgatók tanári identitásának, módszertani tudásának és digitális műveltségének fejlődéséhez, lehetővé téve, hogy a nyelv szerkezetének feltárását korszerű, tanulóközpontú és technológiailag is támogatott módon építsék be az oktatási gyakorlatba.

A kurzus összhangban áll a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek nyelvi, szókincsi és kommunikációs fejlesztési céljaival, amelyek hangsúlyozzák a szókincs bővítését, a jelentésárnyalatok megértését, a nyelvi tudatosság fejlesztését és a digitális szótárhasználat pedagógiai támogatását. A módszertani szemlélet hangsúlyt fektet arra, hogy a hallgatók képesek legyenek különböző szótártípusokat – egynyelvű, kétnyelvű, szaknyelvi, képes vagy tematikus szótárakat – pedagógiai szempontból is megkülönböztetni és célszerűen kiválasztani. A tantárgy támogatja annak megértését, hogy a szótárak miként integrálhatók a nyelvórákba: hogyan segítik a szókincsfejlesztést, az önálló tanulást, a fordítást, a szövegértési feladatok megoldását és a precíz szóhasználat kialakítását.

Fejlesztendő kompetenciák:

tudás: Ismeri a német nyelv beszélt és írott változatának szabályait. Ismeri a szakiránynak megfelelő germán nyelv írott változatának szabályait, ismeretekkel rendelkezik az elvégzett szakiránynak megfelelő nyelv variánsairól, regisztereiről.

képesség: Képes német nyelven hatékonyan kommunikálni és az információkat különböző nézőpontok szerint bemutatni. Képes a szótárakat, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni.

attitűd: Törekszik nyelvi tudásának és általános ismeretanyagának folyamatos fejlesztésére. Elkötelezett a szakiránynak megfelelő nyelv megismertetése iránt, törekszik megszerzett tudása kreatív felhasználására.

Tantárgy tematikus leírása:

Gyakorlat:

1. A tanulószótár felépítése, A szócikk, címszó, homonímák, hangsúly, elváló igekötő, betűszók, rövidítések
2. Kiejtés, nyelvtani (ragozási) adatok
3. Szófaj, stílusminősítés, szaknyelvi és földrajzi besorolás
4. Gyakorlás: 1. feladatlap
5. Gyakorlás: 2. feladatlap
6. Gyakorlás: 3. feladatlap
7. Gyakorlás: 4. feladatlap
8. Megfelelők, jelentések, körülírás, egyedi szócikkek, glossza, példák, kollokációk
9. Állandósult szókapcsolatok, álbarátok, tematikus rajzok, országismereti és nyelvtani információk
10. Gyakorlás: 5. feladatlap
11. Gyakorlás: 6. feladatlap
12. Gyakorlás: 7. feladatlap
13. Gyakorlás: 8. Feladatlap
14. Számonkérés

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A félév során egy zárthelyi dolgozat lesz, melyek mind elméleti, mind gyakorlati kérdésekből tevődnek össze, és az órákon elhangzott anyagra, valamint a házi feladatokra épülnek. A dolgozat értékelése: 0-59 %: elégtelen (1); 60-69 % elégséges (2); 70-79 % közepes (3); 80-89 % jó (4), 90 %-tól jeles (5).

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Az aláírás feltétele az aktív órai munka, a házi feladatok elkészítése, valamint a zárthelyi dolgozat legalább elégséges teljesítése.

Kötelező irodalom:

Iker Bertalan, Kriston Renáta: Szótárhasználati munkafüzet - Német tanulószótár Szeged: Maxim Könyvkiadó. 2020.

Klosa, Annette: Aktuelle Tendenzen in der deutschen Lexikographie der Gegenwart.

(<http://www.efnil.org/documents/conference-publications/budapest-2012/12-EFNIL-Budapest-Klosa-Final.pdf>) Erschienen in: Stickel, Gerhard/Váradi, Tamás (Hrsg.): Lexical Challenges in a Multilingual Europe. Contributions to the Annual Conference 2012 of EFNIL in Budapest. - Frankfurt am Main/Berlin/Bern/Bruxelles/New York

Ajánlott irodalom:

Bassola, Péter - Orosz, Magdolna - Polákovits, Sarolta: Rendszerező német nyelvtan és gyakorlatok. Szeged: Grimm Könyvkiadó 2002.

Fitz, Angela – Neustadt, Eva: Mittelpunkt B2 / C1. Redemittelsammlung. Stuttgart: Klett 2009.

Duden online Wörterbuch: <https://www.duden.de/woerterbuch>

Magay Tamás (2004): A magyar szótárirodalom bibliográfiája. (Lexikográfiai füzetek 1.) Budapest: Akadémiai Kiadó.

Wiegand, Herbert Ernst (1998): Wörterbuchforschung: Untersuchungen zur Wörterbuchbenutzung, zur Theorie, Geschichte, Kritik und Automatisierung der Lexikographie. Berlin/New York: de Gruyter. Lexikográfiai füzetek' egyes számai

Tantárgy neve: A német nyelvű országok kultúrája és történelme	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE1N04 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Bazsóné Dr. Sörös Marianna, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Sabine Hankó, anyanyelvi lektor	
Javasolt félév: 1 ^ő	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: aláírás, kollokvium
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: Az előadások bevezető jelleggel áttekintik a német nyelvű országok történelmi, földrajzi, gazdasági és társadalmi jellegzetességeit. Az előadások célja, hogy a hallgatók történelmi összefüggésekbe helyezve megismerjék a német nyelvterület országait, legfontosabb tartományait, földrajzi sajátosságait, rövid, áttekintő történelmét, illetve a hétköznapi élet aktuális gazdasági és társadalmi problémáinak (pl. kül- és belpolitika, bevándorlás, környezetvédelem, munkaerőpiac, fogyasztás, oktatáspolitikai, genderpolitika stb.) történelmi vonatkozásait, valamint betekintést nyújtson a német nyelvű országok emlékezeti kultúrájának és történelempolitikájának különböző jelenségeibe, alapfogalmaiba és változásába. A kurzus a német nyelvű országok politikai és társadalmi berendezkedésének, illetve kulturális intézményeinek a megismerésére szolgál. Kiemelt cél a német nyelvű országok megismerése, a hasonlóságok és különbségek tudatosítása, továbbá a kritikai gondolkodás, összhangban a NAT által elvárt kompetenciákkal.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek:</p> <p>Interkulturális és országismereti témák</p> <ul style="list-style-type: none"> - Célnyelvi kulturális szokások, jellemzők ismerete: szokások és hagyományok - Célnyelvi országok országismereti jellemzőinek ismerete: emberek és kultúra, hagyományok, jellegzetes szimbólumok, nemzeti sportok, konyha, regionális nyelv, nevezetességek, művészet, történelem, irodalom - Célnyelvi országok történelmi jellemzőinek ismerete: A Szent Római Birodalom, Császárság, Harmadik Birodalom, NDK, NDK, Wende, Fal bukása - Környezetünkhöz tartozó összetettebb, akár a közvetlen vonatkozásokon túlmutató információk átadása - A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció a környezeti tématarományban - A célnyelvi kultúrákhoz kapcsolódó tanult nyelvi elemek alkalmazása - Célnyelvi kultúráról információk átadása <p>A képzés illeszkedik a NAT és a kapcsolódó kerettantervek által meghatározott történelmi és kulturális kompetenciák fejlesztéséhez: támogatja az értő olvasás, a kritikai gondolkodás, a kulturális reflektivitás és az interdiszciplináris szemlélet fejlődését.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák:</p> <p>tudás: a szakirodalom segítségével és autentikus anyagok feldolgozásával ismeretszerzés a német nyelvterület országairól, valamint röviden áttekintése Németország, Ausztria és Svájc történelmének legfontosabb eseményeinek, alapvető ismeretek szerzése a német nyelvű országok történelméről, földrajzáról, gazdasági és társadalmi formációiról, az ehhez kapcsolódó lexikai egységek pontos elsajátítása (pl. földrajzi nevek, tartományok nevei), ismeretek szerzése a német nyelvű országokban élők életkörülményeiről,</p> <p>képesség: azon történelmi események megértése, amelyek a német nyelvű országok helyzetét máig ható módon befolyásolják Képes a német nyelvű kultúrákat, azok hasonlóságait és különbségeit saját maga és tanulói fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni.</p> <p>attitűd: attitűd: tudatosság a német nyelvű országok történelmi és kulturális vonatkozásainak megértésében</p>	

Tantárgy tematikus leírása:

1. Bevezetés a német történelembe.
2. A német nyelvű országok: kulturális-történelmi áttekintés.
3. Németország történelme. Áttekintés. (1)
4. Németország történelme. Áttekintés. (2)
5. Németország történelme. Áttekintés. (3)
6. Ausztria története. Áttekintés. (1)
7. Ausztria története. Áttekintés. (2)
8. Ausztria története. Áttekintés. (3)
9. Svájc története. Áttekintés (1)
10. Svájc története. Áttekintés (2)
11. Svájc története. Áttekintés (3)
12. A német nyelvű országok aktuális problémái.
13. A német nyelvű országok kulturális politikája, munkaügyi politikája.
14. Társadalom és történelem: összefüggések.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Kollokvium.

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Kollokvium. A vizsga tematikája megegyezik az előadások anyagával, és alapvetően fontos, hogy a hallgatók ismerjenek olyan szakkönyveket, amelyek az egyes témákkal történelmi vonatkozásban foglalkoznak. Ennek ismeretét önállóan összeállított irodalomlista alapján követjük nyomon. Az egyéni olvasmány- és könyvlista összeállításához internetes források is felhasználhatóak. Az olvasmánylistát a hallgatónak a vizsgára magával kell hoznia.

A szóbeli témakifejtés értékelése három szempont szerint, részjegyekkel történik:

- Tartalom: a szóbeli felelet szakmai információi és szókincse
- Prezentáció: a szóbeli felelet logikája, felépítése, előadásmódja, követhetősége, gördülékenysége, érthetősége
- Kommunikáció: a szóbeli felelet nyelvhelyessége.

A végső osztályzat a három részjegy matematikai átlaga.

Kötelező irodalom:

Avenarius, Wilhelm: Streifzüge durch das historische Deutschland. München, Stuttgart: ADAC Verlag 1990.

Werner, Rellecke – Künzel, Werner: Geschichte der deutschen Länder. Frankfurt: Beck. 2015.

Péntek Bernadett-Husz Anikó: Entdeckungsreise durch die deutschsprachigen Länder. Országismereti tankönyv. Sopron: Padlás kiadó 2000.

Ajánlott irodalom:

Tatsachen über Deutschland. (Hg.: Presse- und Informationsamt der Bundesregierung) Frankfurt/M.:

Societs Verlag 2010. <http://www.tatsachen-ueber-deutschland.de/de/>

Boockmann Hartmut - Schilling Heinz –Schulze Hagen –Stürmer Michael: Mitten in Europa. Deutsche Geschichte. Berlin: Goldmann Verlag 1987.

Rudolf, Hans-Ulrich - Oswald, Wadim: Taschenatlas Deutsche Geschichte. Gotha u.a.: Klett-Perthes Verlag 2004

Tantárgy neve: Bevezetés az irodalomtudományba	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE1N05 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Intézeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Bazsóné Dr. Sörös Marianna, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Paksy Tünde egyetemi adjunktus, Bazsóné Dr. Sörös Marianna, egyetemi docens	
Javasolt félév: 1Ő	Előfeltétel: -
Óraszám: 1	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: Az előadás célja az, hogy a hallgatók középiskolában szerzett irodalomtörténeti ismereteit és műismeretét az irodalomelmélet elmélyítésével szemléleti egységbe vonja. Az előadás megismerteti a hallgatókat az irodalomtudomány kulcsfogalmaival. Megmutatja az irodalom kommunikációs funkcióját és esztétikai minőségét, s ezzel segíti a hallgatókat a szövegek befogadásában, egyszersmind az esztétikai igényesség kialakításában. Az előadás többek közt az irodalmi jelenség vizsgálatának tudományelméleti alapjaival ismerteti meg a hallgatókat, foglalkozik az irodalom általános és ágazatesztétikai kérdéseivel, illetve az irodalmiság alaki és megformáltságbeli sajátosságaival. A hallgatók képet kapnak az irodalomelmélet és irodalomkritika kialakulásáról és kiemelkedő képviselőiről, megismerik a különböző kritikai iskolák elméleti alapjait és a kötelező olvasmányi szemelvényeken keresztül tanulmányozzák a műelemzés terminológiai apparátusát és az egyes megközelítési módszereket. Az előadás tartalma illeszkedik a NAT irodalmi és kultúráközvetítő kompetencterületeihez: fejleszti a diákok szövegértési, értelmezési és reflektív gondolkodási képességeit, valamint megalapozza a középiskolai irodalomtanítás elméleti és módszertani hátterét. Kiemelt cél a művek kulturális kontextusának felismerése, az irodalmi korszakok, műfajok és stílusirányzatok tudatosítása, továbbá a kritikai gondolkodás és az esztétikai érzékenység fejlesztése, összhangban a NAT által elvárt kompetenciákkal.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A német nyelv oktatásához szükséges irodalmi, kultúra- és médiatudományi ismeretek körében a kurzus áttekintést nyújt a legjelentősebb alkotókról és műveikről, az irodalmi műfajokról, valamint a szövegértelmezés és szövegelemzés módszereiről. A hallgatók megismerik a német és magyar irodalom közötti párhuzamokat, és feltárják a kulturális sokszínűség megjelenési formáit az irodalomban. A képzés illeszkedik a NAT és a kapcsolódó kerettantervek által meghatározott irodalmi, szövegértési és kulturális kompetenciák fejlesztéséhez: támogatja az értő olvasás, a kritikai gondolkodás, a kulturális reflektivitás és az interdiszciplináris szemlélet fejlődését. A módszertani tartalmak hangsúlyt fektetnek az irodalmi művek tanórai feldolgozásának korszerű eljárásaira — például a műértelmezés különböző megközelítéseire, a kooperatív és projektalapú tanulási formákra, valamint a digitális és médiatudatos eszközök integrálására. A kurzus tartalmában kiemelten jelenik meg a NAT emberképe és az alapvető emberi, etikai és társadalmi értékek vizsgálata, különös tekintettel az interkulturális irodalomra. Ezzel összefüggésben a hallgatók foglalkoznak a nemzetiségi identitás, a magyarságtudat és a kulturális önazonosság kérdésével, továbbá azok tanórai alkalmazási lehetőségeivel a német nyelv és irodalom oktatásában.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri a nyelv- és irodalomtudományi, kultúrtörténeti kutatások korszerű eredményeit, azok módszertanát. A hallgató ismeri az irodalomtudomány és irodalomelmélet alapvető tendenciáit és képviselőit. Ismeri a német nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit. képesség: Ismeri az irodalomtudomány terminológiáját, képes német nyelven megérteni az idevágó szakirodalmat. Képes az irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni.</p>	

Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására.

attitűd: Elkötelezetten vállalja szakképzettsége átfogó gondolkodásmódjának hiteles közvetítését, nyitott az új irodalomtudományi jelenségek és eredmények befogadására.

Reálisan ítéli meg a német nyelv tantárgy oktatásban betöltött szerepét.

Tantárgy tematikus leírása:

1. Bevezetés: Mi az irodalom? Mi az irodalomtudomány? A hermeneutika mint probléma (olvasás – megértés – értelmezés)
2. Az irodalomtudomány terminológiája
3. Irodalom és valóság
4. Szerzőség
5. A műfajpoétika problémái
6. A narratív elemzés terminológiája
7. A drámaelemzés terminológiája
8. A verselemzés terminológiája
9. Irodalmi kánon – irodalmi értékelés
10. Irodalom és kommunikáció
11. Produkciós esztétikai elemzés
12. Struktúraelemzés
13. Recepcióesztétikai elemzés
14. Az irodalomtudomány mint kultúratudomány

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Kollokvium, írásbeli vizsga

A kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A hallgató írásbeli vizsga formájában ad számot tudásáról. A dolgozat átfogóan érinti az előadások tematikáját. A dolgozat értékelése: 100%-90% = jeles, 89%-80% = jó, 79%-70% = közepes, 69%-60% = elégséges, 60% alatt = elégtelen

Kötelező irodalom:

Arbeitsbuch: Literaturwissenschaft. Hrsg. Thomas Eicher - Volker Wiemann, Paderborn, München, Wien, Zürich: Schöningh, 2001.

Grundzüge der Literaturwissenschaft. Hrsg. Heinz Ludwig Arnold - Heinrich Detering, München: DTV, 2001.

Ajánlott irodalom:

Baasner, Rainer/Zens, Maria: Methoden und Modelle der Literaturwissenschaft. Eine Einführung. Berlin: Erich Schmidt Verlag, 2005.

Bernáth Árpád/Orosz Magdolna/Radek Tünde/Rác Gabriella/Tőkei Éva: Irodalom, irodalomtudomány, irodalmi szövegelemzés. Budapest: Bölcsész Konzorcium, 2006.

<http://mek.oszk.hu/05400/05477/05477.pdf>

3. Schutte, Jürgen: Einführung in die Literaturinterpretation, Stuttgart: Metzler, 1990.

Tantárgy neve: Bevezetés a nyelvtudományba	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE1N06 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Intézeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: dr. Kriston Renáta, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): dr. Kriston Renáta, egyetemi docens, dr. Tóth-Loesti Heidrun, anyanyelvi lektor	
Javasolt félév: 1Ő	Előfeltétel: -
Óraszám: 1	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A hallgatók a bevezető nyelvészeti tantárgy keretében megismerkednek a nyelvtudomány legfontosabb fogalmaival, kutatási területeivel, elért eredményeivel. A világ nyelvi gazdagságáról és a nyelvészet ágairól, az egyes nyelvtudományi területek feladatairól képet adó előadások után a nyelv és gondolkodás kérdéseivel foglalkozunk, majd a kommunikáció fogalmát, fajtáit tekintjük át. Egy-egy előadást szentelünk a beszédaktusoknak, a nyelvi jelnek és az általános jel tudománynak, a nyelvváltozatoknak, továbbá az egyes nyelvi szintekkel foglalkozó nyelvtudományi területek (fonetika-fonológia, morfológia, szintaxis, textológia) vizsgálatának. Röviden tárgyaljuk a szemantika, a lexikológia és a lexikográfia alapkérdéseit, majd az utolsó előadás – a korábban elhangzott nevek és áramlatok alapján – összefoglalóan mutatja be az európai nyelvtudomány történetének fontosabb állomásait.</p> <p>A tantárgy feladata és célja továbbá az, hogy a hallgatók a nyelvtudomány alapfogalmainak és vizsgálati módszereinek elsajátítása mellett megértsék a nyelvi jelenségek pedagógiai relevanciáját, valamint azok szerepét a köznevelési tartalmak, a NAT és a kerettantervek követelményrendszerében. A kurzus támogatja a reflektív, korszerű tanári gondolkodás fejlődését, a digitális források értő használatát és a nyelvi ismeretek tanári alkalmazásához szükséges módszertani alapok megalapozását.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A tantárgy szorosan kapcsolódik a Nemzeti alaptantervben és a kerettantervekben megfogalmazott nyelvi, kommunikációs és kulturális fejlesztési célokhoz, amelyek a nyelvi tudatosság, a szövegértés és szövegalkotás, a kommunikációs kompetenciák és a digitális írástudás fejlesztését helyezik középpontba. A kurzus keretében a hallgatók nemcsak a nyelvtudomány fogalomrendszerét és vizsgálati területeit ismerik meg, hanem betekintést kapnak abba is, hogy a különböző nyelvi szintek, a kommunikációelmélet, a nyelvváltozatok és a jelentéselmélet iskolai környezetben miként értelmezhetők és hasznosíthatók. A módszertani szemlélet hangsúlyt helyez a tanórai alkalmazhatóságra, a tudományos tartalom pedagógiai transzformációjára, valamint a tanulók életkori sajátosságaihoz igazodó magyarázatok és példák kiválasztására.</p> <p>A kurzus fejleszti a hallgatók digitális pedagógiai kompetenciáit is: a nyelvi adatok online elemzésének lehetőségeit, a digitális korpuszok, szótárak és nyelvi adatbázisok alkalmazását, valamint a multimodális, digitális tananyagok tudatos felhasználását. A képzés ösztönzi az információkritikai gondolkodást, a digitális források megbízhatóságának vizsgálatát, és támogatja a hallgatókat abban, hogy a nyelvtudomány eredményeit korszerű, digitális eszközökkel is közvetíthető formában tudják beépíteni a pedagógiai gyakorlatba. Mindez hozzájárul ahhoz, hogy a leendő tanárok a nyelvi jelenségeket integrált módon, tudományos igényességgel, ugyanakkor tanulóközpontú és digitálisan is támogatott módon legyenek képesek bemutatni.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a nyelvek szabályait, tájékozott a nyelvészeti tudományágakat illetően. Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. képesség: A szinkron nyelvallapot fonetikai, fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai jellemzőinek és ezek összefüggéseinek ismeretében képes a szakiránynak megfelelő nyelv gördülékény, helyes, magabiztos, a mindenkorai kontextusba illő használatára. Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások,</p>	

átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására
attitűd: Elkötelezett a német és magyar nyelv megismertetése iránt, törekszik megszerzett tudása kreatív felhasználására

Elkötelezetten vállalja szakképzettsége átfogó gondolkodásmódjának hiteles közvetítését, nyitott az új irodalomtudományi jelenségek és eredmények befogadására.

Reálisan ítéli meg a német nyelv tantárgy oktatásban betöltött szerepét.

Tantárgy tematikus leírása:

1. A nyelvek és a nyelvtudomány, a nyelvtudomány feladata, ágai, szinkrón és diakrón vizsgálatok
2. Nyelv és gondolkodás, nyelv és agy, a nyelvvelsajátítás jellemzői
3. A kommunikáció fogalma és fajtái; az emberi és az állati kommunikáció összevetése
4. Az emberi nem-verbális kommunikáció fajtái és jellemzésük
5. Beszédkutatás-elmélet és pragmatika
6. A nyelv és a beszéd; a nyelv mint jelek rendszere; a nyelv és az általános jel tudomány (szemiotika) kapcsolata
7. A nyelvváltozatok vizsgálata
8. Az egyes nyelvi szintek vizsgálata I. Fonetika és fonológia
9. Az egyes nyelvi szintek vizsgálata II. A morfológia feladata; az egyes szóosztályok csoportosítása
10. Az egyes nyelvi szintek vizsgálata III. A szintaxis alapjai, a mondatelemzés iskolái
11. Az egyes nyelvi szintek vizsgálata IV. A szövegnyelvészet alapfogalmai
12. A szemantika alapjai
13. Lexikológia és lexikográfia
14. Nevek és áramlatok az európai nyelvtudomány történetéből

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Szóbeli vizsga

A kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A vizsgakérdéseket az oktató a hallgatókkal a vizsgaidőszak előtt legalább egy hónappal közli, a tételcímek alapvetően megegyeznek a fenti tematikus bontással.

Kötelező irodalom:

- Kálmán László – Trón Viktor: Bevezetés a nyelvtudományba. Budapest: Tinta Könyvkiadó 2005.
(https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tinta/TAMOP-4_2_5-09_Bevezetes_a_nyelvtudomanyba/adatok.html)
- Kenesei István (szerk.): A nyelv és a nyelvek. Budapest: Gondolat 1984.
- Kenesei István (szerk.): A nyelv és a nyelvek. Budapest: Akadémiai Kiadó 2003.
- Austin, J.: Tetteken ért szavak. Budapest: Akadémiai Kiadó 1990.

Ajánlott irodalom:

- Crystal, D.: A nyelv enciklopédiája. Budapest: Osiris 1998.
- Fodor István: A világ nyelvei és nyelvcsaládjai. Budapest: Tinta Könyvkiadó 2003.
- Hidasi Judit (szerk.): Szavak – Jelek – Szokások. Budapest: Windsor Kiadó 1998.
- Horányi Özséb – Szépe György: A jel tudománya. Budapest: Gondolat 1975.

Tantárgy neve: Szóbeli kommunikáció II.	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE2N01 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Intézeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Bazsóné dr. Sörös Marianna egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Bazsóné dr. Sörös Marianna egyetemi docens	
Javasolt félév: 2T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: aláírás, gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A szeminárium célja, hogy a hallgatók bővítsék szókincsüket, fejlesszék szóbeli kommunikációs képességeiket. Autentikus szövegek hallgatásával, olvasásával és feldolgozásával szert tesznek a hétköznapi életben használt szókincsekre és beszédfordulatokra. Középpontban áll a konverzáció és önálló szövegalkotás fejlesztése, amire a hozzászólás, érvelés, kommentár, szerepjáték, vita, tervjáték, kerekasztal-konferencia gyakorlásával kerül sor. Ezt másodlagosan kiegészítik a receptív készségek, az olvasás- és íráskészség. A szóbeli nyelvfejlesztés során a tanárjelöltek olyan készségeinek folyamatos fejlesztésén van a hangsúly, melyek segítségével a hallgató képes mondandóját német nyelven kifejezni. A tárgy elősegíti a kritikai gondolkodás, a kommunikációs készség és a kreativitás fejlesztését is. A vitakészség, prezentációs készség fejlesztése továbbra is középpontban van. Digitális anyagok megfelelő kiválasztása, értékelése.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A tanárjelölt kommunikációs készsége fejlődik, beleértve a világos utasítások adását, a visszajelzések megfogalmazását és a konfliktuskezelést. A projektek elkészülésük közben gyakran változnak és fejlődnek, ami a tanártól rugalmasságot és alkalmazkodóképességet igényel. Képes a különböző nyelvtanulási céloknak megfelelő stratégiák, a motivációt, differenciálást, tanulói aktivitást biztosító, a tanulók gondolkodási, probléma-megoldási, együttműködési képességének fejlesztését segítő módszerek, szervezési formák kiválasztására, megvalósítására, a hagyományos és az információs-kommunikációs technikákra épülő eszközök, digitális tananyagok hatékony, szakszerű alkalmazására a nyelvoktatás során.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a német nyelv beszélt és írott változatának szabályait. képesség: Képes német nyelven hatékonyan kommunikálni és az információkat különböző nézőpontok szerint bemutatni. Képes a német nyelvű kultúrákat, azok hasonlóságait és különbségeit saját maga és tanulói fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni. Képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Képes az irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására. attitűd: Törekszik nyelvi tudásának és általános ismeretanyagának folyamatos fejlesztésére és a szaktárgyak tanítása során fejlesztett kompetenciák szintetizálására.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
Gyakorlat:	
<ul style="list-style-type: none"> 15. Foglalkozás, munka 16. Napirend 17. Étkezés 18. Egészséges életmód, egészség 19. Betegség 20. Szabadidő, sport 	

21. Számonkérés írásban és szóban
22. Kultúra, szórakozás
23. Utazás, nyaralás
24. Közlekedés
25. Modern technika
26. Vásárlás, pénz
27. Számonkérés írásban és szóban
28. A félév összefoglalása

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Beszámoló és szódolgozatok az egyes témakörökből.

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Beszámoló:

A produktív készségek (szóbeli témakifejtés) értékelése három szempont szerint, részjegyekkel történik:

- Tartalom: a szóbeli felelet szakmai információi és szókincse
- Prezentáció: a szóbeli felelet logikája, felépítése, előadásmódja, követhetősége, gördülékenysége, érthetősége
- Kommunikáció: a szóbeli felelet nyelvhelyessége.

A végső osztályzat a három részjegy matematikai átlaga.

Szódolgozat:

Feladatsor: Az elégséges (2) jegyhez 60%-ot, a közepes (3) jegyhez 70%-ot, a jó (4) jegyhez 80 %-ot, a jeles (5) jegyhez 90%-ot kell elérni.

Kötelező irodalom:

Daniels, Albert – Estermann, Christian – Köhl-Kuhn, Renate – Sander, Ilse – Buttler, Ellen –Tallowitz, Ulrike: Mittelpunkt C1 Deutsch als Fremdsprache für Fortgeschrittene. Lehrbuch, Stuttgart: Klett 2007.

Daniels, Albert – Estermann, Christian – Köhl-Kuhn, Renate – Sander, Ilse – Buttler, Ellen – Tallowitz, Ulrike.: Mittelpunkt C1 Deutsch als Fremdsprache für Fortgeschrittene. Arbeitsbuch mit Audio CD. Stuttgart: Klett 2007.

Ajánlott irodalom:

Daniels, Albert – Estermann, Christian – Köhl-Kuhn, Renate – Sander, Ilse – Buttler, Ellen –Tallowitz, Ulrike: Mittelpunkt C1 Deutsch als Fremdsprache für Fortgeschrittene. 4 Audio CDs. Stuttgart: Klett 2007.

Fitz, Angela – Neustadt, Eva: Mittelpunkt B2 / C1. Redemittelsammlung. Stuttgart: Klett 2009.

Duden online Wörterbuch <https://www.duden.de/woerterbuch>

Tantárgy neve: Írásbeli kommunikáció II.	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE2N02 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Intézeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Bazsóné dr. Sörös Marianna, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Bazsóné dr. Sörös Marianna, egyetemi docens	
Javasolt félév: 2T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: aláírás, gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: Az órákon foglalkozunk az írásbeli interakciók különböző rétegeivel: fordítás németre, hivatalos levelezés; nyomtatványok, kérdőívek megfogalmazása, kitöltése; komplex tények, információk írásban történő átadása mások számára; panaszlevelek megfogalmazása; érdekes témákról részletes leírás, súlypontok kiemelése; beszélgetés, előadás, ill. prezentáció közben jegyzetek készítése. Az írásbeli produktumok elkészítésekor nagy figyelmet fordítunk a stilisztikai és nyelvhelyességi követelmények betartására. A szeminárium lehetőséget ad a hallgatóknak arra, hogy írásbeli kompetenciájukat tovább bővítsék, illetve erősítsék. Az íráskészséget olyan szövegtípusokon gyakorolják, amelyek a magánéletben, az egyetemen, illetve a munka világában csaknem nap mint nap használatosak. A szemináriumon továbbá sor kerül bizonyos, a tárgyalt szövegtípusok szempontjából is releváns nyelvtani témák feldolgozására.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos és hatékony alkalmazása - Tudásszerzés és tudásátadás - Német nyelvű, akár elvontabb tartalmú információ megszerzése - Akár elvontabb információ megosztása német nyelven - Célnyelvű, akár autentikus anyagok felhasználása ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, nyelvi fejlesztésre - Papíralapú vagy IKT-eszközökkel segített írott projektmunkát készít önállóan vagy kooperatív munkaformában; összefüggő szövegeket ír önállóan, akár elvontabb témákban; - a szövegek létrehozásához nyomtatott vagy digitális segédeszközt, szótárt használ; - írásban közvetít célnyelvi tartalmakat valós nyelvi interakciót leképező szituációkban.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a német nyelv beszélt és írott változatának szabályait. Ismeri a Közös Európai Referenciakeretet és annak alkalmazását. képesség: Képes német nyelven hatékonyan kommunikálni és az információkat különböző nézőpontok szerint bemutatni. Képes a nyelvtanulás eredményességét vagy eredménytelenségét befolyásoló tényezők felismerésére, egyéni nyelvtanulási stratégiák kialakításának elősegítésére, támogatására. Képes a szóbeli idegennyelvi kifejezőképesség jellegzetességeinek, hibáinak felismerésére, tipizálására, diagnosztizálására, javítására. attitűd: Törekszik nyelvi tudásának és általános ismeretanyagának folyamatos fejlesztésére. Szakmai hivatástudat kialakítására és önképzésre törekszik.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<p>Gyakorlat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A kurzus céljai, témája és követelményei 2. Fontos információk gyors megtalálása 3. A levelezésben a köznyelv és az idiomatikus kifejezések megértése, jól felépített szövegek írása (Önálló feldolgozáshoz: Levelezés – A levelezés megértése, A levelezésben a köznyelv és az idiomatikus kifejezések megértése) 4. Teljesítményértékelés I. 	

5. Jól strukturált szövegek írása, komplex témák strukturált előadása
6. Írásbeli jelentések megértése (Önálló feldolgozás: Kreatív szövegek – kortárs irodalmi szövegek megértése, fikciós szövegek megértése)
7. Teljesítménymérése II.
8. Irodalmi elbeszélések megértése
9. Kortárs irodalmi szövegek megértése – történetek elmesélése és megfelelő befejezése
10. Teljesítménymérése III.
11. Írásbeli jelentések megértése – információk lejegyzése és továbbadása – igényes szövegek összefoglalása
12. Szakmai szövegekből információk és vélemények kinyerése (Önálló feldolgozáshoz: Tények részletes bemutatása – információk és tanácsok cseréje)
13. Teljesítménymérése IV.
14. Ismétlés, összefoglalás, értékelés, a kurzus lezárása

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Négy zárthelyi dolgozat (teszt) és házi fogalmazások megírása.

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Zárthelyi dolgozat:

Feladatsor: Az elégséges (2) jegyhez 60%-ot, a közepes (3) jegyhez 70%-ot, a jó (4) jegyhez 80 %-ot, a jeles (5) jegyhez 90%-ot kell elérni.

Házi fogalmazás:

A produktív készségek (szövegalkotás) értékelése három szempont szerint, részjegyekkel történik:

- Tartalom: a szöveg szakmai információi, szókinccse, terminológiahasználat
- Prezentáció: a szöveg logikája, felépítése, koherenciája, tagoltsága, értelmezhetősége
- Kommunikáció: a szöveg nyelvhelyessége.

A végső osztályzat a három részjegy matematikai átlaga.

Kötelező irodalom:

Daniels, Albert – Dengler, Stefanie – Estermann, Christian – Köhl-Kuhn, Renate – Lanz, Monika – Sander, Ilse – Schlenker, Wolfram – Tallowitz, Ulrike: Mittelpunkt. C1. Deutsch als Fremdsprache für Fortgeschrittene. Lehrbuch. Stuttgart: Klett 2008.

Daniels, Albert – Dengler, Stefanie – Estermann, Christian – Köhl-Kuhn, Renate – Lanz, Monika – Sander, Ilse – Schlenker, Wolfram – Tallowitz, Ulrike: Mittelpunkt. C1. Deutsch als Fremdsprache für Fortgeschrittene. Arbeitsbuch + Audio CD. Stuttgart: Klett 2008.

Ajánlott irodalom:

Fitz, Angela – Neustadt, Eva: Mittelpunkt B2 / C1. Redemittelsammlung. Stuttgart: Klett 2009.

Duden online Wörterbuch <https://www.duden.de/woerterbuch>

Tantárgy neve: Nyelvészeti alapismeretek és nyelvtanulási technikák	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE2N03 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Intézeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: dr. Kriston Renáta, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): dr. Kriston Renáta, egyetemi docens, dr. Tóth-Loesti Heidrun, anyanyelvi lektor	
Javasolt félév: 2T	Előfeltétel: -
Óraszám: 1	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A tanegység célja, hogy a hallgatók elsajátítsák azokat az alapvető tanuláspszichológiai, tanulásmódszertani és didaktikai ismereteket, amelyek lehetővé teszik számukra a hatékony idegen nyelvtanulást, az autonóm ismeretszerzést. Megismerik és elemzik az egyes szövegfajták feldolgozásához alkalmazható receptív szövegértési technikákat: a globális, kurzoros, szelektív, totális szövegértést, a szótározási, a nyomtatott és elektronikus információ-szerzési stratégiákat. A nyelvelsajátítási technikákkal párhuzamosan fejlesztjük a hallgatók nyelvészeti ismereteit is, különös tekintettel a nyelvtani alapfogalmak ismeretére és a nyelvészeti szakkifejezések adekvát alkalmazására</p> <p>A tantárgy célja kiegészül azzal, hogy a nyelvészeti alapismeretek és a nyelvtanulási technikák elsajátítása összhangban valósuljon meg a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek idegen nyelvi fejlesztési céljaival. A kurzus hozzájárul a hallgatók tanulásmódszertani, nyelvpedagógiai és digitális kompetenciáinak fejlesztéséhez, valamint ahhoz, hogy a nyelvelsajátítás folyamatait tudatosan, reflektív módon értelmezzék. Kiemelt cél, hogy a hallgatók képesek legyenek a modern tanuláspszichológiai és nyelvtanulási stratégiák pedagógiai alkalmazására, valamint a nyomtatott és digitális források hatékony, kritikus és célszerű használatára.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek:</p> <p>A tantárgy szervesen illeszkedik a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek idegen nyelvi fejlesztési céljaihoz, különösen a kommunikációs kompetenciák, a nyelvi tudatosság, az önálló tanulási képesség és az információfeldolgozási készségek fejlesztéséhez. A nyelvészeti és nyelvtani alapismeretek tudatosítása segíti a tanulóban kialakuló nyelvi reflexiót, míg a tanulásmódszertani és stratégiai ismeretek támogatják az önirányított, autonóm tanulást – amely a megújuló pedagógusképzés kiemelt célja is. A kurzus hangsúlyt helyez arra, hogy a hallgatók a nyelvtudományi ismereteket ne izolált tartalomként, hanem a nyelvelsajátítás és a nyelvhasználat támogatásának eszközeként értelmezzék.</p> <p>A módszertani megközelítés a tanulási stratégiák, a receptív és produktív készségek fejlesztése, valamint a kognitív és affektív tanulástámogató eljárások rendszerezett bemutatására épül. A hallgatók megismerik, hogyan lehet a szövegértési technikákat – például a globális, kurzoros, szelektív vagy részletes értést – pedagógiai célokhoz illesztve alkalmazni, és miként támogatható a tanulók motivációja, memóriaműködése és metakognitív tudatossága. A kurzus célja továbbá, hogy a hallgatók képesek legyenek a nyelvtani fogalmak és terminusok tanulóbarát, életkori sajátosságokhoz igazodó magyarázatára, valamint a tanulási folyamatok differenciált támogatására.</p> <p>A digitális pedagógiai eszközök alkalmazása a kurzus szerves része. A hallgatók megismerkednek a digitális szótárak, korpuszok, online nyelvtanulási platformok, multimodális tananyagok és produktív készségeket fejlesztő digitális alkalmazások tudatos használatával. A különböző digitális információforrások kritikai értékelése és összehasonlítása segíti a hallgatókat abban, hogy tanulási folyamataikat biztonságosan, hatékonyan és reflektíven irányítsák. A kurzus fejleszti továbbá az információkritikai és médiatudatossági kompetenciákat, amelyek elengedhetetlenek a korszerű, technológiával támogatott idegennyelv-oktatásban. A tárgy így nemcsak tudományos és módszertani alapot nyújt, hanem hozzájárul a hallgatók tanári identitásának, szakmai reflektivitásának és digitális műveltségének megerősítéséhez, előkészítve őket a korszerű, tanulóközpontú és technológiára épülő pedagógiai gyakorlatra.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> Ismeri a nyelvek szabályait, tájékozott a nyelvészeti tudományágakat illetően.</p>	

Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását.

Ismeri a német nyelv beszélt és írott változatának szabályait.

képesség: Képes német nyelven hatékonyan kommunikálni és az információkat különböző nézőpontok szerint bemutatni.

attitűd: Törekszik nyelvi tudásának és általános ismeretanyagának folyamatos fejlesztésére.

autonómia és felelősség: Szakmai hivatástudat kialakítására és önképzésre törekszik

Tantárgy tematikus leírása:

1. Bevezetés: A kurzus céljai, témái, anyagai, módszerei és követelményei.
2. Reflektálás: Hogyan tanultam meg a német nyelvet? Módszerek és anyagok.
3. A tanulás pszichológiai alapjai: motiváció, többszoros tanulás, hogyan működik a memóriánk? Ultrarövid távú memória, rövid távú memória, hosszú távú memória
4. A szókincs hatékony tanulása és megőrzése
5. Nyelvtani alapfogalmak, terminológia és nyelvtanulás
6. Szókincs tanulás, lexikológia alapfogalmak
7. Az idegen nyelvtanulás kognitív, gyakorlati és pedagógiai céljai
8. Receptív készségek I. Olvasásértés
9. Receptív készségek II. Hallásértés
10. Produktív készségek I. Beszéd
11. Produktív készségek II. Írás
12. Munkamódszerek és munkavégzési formák:
13. Szóbeli és írásbeli prezentáció
14. Összefoglalás, ismétlés, a kurzus befejezése

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Zárthelyi dolgozat

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A produktív készségek (szövegalkotás) értékelése három szempont szerint, részjegyekkel történik:

- Tartalom: a szöveg szakmai információi, szókincse, terminológiahasználat
- Prezentáció: a szöveg logikája, felépítése, koherenciája, tagoltsága, értelmezhetősége
- Kommunikáció: a szöveg nyelvhelyessége.

A végső osztályzat a három részjegy matematikai átlaga.

Kötelező irodalom:

Kolossa, Bernd: Methodentrainer. Berlin: Cornelsen Verlag 2000.

Kürschner, Wilfried: Taschenbuch Linguistik. Berlin: Schmidt. 2007.

http://www.fremdsprachenweb.net/lernmethoden/sprachlernmethoden_index.htm

Hunfeld, Hans / Neuner, Gerhard: Methoden des fremdsprachlichen Deutschunterrichts. Berlin, München: Langenscheidt 2002.

Ajánlott irodalom:

Mattes Wolfgang: Methoden für den Unterricht. 75 kompakte Übersichten für Lehrende und Lernende. Paderborn: Schöningh. 2002.

Heyd, Getraude: Deutsch lehren. Grundwissen für den Unterricht. Frankfurt am Main: Diesterweg 1997.

Tantárgy neve: Irodalmi szövegek olvasása és elemzése	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE2N04 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Bazsóné dr. Sörös Marianna, adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Paksy Tünde, egyetemi adjunktus, Sabine Hankó, anyanyelvi lektor;	
Javasolt félév: 2T	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: Az óra célja, hogy a hallgatók felelevenítsék és tovább mélyítsék irodalmi elemzési ismereteiket. Az irodalmi szövegelemzés és értelmezés nemcsak készség, de fejlesztendő képesség is. Ennek fejlesztését szolgálják a szemináriumokon végzett szövegimmanens elemzési gyakorlatok. A félév folyamán a hallgatók lírai, epikai és drámai szövegek elemzését és értelmezését végzik. Irodalmi ismereteiken túl, nyelvi, lexikai, írásbeli és szóbeli kommunikációs képességeiket is fejlesztjük. Az interpretációk írásbeli megfogalmazása során a tudományos igényű szövegelemzés és interpretáció nyelvi, tartalmi és formai követelményeinek betartására fokozott figyelmet fordítunk.	
Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A német nyelv oktatásához szükséges irodalmi, kultúra- és médiatudományi ismeretek körében a kurzus áttekintést nyújt egyes alkotókról és műveikről, az irodalmi műfajokról, valamint a szövegértelmezés és szövegelemzés módszereiről. A hallgatók megismerik a német és magyar irodalom közötti párhuzamokat, és feltárják a kulturális sokszínűség megjelenési formáit az irodalomban. A képzés illeszkedik a NAT és a kapcsolódó kerettantervek által meghatározott irodalmi, szövegértési és kulturális kompetenciák fejlesztéséhez: támogatja az értő olvasás, a kritikai gondolkodás, a kulturális reflektivitás és az interdiszciplináris szemlélet fejlődését. A módszertani tartalmak hangsúlyt fektetnek az irodalmi művek tanórai feldolgozásának korszerű eljárásaira — például a műértelmezés különböző megközelítéseire, a kooperatív és projektalapú tanulási formákra, valamint a digitális és médiatudatos eszközök integrálására. A kurzus tartalmában kiemelten jelenik meg a NAT emberképe és az alapvető emberi, etikai és társadalmi értékek vizsgálata, különös tekintettel az interkulturális irodalomra. Ezzel összefüggésben a hallgatók foglalkoznak a nemzetiségi identitás, a német-magyar irodalmi párhuzamok és a kulturális önazonosság, továbbá az irodalom és medialitás; kulturális sokszínűség az irodalomban kérdéseivel valamint azok tanórai alkalmazási lehetőségeivel a német nyelv és irodalom oktatásában.	
Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a szövegelemzés alapvető terminológiáját, elmélyíti szóbeli és írásbeli készségeit, elsajátítja az értelmező elemzés nyelvi stílusát. Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. képesség: Képes a szövegek önálló elemzésére, eredményeinek megfelelő stílusú írásbeli és szóbeli stílusú megfogalmazására, jól tagolt, logikus felépítésű esszé írására. Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására attitűd: Fokozott figyelmet fordít a szövegen kívüli értelmezések és a szövegen belül generált értelmezési lehetőségek közötti különbségtételre. Reálisan ítéli meg a német nyelv tantárgy oktatásban betöltött szerepét.	
Tantárgy tematikus leírása:	
Gyakorlat: 1. Alapvető szövegelemzési technikák ismétlő áttekintése 2. Elbeszéléselemzés szempontjai és terminológiája	

3. Szövegelemzési gyakorlat: Kortárs rövid próza I.
4. Szövegelemzési gyakorlat: Kortárs rövid próza II.
5. Líraelemzés szempontjai és terminológiája
6. Szövegelemzési gyakorlat: Líraelemzés I.
7. Szövegelemzési gyakorlat: Líraelemzés II.
8. Elemző esszé formai és tartalmi követelményei
9. Drámaelemzés szempontjai és terminológiája (félévközi esszé leadása)
10. Szövegelemzési gyakorlat: Drámaelemzés I.
11. Szövegelemzési gyakorlat: Drámaelemzés II., Félévközi esszé értékelése
12. Szövegelemzési gyakorlat: 19. századi rövid próza vagy kortárs kisregény I.
13. Szövegelemzési gyakorlat: 19. századi rövid próza vagy kortárs kisregény II.
14. Összegzés, a félév értékelése

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Egy 2-3 oldal terjedelmű elemző esszé benyújtása megadott témában. Az esszét három szempontból értékeljük: tartalom és logikus gondolatment; felépítés és formai jegyek; nyelvi megvalósítás (nyelvhelyesség, stílus stb.) ez három részjegyet jelent. Az összjegy a három részjegy matematikai átlaga, azzal alábbi megszorításokkal: az esszé nem fogadható el, ha bármely részjegy elégtelen. Részben vagy egészben plagizált dolgozat nem fogadható el.

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

A szeminárium teljesítésének feltétele a rendszeres óralátogatáson túl a megfelelő szintű félévközi esszé és a szemináriumi dolgozat benyújtása. Utóbbi egy 4-5 oldal terjedelmű elemző esszé megadott témában. Az esszét három szempontból értékeljük: tartalom és logikus gondolatment; felépítés és formai jegyek; nyelvi megvalósítás (nyelvhelyesség, stílus stb.) ez három részjegyet jelent. A végső jegy a három részjegy matematikai átlaga, az alábbi megszorításokkal: az esszé nem fogadható el, ha bármely részjegy elégtelen. Részben vagy egészben plagizált dolgozat nem fogadható el.

A gyakorlati jegy kialakításakor a benyújtott dolgozatok átlagán kívül a félév folyamán tanúsított órai aktivitást is figyelembe vesszük.

Kötelező irodalom:

Vogt, J. 2001. *Einladung zur Literaturwissenschaft: mit einem Hypertext-Vertiefungsprogramm im Internet.*

München: Fink. Online: <http://www.einladung-zur-literaturwissenschaft.de/>

Gelfer, H-D. 1990. *Wie interpretiert man ein Gedicht?* Stuttgart: Reclam.

Gelfer, H-D. 1993. *Wie interpretiert man eine Novelle und eine Kurzgeschichte?* Stuttgart: Reclam.

Ajánlott irodalom:

Best, Otto F.: *Handbuch literarischer Fachbegriffe: Definitionen und Beispiele.* Frankfurt/Main: Fischer. 1995.

Eicher, Thomas; Wiemann, Volker: *Arbeitsbuch Literaturwissenschaft.* Paderborn u.a.: Schöningh, 32001.

Tantárgy neve: Komplex nyelvi tréning	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE3N01 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Intézeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Bazsóné dr. Sörös Marianna egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Bazsóné dr. Sörös Marianna egyetemi docens	
Javasolt félév: 3T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: aláírás, gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A tantárgy célja: a mai modern német nyelvi jelenségek szóban és írásban történő elsajátítása. A nyelvet már magas szinten bíró hallgatók betekintést kapnak a mai modern német nyelv szókincsébe. Az órákon lehetőség van a nyelvi kompetenciák (információértés, információtovábbadás, érvelés, írásbeli megnyilatkozás, stb.) változatos alkalmazására. A tankönyv tematikája, felépítése megfelel a KER (Közös Európai Referenciakeret) által támasztott követelményeknek, így a hallgatók piacképes nyelvtudásra tesznek szert. A nyelvfejlesztés során a tanárjelöltek olyan készségeinek folyamatos fejlesztésén van a hangsúly, melyek segítségével a hallgató képes mondandóját német nyelven kifejezni. A tárgy elősegíti a kritikai gondolkodás, a kommunikációs készség és a kreativitás fejlesztését is. A vitakészség, prezentációs készség fejlesztése továbbra is középpontban van. Digitális anyagok megfelelő kiválasztása, értékelése.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A kerettantervben meghatározott témakörök gyakorlása, a témakörre jellemző résztvevőkre vonatkozó szókincs ismerete célnyelven: személyes élethez tartozó információk átadása és életkornak és nyelvi szintnek megfelelő mindennapi nyelvi funkciók használata. Nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák tudatos és hatékony alkalmazása: - Német nyelvű, akár elvontabb tartalmú információ megszerzése - Akár elvontabb információ megosztása német nyelven - Célnyelvű, akár autentikus anyagok felhasználása ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, nyelvi fejlesztésre</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a német nyelv beszélt és írott változatának szabályait. Ismeri a Közös Európai Referenciakeretet és annak alkalmazását. képesség: Képes a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek tartalmát árnyaltan és szakszerűen értelmezni, az ezekben megfogalmazott elveket a saját gyakorlatában alkotó módon felhasználni. Képes német nyelven hatékonyan kommunikálni és az információkat különböző nézőpontok szerint bemutatni. Képes a német nyelv tantárgynak megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére. attitűd: Törekszik nyelvi tudásának és általános ismeretanyagának folyamatos fejlesztésére. Reálisan ítéli meg a német nyelv tantárgy oktatásban betöltött szerepét. Tudatosan használja ki a transzferhatás lehetőségeit.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<p>Gyakorlat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Einführung: Ziele, Thematik und Anforderungen des Kurses 2. (Lektion 9) Geld - zeitgenössische literarische Texte verstehen 3. Geld mal anders - komplexe Anleitungen verstehen • an Verhandlungen teilnehmen 4. Drücken Sie die Eins - komplexe Informationen und Anweisungen verstehen 5. Schwarz auf weiß - Korrespondenz selbstständig abwickeln 6. Besuch in der Bank - in Dienstleistungsgesprächen Informationen austauschen 	

(Zur selbständigen Bearbeitung: Kaufen, kaufen, kaufen - lange Texte mündlich zusammenfassen - Sachverhalte ausführlich beschreiben - als Vortragender auf andere eingehen)

7. Leistungsmessung I. mündlich und schriftlich
8. (Lektion 10) Sinne –in Durchsagen Informationen heraushören, Gespräche über komplexe Themen verstehen
9. Sehen – Fachtexten Informationen und Meinungen entnehmen, Notizen machen, die anderen nützen
10. Riechen – Reportagen oder Talkshows verstehen, zeitgenössische literarische Texte verstehen, in Texten implizite Einstellungen erfassen
11. Schmecken – Korrespondenz verstehen
12. Fühlen – Gespräche über komplexe Themen verstehen, in Korrespondenz Umgangssprache und idiomatische Wendungen verstehen

(Zur selbständigen Bearbeitung: Übersinnliches - Gespräche über komplexe Themen verstehen, lange Texte mündlich zusammenfassen, Sachverhalte ausführlich beschreiben)

13. Leistungsmessung II. mündlich und schriftlich
14. Wiederholung, Zusammenfassung, Bewertung, Abschluss des Kurses

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Két zárthelyi dolgozat (teszt) és szóbeli beszámoló, házi dolgozatok .

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Zárthelyi dolgozat:

Feladatsor: Az elégséges (2) jegyhez 60%-ot, a közepes (3) jegyhez 70%-ot, a jó (4) jegyhez 80%-ot, a jeles (5) jegyhez 90%-ot kell elérni.

Szóbeli beszámoló:

A produktív készségek (szóbeli témakifejtés) értékelése három szempont szerint, részjegyekkel történik:

- Tartalom: a szóbeli felelet szakmai információi és szókincse
- Prezentáció: a szóbeli felelet logikája, felépítése, előadásmódja, követhetősége, gördülékenysége, érthetősége
- Kommunikáció: a szóbeli felelet nyelvhelyessége.

A végső osztályzat a három részjegy matematikai átlaga.

Házi dolgozat:

A produktív készségek (szövegalkotás) értékelése három szempont szerint, részjegyekkel történik:

- Tartalom: a szöveg szakmai információi, szókincse, terminológiahasztnalat
- Prezentáció: a szöveg logikája, felépítése, koherenciája, tagoltsága, értelmezhetősége
- Kommunikáció: a szöveg nyelvhelyessége.

A végső osztályzat a három részjegy matematikai átlaga.

Kötelező irodalom:

Daniels, Albert – Dengler, Stefanie – Estermann, Christian – Köhl-Kuhn, Renate – Lanz, Monika – Sander, Ilse – Schlenker, Wolfram – Tallowitz, Ulrike: Mittelpunkt. C1. Deutsch als Fremdsprache für Fortgeschrittene. Lehrbuch. Stuttgart: Klett 2008.

Daniels, Albert – Dengler, Stefanie – Estermann, Christian – Köhl-Kuhn, Renate – Lanz, Monika – Sander, Ilse – Schlenker, Wolfram – Tallowitz, Ulrike: Mittelpunkt. C1. Deutsch als Fremdsprache für Fortgeschrittene. Arbeitsbuch + Audio CD. Stuttgart: Klett 2008.

Ajánlott irodalom:

Backhaus, Anke – Sander, Ilse – Skrodzki, Johanna: Mittelpunkt B2 / C1. Intensivtrainer schriftlicher und mündlicher Ausdruck. Stuttgart: Klett 2010.

Daniels, Albert – Dengler, Stefanie – Estermann, Christian – Köhl-Kuhn, Renate – Lanz, Monika – Sander, Ilse – Schlenker, Wolfram – Tallowitz, Ulrike: Mittelpunkt. C1. Deutsch als Fremdsprache für Fortgeschrittene. 3 Audio CD-s. Stuttgart: Klett 2008.

Fitz, Angela – Neustadt, Eva: Mittelpunkt B2 / C1. Redemittelsammlung. Stuttgart: Klett 2009. Duden online Wörterbuch <https://www.duden.de/woerterbuch>

Tantárgy neve: Fordítási és grammatikai gyakorlatok	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE3N02 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- Irodalomtudományi Tanszék és
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus; Dr. Kriston Renáta, egyetemi docens; Bazsóné dr. Sörös Marianna egyetemi docens; Barna László, egyetemi tanársegéd	
Javasolt félév: 2Ó	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: aláírás, gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: <p>A szemináriumok célja, hogy a B2 és C1 szinten elvárható komplex nyelvtani struktúrák ismeretét elmélyítse, használatukat automatizálja. A szemináriumok során előbb az adott nyelvtani szerkezetet rögzítjük, majd különböző autentikus szövegpéldákon keresztül tanulmányozzuk a használatát. Ezeket részben magyarra is fordítjuk, végül magyarról fordítunk németre olyan szövegeket, amelyben a tanult szerkezet is alkalmazható vagy alkalmazandó. A fordítás ebben az esetben annak az eszköze, hogy a hallgatók tudatosítsák a célnyelvben és az anyanyelvben használt szerkezetek analógiáit és eltéréseit. A gyakorlati munka részét képezi a hallgatók otthoni fordításainak az ellenőrzése.</p> <p>A szemináriumok átfogó célja, hogy a hallgatók a fejlesszék azokat a kompetenciákat, amelyek a szövegalkotást teszik színesebbé, elsősorban a koherencia grammatikai elemeivel való megismerkedés szolgálja ezt a célt. A grammatikai elméletek közül a referenciagrammatikai eszköztárával dolgozunk. A grammatikai eszköztár elsajátításához az ajánlott könyveket a kötelező irodalom tartalmazza.</p> <p>A tantárgy célja kiegészül azzal, hogy a grammatikai gyakorlatok a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek nyelvi és nyelvtani fejlesztési céljaival összhangban járuljanak hozzá a hallgatók nyelvi tudatosságának és szakpedagógiai felkészültségének erősítéséhez. A kurzus támogatja a tanári kompetenciák fejlesztését azáltal, hogy a hallgatók képesek az adott grammatikai jelenségek, deklinálási és konjugálási szabályok ismeretét tanórai környezetben is alkalmazni, valamint tudatosan használni a digitális nyelvi eszközöket és online tananyagokat a grammatikai jelenségek szemléltetésére és feldolgozására. Mindemellett külön hangsúlyt fektetünk az adott kontextusban helyes fordítói stratégia és attitűd kiválasztásának a képességére.</p> Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: <p>A grammatikai jelenségek tanulmányozása és a fordítás szorosan kapcsolódik a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek által megfogalmazott nyelvi-tudatossági és grammatikai fejlesztési célokhoz. A szövelemek, morfématípusok megértése és fordítása segíti a tanulók szókincsbővítését, helyesírási és nyelvhelyességi kompetenciáit, valamint hozzájárul a nyelv belső rendszerének tudatos feltárásához. A kurzus lehetőséget ad arra, hogy a hallgatók felismerjék a grammatikai jelenségek pedagógiai jelentőségét, különösen az idegen nyelvi tanulói hibák értelmezésében, a deklinálás és a konjugálás tanításában, illetve a szókincsfejlesztésben.</p> <p>A módszertani szemlélet kiemeli, hogy a grammatikai ismeretek és a fordítási műveletek miként építhetők be a nyelvórák feladataiba. A hallgatók megtanulják, miként lehet a grammatikai jelenségeket tanulóbarát módon megtanítani, szemléletesen és az életkori sajátosságokhoz igazodó módon megjeleníteni, és hogyan építhetők be a jelenségek a célnyelvi kommunikáció fejlesztésébe.</p> <p>A kurzus hangsúlyos eleme a digitális pedagógiai kompetenciák fejlesztése. A hallgatók megismerik a német és magyar nyelv digitális korpuszainak használatát, amelyek használata elősegíti az információkritikai gondolkodás kialakulását is: a hallgatók megtanulják értékelni a digitális nyelvi adatok megbízhatóságát, pontosságát és tanórai hasznosíthatóságát. Emellett számos pedagógiai lehetőség nyílik a grammatikai jelenségek vizuális megjelenítésére, interaktív feladatok készítésére és a tanulók önálló kutatómunkájának</p>	

támogatására.

A kurzus ezáltal nemcsak a grammatikai, nyelvészeti ismeretek tudományos megalapozását szolgálja, hanem hozzájárul a hallgatók tanári identitásának, módszertani tudásának és digitális műveltségének fejlődéséhez, lehetővé téve, hogy a nyelv szerkezetének feltárását korszerű, tanulóközpontú és technológiailag is támogatott módon építsék be az oktatási gyakorlatba.

Fejlesztendő kompetenciák:

tudás: Ismeri a német nyelv beszélt és írott változatának szabályait. Ismeri a szakiránynak megfelelő germán nyelv írott változatának szabályait, ismeretekkel rendelkezik az elvégzett szakiránynak megfelelő nyelv variánsairól, regisztereiről.

képesség: Több stílusregiszterben, az adott műfaj szabályrendszerének megfelelően, közérthetően, választékos stílusban ír.

attitűd: Törekszik nyelvi tudásának, elsősorban szókincsének, stílusának a folyamatos fejlesztésére.

Tantárgy tematikus leírása:

Gyakorlat:

1. Vorgangspassiv
2. Vorgangspassiv mit Modaverb
3. Zustandspassiv
4. Konjunktiv II.
5. Vorgangspassiv im Konjunktiv II.
6. Konjunktiv I
7. Zárthelyi dolgozat
8. Relativsätze
9. Relativsätze
10. Infinitivkonstruktionen
11. Infinitivkonstruktionen
12. Infinitivkonstruktionen
13. Zárthelyi dolgozat
14. A dolgozat közös ellenőrzése, gyakorlati jegyek megbeszélése, értékelés

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A félév során két zárthelyi dolgozat lesz, melyek az órákon elhangzott anyagra, valamint a házi feladatokra épülnek. A dolgozat értékelése: 0-59 %: elégtelen (1); 60-69 % elégséges (2); 70-79 % közepes (3); 80-89 % jó (4), 90%-tól jeles (5)

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Az aláírás feltétele az aktív órai munka, a házi feladatok elkészítése, valamint a zárthelyi dolgozat legalább elégséges teljesítése.

Kötelező irodalom:

Helbig, Gerhard; Buscha, Joachim: Deutsche Grammatik: Ein Handbuch für den Ausländerunterricht. Leipzig u.a.: Langenscheidt. (2001).

Klaudy Kinga/ Salánki Ágnes: A fordítás lexikája és grammatikája. Német-magyar fordítástechnika. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó, 1995.

Hönig, Hans G. - Kußmaul, Paul: Strategie der Übersetzung. Ein Lehr- und Arbeitsbuch. Tübingen: Narr, 1982.

https://www.hueber.de/media/36/Sicher_B2_Grammatikuebersicht.pdf

https://www.hueber.de/media/36/Sicher_C1_Grammatikuebersicht.pdf

Ajánlott irodalom:

Klaudy Kinga: Bevezetés a fordítás gyakorlatába. Scholastica, Budapest, 1999.

Klaudy Kinga, Salánki Ágnes: Német–magyar fordítástechnika. Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000.

Molnár Judit: Német fordítástechnika megoldásokkal Molnár Judit .- 8., átdolg. kiad. .- Budapest, 2002.

Tantárgy neve: Fonetika-fonológia	Tantárgy Neptun-kódja: BTOSZNE3N03 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: dr. Kriston Renáta, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Sabine Hankó, német nyelvi lektor, dr. Kriston Renáta, egyetemi docens	
Javasolt félév: 3 ^Ó	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: Az óra célja, hogy az első félévben megszerzett fonetikai ismertekre támaszkodva bővüljön a hallgatók szakmai ismerete a fonetika és a fonológia tárgyköréből, és kiejtésük javuljon, tudatosabbá váljon. Ezt egyrészt az első félévben megkezdett elméleti ismeretek ismétlése, kiegészítése által, másrészt pedig kiejtési gyakorlatok (pl. versfelolvasás, gépi hangfelolvasás, anyanyelvű beszélők kiejtésének megismerése) segítségével érjük el. A szemináriumokon külön figyelmet fordítunk a hangsúly (szó- és mondat hangsúly) kérdéseinek, illetve az idegen szavak kiejtésének gyakorlására.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A nyelvi alapkészségek kialakítása, a kerettantervben megtalálhatók az adott szakasz végére elsajátítandó nyelvi funkciók és a tanult nyelvi funkciókat és nyelvi eszköztárát életkorának megfelelő helyzetekben alkalmazza; a társalgásba aktívan, kezdeményezően és egyre magabiztosabban bekapcsolódik. Véleményét szóban, tanult nyelvi eszközökkel megfogalmazza és arról interakciót folytat; alkalmazza a célnyelvi normához illeszkedő kiejtést, beszédtempót és intonációt; A célnyelvre jellemző standardhoz közelítő kiejtés használata és a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiák egyre tudatosabb alkalmazása.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a szakiránynak megfelelő germán nyelv beszélt változatának szabályait, ismeretekkel rendelkezik az elvégzett szakiránynak megfelelő nyelv fonetikai és fonológiai sajátosságairól. Ismeri a szinkron nyelvállapot fonetikai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai és pragmatikai, valamint diskurzus szintű jellemzőit, illetve ezek összefüggéseit. Ismeri a beszélt nyelv szabályait. Rendelkezik ismeretekkel a német nyelv variánsairól, valamint regisztereiről. képesség: Képes a német nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára. Megfelelő intonációval, közérthetően, választékos stílusban beszél német nyelven. Képes források, autentikus szövegek felkutatására, recepciójára, felhasználására. Képes a beszélt és írott német nyelv szabályait a mindenkori nyelvhasználat kontextusának megfelelően hatékonyan alkalmazni. A fonetika területén szerzett ismereteit alkalmazza az ismeretek átadása során. attitűd: Törekszik nyelvi tudásának, elsősorban kiejtésének a folyamatos fejlesztésére. Fontosnak tartja a tanulók tudásának és képességeinek folyamatos fejlesztését. Reálisan ítéli meg a német nyelv tantárgy oktatásban betöltött szerepét.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<p>Gyakorlat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Elméleti bevezető (fonetika és fonológia elhatárolása) 2. A fonémák és a beszédhangok 3. A minimálpárok és ezek gyakorlása 4. A fonémavariánsok 5. A német kiejtés szabályai (gyakorlatok) 6. Interferenciajelenségek német-magyar viszonylatban (konkrét példákkal) 7. A díftongusok és a monoftongusok 	

8. A német magánhangzók csoportosítása
9. A német mássalhangzók csoportosítása
10. Hangsúly, hanglejtés (gyakorlatokkal)
11. Idegen szavak kiejtése, ezek gyakorlása
12. Összefoglaló kiejtési gyakorlatok
13. Zárthelyi dolgozat
14. A dolgozat közös ellenőrzése, gyakorlati jegyek megbeszélése, értékelés

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A félév során egy zárthelyi dolgozat lesz, melyek mind elméleti, mind gyakorlati kérdésekből tevődnek össze, és az órákon elhangzott anyagra, valamint a házi feladatokra épülnek. A dolgozat értékelése: 0-59 %: elégtelen (1); 60-69 % elégséges (2); 70-79 % közepes (3); 80-89 % jó (4), 90 %-tól jeles (5)

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

Az aláírás feltétele az aktív órai munka, a házi feladatok elkészítése, valamint a zárthelyi dolgozat legalább elégséges teljesítése.

Kötelező irodalom:

Brenner, Koloman, Huszka, Balázs, Marinkás, Csaba: Deutsche Phonetik. Eine Einführung. Budapest, Veszprém 2006. (<http://mek.oszk.hu/05100/05198/05198.pdf>)

Gunther Dietz - Krisztián Tronka: SprechProbe (Aussprachetraining für ungarische DaF-Lerner) Debrecen, Kossuth Egyetemi Kiadó 2001.

Kassai Iлона: Fonetika. Budapest: Tankönyvkiadó. 2005.

Uzonyi Pál: Phonetik und Phonologie des Deutschen. Budapest: Akadémiai Kiadó. 1998.

Ajánlott irodalom:

Crystal, David: Die Cambridge Enzyklopädie der Sprache. Frankfurt am Main, New York: Campus 1995.

Pilarsky, J.: Deutsche Phonetik. Debrecen: Kossuth Egyetemi Kiadó. 1999.

Rausch, Rudolf – Rausch, Ilka: Deutsche Phonetik für Ausländer Berlin, München, Leipzig: Langenscheidt 1993.

Duden: Das Aussprachewörterbuch Mannheim, Leipzig, Wien, Zürich: Dudenverlag 1985.

Tantárgy neve: A német nyelvű irodalmak története a 18-19. században	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE3N04 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Intézeti Tanszék Tantárgyvelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus, Bazsóné dr. Sörös Marianna, egyetemi docens	
Javasolt félév: 3 ^Ó	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: Az előadás alapvető ismereteket nyújt a német irodalomtörténet 18. század első harmadától a 19. század végéig tartó időszakának sokrétű és változó költői értékszemléletéről. Az előadások középpontjában a felvilágosodás, a Sturm und Drang kialakulásának feltétel- és kapcsolatrendszere, irodalomtörténeti előzményei, világirodalmi párhuzamai, poétikai nézetei állnak, érintve az irodalmi jelenségek filozófiatörténeti kapcsolatait, valamint a korabeli irodalmi élet problémakörét is. Ezen túl bemutatja a 19. századi német irodalom fő irányzatait, ezen belül a Goethe-kor kultúráját, a romantika kialakulását, a klasszikához való viszonyát.	
Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A német nyelv oktatásához szükséges irodalmi, kultúra- és médiatudományi ismeretek körében a kurzus áttekintést nyújt a tárgyalt korszakok legjelentősebb alkotóiról és műveikről, az irodalmi műfajokról, valamint a szövegértelmezés és szövegelemzés módszereiről. A hallgatók megismerik a német és magyar irodalom közötti párhuzamokat, és feltárják a kulturális sokszínűség megjelenési formáit az irodalomban. A képzés illeszkedik a NAT és a kapcsolódó kerettantervek által meghatározott irodalmi, szövegértési és kulturális kompetenciák fejlesztéséhez: támogatja az értő olvasás, a kritikai gondolkodás, a kulturális reflektivitás és az interdiszciplináris szemlélet fejlődését. A módszertani tartalmak hangsúlyt fektetnek az irodalmi művek tanórai feldolgozásának korszerű eljárásaira — például a műértelmezés különböző megközelítéseire, a kooperatív és projektalapú tanulási formákra, valamint a digitális és médiatudatos eszközök integrálására. A kurzus tartalmában kiemelten jelenik meg a NAT emberképe és az alapvető emberi, etikai és társadalmi értékek vizsgálata, különös tekintettel az interkulturális irodalomra. Ezzel összefüggésben a hallgatók foglalkoznak a nemzetiségi identitás, a magyarságtudat és a kulturális önazonosság kérdésével, továbbá azok tanórai alkalmazási lehetőségeivel a német nyelv és irodalom oktatásában.	
Fejlesztendő kompetenciák: tudás: A hallgató ismeri a 18/19. század jelentős irodalmi irányzatait és azok képviselőit, a magyar és a német irodalomtörténet párhuzamos és eltérő jelenségeit. Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. képesség: Értelmezi a korszak kulturális és irodalmi jelenségeit és azok történeti beágyazottságát. Tudatosan és hatékonyan alkalmazza a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat, képes német nyelvű, akár elvontabb tartalmú információ megszerzése és megosztására német nyelven. attitűd: Érti és elfogadja, hogy az irodalmi jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Reálisan ítéli meg a német nyelv tantárgy oktatásában betöltött szerepét.	
Tantárgy tematikus leírása: 1. A német felvilágosodás sajátosságai: filozófia, esztétika és irodalom 2. A dráma műfaja a felvilágosodás korában: Lessing 3. Sturm und Drang: irodalmi forradalom, Schiller és Goethe drámái	

4. Sturm und Drang, Goethe: Die Leiden des jungen Werther, korai líra
5. Weimari klasszika: előzmények, történelmi és filozófiai háttér
6. Weimari klasszika: Johann Wolfgang von Goethe
7. Weimari klasszika: Friedrich Schiller, 1797 a „balladaév”
8. A klasszika és romantika között: Friedrich Hölderlin és Heinrich von Kleist
9. Korai romantika: Ludwig Tieck, die Brüder Schlegel, Novalis, Schelling, Humboldt,
10. A romantika virágkora: Joseph von Eichendorff, Achim von Arnim, Clemens von Brentano,
11. Későromantika: die Brüder Grimm, E. T. A. Hoffmann, Heinrich Heine
12. Biedermeier, Junges Deutschland und Vormärz: politikai elkötelezettség és polgári bensőségesség: Mörike, Droste-Hülshoff, Heine, Büchner és Nestroy
13. A „költői realizmus” esztétikai és individuumsfelfogása: Gottfried Keller, Theodor Fontane
14. A „költői realizmus” esztétikai és individuumsfelfogása Theodor Storm

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Kollokvium

A kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Szóbeli vizsga: A vizsgázónak megfelelő jártasságot kell mutatnia a 18/19. század német irodalmi korszakaiban, ismernie kell jelentős képviselőit és alkotásait. Az értékelés tartalmi és nyelvi szempontok szerint történik. Ha bármelyik részjegy elégtelen, a vizsga elégtelen.

Kötelező irodalom:

Beutin, W.: Deutsche Literaturgeschichte von den Anfängen bis zur Gegenwart. 6. überarb.Aufl. Stuttgart: Metzler, 2001.

Žmegač, V. (Hg.): Geschichte der deutschen Literatur vom 18. Jahrhundert bis zur Gegenwart Bd. II./2, III./1. Frankfurt/M.: Anton Hain, 1992.

Ajánlott irodalom:

Aust, Hugo, Literatur des Realismus. Stuttgart: Metzler, 2000.

Die deutsche Literatur: Ein Abriß in Text und Darstellung. Bd. 6., Sturm und Drang und Empfindsamkeit / - hrsg. von Ulrich Karthaus., Bd. 7., Klassik / - hrsg. von Gabriele Wirsich-Irwin. 1992., Bd. 8., Romantik I / - hrsg. von Hans-Jürgen Schmitt. 1993.

Glaser, Horst Albert (Hg.): Deutsche Literatur. Eine Sozialgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. Bd. 4., Bd. 5. Reinbek bei Hamburg: Rowohlt, 1980.

Tantárgy neve: Szemelvények a 18. és a 19. századi német nyelvű irodalomból	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE3N05 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Bazsóné dr. Sörös Marianna, egyetemi docens;	
Javasolt félév: 3Ó	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: aláírás, gyakorlati jegy,
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A szeminárium a felvilágosodástól a realizmusig igyekszik betekintést nyújtani a német nyelvű irodalmak történetébe. Kiemelten tárgyalja a felvilágosodás hatását, a polgári színház jegyeit, a Goethe-kor időszakának alkotásait. Célja, hogy a hallgatók konkrét irodalmi szövegek elemzése során mélyítsék el ismereteiket ezen korszakokról, nemcsak a jellemző korjegyek kimutatását, de az egyes szövegek egyéni jellemzőinek kidomborítását is kiemelt feladatnak tekintjük. A szeminárium alkalmat nyújt a szövegek tudományos igényű megvitatására, az elemzések szóbeli és írásbeli megfogalmazására is.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A német nyelv oktatásához szükséges irodalmi, kultúra- és médiatudományi ismeretek körében a kurzus áttekintést nyújt a tárgyalt korszakok legjelentősebb alkotóiról és műveikről, az irodalmi műfajokról, valamint a szövegértelmezés és szövegelemzés módszereiről. A hallgatók megismerik a német és magyar irodalom közötti párhuzamokat, és feltárják a kulturális sokszínűség megjelenési formáit az irodalomban. A képzés illeszkedik a NAT és a kapcsolódó kerettantervek által meghatározott irodalmi, szövegértési és kulturális kompetenciák fejlesztéséhez: támogatja az értő olvasás, a kritikai gondolkodás, a kulturális reflektivitás és az interdiszciplináris szemlélet fejlődését. A módszertani tartalmak hangsúlyt fektetnek az irodalmi művek tanórai feldolgozásának korszerű eljárásaira — például a műértelmezés különböző megközelítéseire, a kooperatív és projektalapú tanulási formákra, valamint a digitális és médiatudatos eszközök integrálására. A kurzus tartalmában kiemelten jelenik meg a NAT emberképe és az alapvető emberi, etikai és társadalmi értékek vizsgálata, különös tekintettel az interkulturális irodalomra. Ezzel összefüggésben a hallgatók foglalkoznak a nemzetiségi identitás, a magyarságtudat és a kulturális önazonosság kérdésével, továbbá azok tanórai alkalmazási lehetőségeivel a német nyelv és irodalom oktatásában.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: ismeri a 18-19. sz-i irodalom főbb irányzatait, azok jellemző jegyeit, problémafelvetéseit, tematikus súlypontjait, passzív tudással bír a 18-19. sz-i német nyelv sajátosságairól, ami lehetővé teszi számára a szövegek megfelelő szintű recepcióját. Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. képesség: egyrészt képes bemutatni a korszak jellemző jegyeinek leképződését a korszak irodalmi alkotásaiban, másrészt önálló álláspontot kialakítani és azt indokolni a művek aktualitásával kapcsolatban. Értelmezi a korszak kulturális és irodalmi jelenségeit és azok történeti beágyazottságát. Tudatosan és hatékonyan alkalmazza a nyelvtanulási és nyelvhasználati stratégiákat, képes német nyelvű, akár elvontabb tartalmú információ megszerzése és megosztására német nyelven. attitűd: a szövegértelmezés során megkülönbözteti a kortárs és a történeti értelmezési kereteket és kísérletet tesz ezek összehasonlítására. Írásbeli és szóbeli munkái során fokozottan ügyel a megfelelő szakirodalom kiválasztására és hivatkozására. Érti és elfogadja, hogy az irodalmi jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Reálisan ítéli meg a német nyelv tantárgy oktatásban betöltött szerepét.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<p>Gyakorlat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 18. századi irodalmi fejlődés háttere Felvilágosodás I: fabulák (pl. Lessing: Fabulák) Felvilágosodás II.: Polgárság és színház (pl. Lessing: Emilia Galotti) 	

4. Szentimentalizmus és Sturm und Drang I. (pl. Goethe: Die Götter Griechenlands / Goethe: Die Leiden des jungen Werther)
5. Szentimentalizmus és Sturm und Drang II. (pl. Schiller: Kabale und Liebe)
6. Weimari klasszika I. (pl. Goethe és Schiller balladáái)
7. Weimari klasszika II. (pl. Goethe: Iphigenie auf Tauris)
8. Klasszika és romantika között (pl. Hölderin versei / Kleist: Die Marquise von O.../ Kleist: Der zerbrochene Krug)
9. Korai romantika (pl. Novalis: Hymnen an die Nacht / Tieck: Der blonde Eckbert)
10. A romantika fénykora (pl. Brüder Grimm: Kinder und Hausmärchen)
11. Késői romantika (pl. E.T.A Hoffmann: Der goldene Topf/ E.T.A. Hoffmann: Der Sandmann)
12. Vormärz (pl. Heine: Deutschland ein Wintermärchen / Büchner: Woyczek)
13. Poétikai Realizmus (pl. Keller: Kleider machen Leute/ Storm: Immensee)
14. Összegzés és a félév értékelése

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Prezentációval kísért kiselőadás adott irodalomtörténeti témából. A kiselőadás értékelésekor három részjegyet kapnak a hallgatók (tartalom teljessége, megfelelő szakirodalom használata; előadás felépítése, prezentáció formai megjelenítése, előadásmód; nyelvhelyesség), ezek matematikai átlaga a végső jegy, azzal a megszorítással, hogy a prezentáció nem fogadható el, ha bármelyik részjegy elégtelen.

Gyakorlati jegy:

A szeminárium teljesítésének feltétele a rendszeres óralátogatáson túl a megfelelő szintű félévközi kiselőadás és a szemináriumi dolgozat benyújtása. Utóbbi egy 4-5 oldal terjedelmű szakirodalmat is bevonó dolgozat megadott témában. Az dolgozatot három szempontból értékeljük: tartalom és logikus gondolatmenet; felépítés és formai jegyek, filológiai pontosság; nyelvi megvalósítás (nyelvhelyesség, stílus stb.) ez három részjegyet jelent. A végső jegy a három részjegy matematikai átlaga, az alábbi megszorításokkal: a dolgozat nem fogadható el, ha bármely részjegy elégtelen. Részben vagy egészben plagizált dolgozat nem fogadható el.

A gyakorlati jegy kialakításakor a benyújtott dolgozatok átlagán kívül a félév folyamán tanúsított órai aktivitást is figyelembe vesszük.

Kötelező irodalom:

Beutin, Wolfgang u.a.: Deutsche Literaturgeschichte. Stuttgart: Metzler. 6. Verb. und erw. Auflage 2001.
Bark, Joachim u.a. (Hg.): Geschichte der deutschen Literatur. Aufklärung, Sturm und Drang. Stuttgart: Ernst Klett 1993.

Bark, Joachim u.a. (Hg.): Geschichte der deutschen Literatur. Klassik, Romantik. Stuttgart: Ernst Klett 1991.

Ajánlott irodalom:

Žmegač, Viktor (Hg.): Geschichte der deutschen Literatur vom 18. Jahrhundert bis zur Gegenwart. Bd. II/2. Königstein/Ts.: Athenäum 1980.

<http://www.goethezeitportal.de/home.html>

Tantárgy neve: Német nyelvű országok jelenkori kultúrája	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE4N01 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Bazsóné Dr. Sörös Marianna egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Sabine Hankó, anyanyelvi lektor, Bazsóné Dr. Sörös Marianna, egyetemi docens	
Javasolt félév: 4T	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: előadás, 2	Számonkérés módja: aláírás, kollokvium
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: Az előadások célja, hogy a hallgatók az előző féléves áttekintő előadás teljesítése után részletesebben foglalkozzanak a német nyelvű országok jelenkori történetével, földrajzával és legfontosabb, aktuális kulturális jellemzőivel. Kiemelten foglalkozunk a választott témákban a német nyelvű országok összehasonlításával. Fontos cél továbbá a német nyelvű országok megismerése, a hasonlóságok és különbségek tudatosítása, továbbá a kritikai gondolkodás, összhangban a NAT által elvárt kompetenciákkal.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tudás megszerzése és átadása - Német nyelvű, akár elvontabb tartalmú információ megszerzése - Akár elvontabb információ megosztása német nyelven - Célnyelvű, akár autentikus anyagok felhasználása ismeretszerzésre, tudásmegosztásra, nyelvi fejlesztésre - Tantárgyköziség, más tantárgyak tartalmainak megértése, összekapcsolása és visszaadása célnyelven. <p>Fejlesztendő kompetenciák:</p> <p>tudás: a már megszerzett kultúrtörténeti ismeretek bővítése, az összehasonlító országismeret módszertanának megismerése, aktuális országismereti ismeretek gyarapítása. Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri a szakiránynak megfelelő nyelvű ország, illetve országok földrajzi adottságainak, történelmi, politikai, társadalmi, gazdasági vonatkozásainak rendszerét. Ismeri a szakiránynak megfelelő nyelvű kultúrák jellemző szellemi, művészeti irányzatait, megjelenési formáit. Ismeri a szakiránynak megfelelő nyelvű kultúrák jellemző írásbeli és szóbeli, tudományos és közéleti, népszerűsítő műfajait</p> <p>képesség: interkulturális aspektus alkalmazása, kritikai nézőpont alkalmazása, ismeretek aktualizálása, rendszerezése. Képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Képes a német nyelvű kultúrákat, azok hasonlóságait és különbségeit saját maga és tanulói fejlesztésére hatékonyan, motiválóan, nyelvtanítás céljára alkalmazni. Képes az interdiszciplináris területeken az aktuális kutatások és a tudományos munka értékelésére.</p> <p>attitűd: befogadókészség fejlesztése, tudatosítás, az összehasonlító módszertan eredményeinek releváns interpretálása, a német nyelvű országokról kialakított képe, sztereotípiák felülvizsgálata</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. A német nyelvű országok története a 20. században 2. A német nyelvű országok földrajza. Az éghajlat, a legfontosabb régiók. Németország tájai. A hegyek és tavak országa – Ausztria és Svájc 3. Államszerkezet. Német Szövetségi Köztársaság. Osztrák Szövetségi Köztársaság. Svájci Államszövetség. Politikai rendszer, pártok, a demokrácia intézményei 4. Társadalmi kérdések. Társadalmi feszültségek, migráció, tolerancia és intolerancia, interkulturalitás és multikulturalitás. Egészségügy, társadalombiztosítás stb. 5. Gazdaság (válság). Németország és Ausztria helyzete az EU-ban 6. Sport és élet. A legfontosabb sportágak, sportesemények, szabadidős tevékenységek 	

7. Zene. Beethoventől és Johann Strausztól a Toten Hose-ig
8. Németország és Ausztria kulturális nevezetességei. Híres városok, turisztikai központok
9. Szokások, hagyományok és népi kultúra
10. A média. Újságok, televízió, rádió, internet. Az internetes nyelv
11. Német nyelvű reklámok, a marketing nyelvi eszközei
12. Környezetvédelem, zöld mozgalmak. Passzívházak és aktív emberek. Hulladékgazdálkodás
13. Gasztronómia, tipikus ételek és italok a „fehér kolbász-ekvátortól” északra és délre
14. Iskolarendszer

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Kollokvium.

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Írásbeli és szóbeli vizsga. Az írásbeli vizsgán (teszt) a fenti témakörökhöz kapcsolódó ismereteket kérjük számon. A szóbeli vizsgán a hallgatónak az alábbi feladatot kell megoldania:

Sie sind Fremdenführer und führen Ihre Gruppe in eine deutschsprachige Region. Was würden Sie den Touristen zeigen und über die Alltagskultur erzählen?

Feladatsor: Az elégséges (2) jegyhez 60%-ot, a közepes (3) jegyhez 70%-ot, a jó (4) jegyhez 80%-ot, a jeles (5) jegyhez 90%-ot kell elérni.

A produktív készségek (szóbeli témakifejtés) értékelése három szempont szerint, részjegyekkel történik:

- Tartalom: a szóbeli felelet szakmai információi és szókincse
- Prezentáció: a szóbeli felelet logikája, felépítése, előadásmódja, követhetősége, gördülékenysége, érthetősége
- Kommunikáció: a szóbeli felelet nyelvhelyessége.

A végső osztályzat a három részjegy matematikai átlaga.

Kötelező irodalom:

Boócz-Barna Katalin – Szablyár Anna: 3+1D Puzzle. Landeskunde und Interkulturelle Kommunikation. Budapest: Bölcsész konzorcium 2006. (letölthető: www.gepeskonyv.elte)

Rrücher, Karl-Heinz: Begreifen und bewerten: Exemplarische Texte und Übungen zur kulturhistorischen deutschen Landeskunde. Ismaning: Hueber 2006.

Delmas, Hartmut: Erfassen und Einordnen: Exemplarische Texte und Übungen zur kulturhistorischen deutschen Landeskunde. Ismaning: Hueber 2004.

Ajánlott irodalom:

Vogt, H. Deutsche Geschichte. Von den Anfängen bis zur Wiedervereinigung. Stuttgart: Metzler. 1991 (Kapitel 20-21. Jahrhundert)

www.spiegel-online

www.faz.de

www.diezeit.de

Tantárgy neve: Könyvtárhasználati, informatikai és filológiai alapismeretek	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE4N02 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus, Bazsóné dr. Sörös Marianna, egyetemi docens; Barna László, egyetemi tanársegéd; Sabine Hankó, anyanyelvi lektor	
Javasolt félév: 4T	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: kollokvium Félévközi számonkérés módja: összefoglaló Zh
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: Az interaktív előadás célja, hogy megismertesse a hallgatókat a tudományos kutatómunka alapjaival, tudatosítsa bennük a tudományosság és az ismeretterjesztés fogalma közötti alapvető különbséget, lehetővé tegye, hogy később maguk is önálló kutatásokat folytassanak. Lépésenként áttekinti a tudományos kutatómunka legfontosabb szakaszait, megismerteti a hallgatókat az alapvető módszerekkel. Külön hangsúlyt fektet a szakirodalom feltárásának és feldolgozásának metódusára valamint az eredmények, akár szóbeli, akár írásbeli formájú, tudományos igényű megfogalmazásának tartalmi és formai szempontjaira.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A német nyelv oktatásához szükséges nyelvészeti, irodalmi, kultúra- és médiatudományi ismeretek körében a kurzus áttekintést nyújt a tudományos kutatások módszereiről. A hallgatók megismerik a legfontosabb szakterületek kézikönyveit és folyóiratait valamint online forrásait. A képzés illeszkedik a NAT és a kapcsolódó kerettantervek által meghatározott irodalmi, nyelvi, történelmi szövegértési és kulturális kompetenciák fejlesztéséhez: támogatja az értő olvasás, a kritikai gondolkodás, a kulturális reflektivitás és az interdiszciplináris szemlélet fejlődését. A kurzus a tantárgyi tartalmak, tantárgyi összefüggések, részinformációk célnyelven történő alkalmazására ösztönöz. A módszertani tartalmak hangsúlyt fektetnek a kutatási részfeladatok során a kooperatív és projektalapú tanulási formákra, valamint a digitális és médiatudatos eszközök integrálására. A kurzus illeszkedik a megújuló pedagógusképzés szemléletéhez, amely a tanári felkészítést a Nemzeti alaptanterv műveltségképére, fejlesztési céljaira és kompetenciaalapú megközelítésére építi. Ennek megfelelően a szeminárium nem csupán a tudományos kutatás lépéseinek és módszereinek elsajátítását szolgálja, hanem elősegíti annak megértését is, hogy a szaktárgyi témaválasztás, a kutatási kérdések megfogalmazása és a forrásfeltárás miként kapcsolható a NAT-ban és a kerettantervekben rögzített tartalmakhoz, fejlesztési feladatokhoz és tanulási eredményekhez.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> Ismeretekkel rendelkezik filológiai kutatás standardjairól, módszereiről, a reflektív gondolkodás szakmai fejlődésben betöltött szerepéről. Tájékozott a szakterületéhez és tanári hivatásához kötődő információs forrásokkal. Ismeri a német nyelv beszélt és írott változatának szabályait. Ismeri és alkalmazni tudja a tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. <i>képesség:</i> Képes kutatási módszerek használatára, szakirodalmi források önálló felkutatására és feldolgozására. Képes német nyelven hatékonyan kommunikálni és az információkat különböző nézőpontok szerint bemutatni. <i>attitűd:</i> Törekszik a források kritikus vizsgálatára, nyelvi tudásának és általános ismeretanyagának folyamatos fejlesztésére. Kész a folyamatos szaktudományi, szakmódszertani és neveléstudományi megújulásra. Kész részt vállalni a szaktárggyal kapcsolatos fejlesztési, innovációs tevékenységben.</p>	

Tantárgy tematikus leírása:

Gyakorlat:

1. A filológia fogalma és a tudományosság kritériumai
2. A tudományos munka formái, a tudományos dolgozatok fajtái, célkitűzése
3. Referátum, handout és prezentáció készítésének sajátosságai
4. A szakirodalom feltárása: Könyvtári gyakorlat
5. Könyvtári gyakorlat
6. Szakirodalom és az internet
7. Internetes kutatómunka
8. A szakirodalom feldolgozása, hogyan jegyzeteljünk?
9. Bibliográfia készítése
10. Mikor és hogyan hivatkozunk?
11. Tudományos előadások formái
12. Az idézések formái: szó szerinti idézés használata
13. Az idézések formái: tartalmi idézés használata
14. Félévzáró ZH

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A tudomány kutatómunka alapjainak elsajátításáról a félév folyamán egy kisebb önálló kutatás bemutatásával adnak számot a hallgatók. A szemináriumvezetővel egyeztetett téma bemutatását prezentációval kísérik, a többi hallgató részére handout-ot készítenek. Mind a prezentáció, mind a handout az előadás logikusan felépített rövid vázlatát, valamint a felhasznált szakirodalmat is tartalmazza. A félév végéig benyújtják a kiselőadásuk témájához készített bibliográfiát.

A félévzáró zárthelyi dolgozat feladatai megkövetelik a digitális könyvtári katalógusokban és adatbázisokban való eligazodást, számon kérik a filológiai pontos hivatkozást valamint a szó szerinti és tartalmi idézések formáinak ismeretét, értékelik ezek tartalmi és formai megvalósításának minőségét. A ZH értékelése: 0-50%: elégtelen (1); 51-63% elégséges (2); 64-74% közepes (3); 75-85%, 86%-tól jeles (5)

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

Az aláírás feltétele valamennyi fent leírt követelmény (kiselőadás, bibliográfia, ZH) teljesítése. A gyakorlati jegy a feladatok átlaga, azzal a megszorítással, hogy bármely feladat elégtelen teljesítése elégtelen gyakorlati jegyet eredményez.

Kötelező irodalom:

Bangen, Georg 1990. *Die schriftliche Form germanistischer Arbeiten*. Empfehlungen für die Anlage und äußere Gestaltung wissenschaftlicher Manuskripte unter besonderer Berücksichtigung der Titelangaben von Schrifttum. Sammlung Metzler 13, Stuttgart: Metzler.

Eco, Umberto 1998. *Wie man eine wissenschaftliche Abschlussarbeit schreibt*. Doktor-, Diplom-, und Magisterarbeit in den Geistes-, und Sozialwissenschaften. übers. von Walter Schick. Heidelberg: C. Müller.

Ajánlott irodalom:

Boone, Nicholas; Quisbrock, Tim 2009. *Arbeite lieber wissenschaftlich! : Haus-, Bachelor- und Masterarbeiten erst strukturieren, dann schreiben*. Lemgo: Hochschule Ostwestfalen-Lippe, Fachbereich Produktion und Wirtschaft.

Esselborn-Krumbiegel, Helga ²2004. *Von der Idee zum Text : Eine Anleitung zum wissenschaftlichen Schreiben im Studium*. Paderborn u.a.: Schöningh.

Karall, Peter H.; Weikert, Aurelia: *Das Verfassen wissenschaftlicher Arbeiten*. Online: <https://www.univie.ac.at/ksa/elearning/cp/schreiben/schreiben-full.html>

Tantárgy neve: Morfológia	Tantárgy Neptun-kódja: BTOSZNE4N03 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Kriston Renáta, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Dr. Kriston Renáta, egyetemi docens	
Javasolt félév: 4T	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A morfológia szeminárium keretében szó esik a morfológia tárgyáról és részterületeiről, a morfológiai elemzésről, és az elemzés alapegységeiről. Emellett különbséget teszünk elméleti és leíró morfológia között, elhelyezzük a morfológiát a nyelvelméleti modellekben. A német nyelvben előforduló szóalkotási módok elméleti bemutatása után ezek gyakorlati felismerése, illetve alkalmazása következik. A tantárgy célja kiegészül azzal, hogy a morfológiai jelenségek elméleti és gyakorlati vizsgálata a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek nyelvi és nyelvtani fejlesztési céljaival összhangban járuljon hozzá a hallgatók nyelvi tudatosságának és szakpedagógiai felkészültségének erősítéséhez. A kurzus támogatja a tanári kompetenciák fejlesztését azáltal, hogy a hallgatók a szóalkotási módok, morfológiai kategóriák és elemzési eljárások ismeretét képesek lesznek tanórai környezetben is alkalmazni, valamint tudatosan használni a digitális nyelvi eszközöket és online adatbázisokat a morfológiai jelenségek szemléltetésére és feldolgozására.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A morfológia tanulmányozása szorosan kapcsolódik a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek által megfogalmazott nyelvi-tudatossági és grammatikai fejlesztési célokhoz. A szóelemek, morfémátípusok és szóalkotási módok megértése segíti a tanulók szókincsbővítését, helyesírási és nyelvhelyességi kompetenciáit, valamint hozzájárul a nyelv belső rendszerének tudatos feltárásához. A kurzus lehetőséget ad arra, hogy a hallgatók felismerjék a morfológiai jelenségek pedagógiai jelentőségét, különösen az idegen nyelvi tanulói hibák értelmezésében, a szóalkotás tanításában, illetve a szókincsfejlesztésben. A módszertani szemlélet kiemeli, hogy a morfológiai ismeretek miként építhetők be a nyelvórák feladataiba: hogyan segíthetők a tanulók a szóelemek felismerésében, a szóösszetételek és képzett szavak megkülönböztetésében, a produktív szóalkotási szabályok tudatosításában. A hallgatók megtanulják, miként lehet a morfológiai elemzést tanulóbarát, szemléletes és életkori sajátosságokhoz igazodó módon megjeleníteni, és hogyan építhetők be a szóalkotási minták a célnyelvi kommunikáció fejlesztésébe. A kurzus hangsúlyos eleme a digitális pedagógiai kompetenciák fejlesztése. A hallgatók megismerik a német és magyar nyelv digitális korpuszainak használatát, a szóalkotási folyamatokat vizsgáló online eszközöket, valamint a morfológiai elemző programokat és szótári adatbázisokat. A digitális források használata elősegíti az információkritikai gondolkodás kialakulását is: a hallgatók megtanulják értékelni a digitális nyelvi adatok megbízhatóságát, pontosságát és tanórai hasznosíthatóságát. Emellett számos pedagógiai lehetőség nyílik a morfológiai jelenségek vizuális megjelenítésére, interaktív feladatok készítésére és a tanulók önálló kutatómunkájának támogatására. A kurzus ezáltal nemcsak a morfológiai ismeretek tudományos megalapozását szolgálja, hanem hozzájárul a hallgatók tanári identitásának, módszertani tudásának és digitális műveltségének fejlődéséhez, lehetővé téve, hogy a nyelv szerkezetének feltárását korszerű, tanulóközpontú és technológiailag is támogatott módon építsék be az oktatási gyakorlatba.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a szakiránynak megfelelő germán nyelv írott változatának szabályait, ismeretekkel rendelkezik az elvégzett szakiránynak megfelelő nyelv elemeiről, szóalkotási módjairól. képesség: Képes a szó elemzésére, a szóösszetételek és a képzett szavak megkülönböztetésére, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni.</p>	

attitűd: Elkötelezett a szakiránynak megfelelő nyelv megismertetése iránt, törekszik megszerzett tudása kreatív felhasználására.

Tantárgy tematikus leírása:

Gyakorlat:

1. A morfológia tárgya és főbb jellemzői
2. A morfológia sajátos helye a nyelvreírásban
3. Morfofonológia
4. A szó – a szóelőfordulás, a szóalak és a szótári szó megkülönböztetése
5. A morfológia fő kategóriái
6. A morféma, a disztribúció és a produktivitás
7. Morfémaosztályok és ezek jellemzése, ismétlés
8. Zárthelyi dolgozat
9. A morfémák jelentése
10. Alakváltozatok, a változatok típusai
11. A morfológiai műveletek
12. A morfológiai műveletek funkcionális felosztása, ismétlés
13. Zárthelyi dolgozat
14. Összegzés, a dolgozat közös ellenőrzése, gyakorlati jegyek megbeszélése

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A félév során két zárthelyi dolgozat lesz, melyek mind elméleti, mind gyakorlati kérdésekből tevődnek össze, és az órákon elhangzott anyagra, valamint a házi feladatokra épülnek. A dolgozat értékelése: 0-59 %: elégtelen (1); 60-69 % elégséges (2); 70-79 % közepes (3); 80-89 % jó (4), 90 %-tól jeles (5)

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

Az aláírás feltétele az aktív órai munka, a házi feladatok elkészítése, valamint a zárthelyi dolgozatok legalább elégséges teljesítése.

Kötelező irodalom:

Hilke Elsen: Grundzüge der Morphologie des Deutschen. De Gruyter 2011.

(https://germanistika.upol.cz/fileadmin/userdata/FF/katedry/kgn/klauzura_-_materialy/Hilke_Elsen-Grundzuege_der_Morphologie_des_Deutschen-Auszug.pdf)

Knipf-Komlósi, Erzsébet: Grundlagen der deutschen Wortbildung – Ein Arbeitsbuch (=ELTE-Chrestomatie 11). Unter Mitarbeit von Márton Méhes. Budapest: Germanistisches Institut der ELTE 2000.

Donalies, Elke: Wortbildung des Deutschen Tübingen: G. Narr Verlag 2000.

Ajánlott irodalom:

Booij, Geert, Lehmann Christian, Mugdan, Joachim (Hrsg.): Morphologie. Ein internationales Handbuch zur Flexion und Wortbildung. Erster Halbband / Morphology. An International Handbook on Inflection and Word-Formation. Volume 1. Berlin, New York. De Gruyter 2000.

Booij, Geert, Lehmann Christian, Mugdan, Joachim, Skopeteas, Stavros (Hrsg.): Morphologie. Ein internationales Handbuch zur Flexion und Wortbildung. Zweiter Halbband / Morphology. An International Handbook on Inflection and Word-Formation. Volume 2. Berlin, New York: De Gruyter 2001.

Tantárgy neve: Grammatikai gyakorlatok I.	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE4N04 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék
	Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Kriston Renáta, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Dr. Kriston Renáta egyetemi docens; Barna László, egyetemi tanársegéd	
Javasolt félév: 2T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: aláírás, gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A Grammatikai gyakorlatok I. tantárgy célja a szófajok mondatbeli szerepének megismerése, és részletes foglalkozás a különböző típusú mondatok megszerkesztésének nyelvtani stratégiáival. Tárgyaljuk többek között a német igeidők képzését, röviden kitérünk az igeidők jelentésére; foglalkozunk az elváló és nem elváló igekötős igékkel; gyakoroljuk az erős, vegyes ragozású igékkel. Áttekintjük a cselekvő szerkezet szenvedővé alakításának szabályait, gyakoroljuk a szenvedő igeidők képzését; a módbeli segédigével bővített szenvedő szerkezet alakjait a különböző igeidőkben. Foglalkozunk a zu+Infinitiv szerkezetek képzésével, gyakoroljuk ezeket a szerkezeteket cselekvő és szenvedő mondatokban; áttekintjük a feltételes mód jelen és múlt idejének képzését, gyakoroljuk a feltételes mód alakjait mind cselekvő, mind szenvedő szerkezetekben. Foglalkozunk az igéből képezhető igenevekkel. Kitekintünk a nominalizálás és a verbalizálás szövegalkotó szerepére. A szemináriumok átfogó célja, hogy a hallgatók a fejlesszék azokat a kompetenciákat, amelyek a szövegalkotást teszik színesebbé, elsősorban a koherencia grammatikai elemeivel való megismerkedés szolgálja ezt a célt. A grammatikai elméletek közül a referenciagrammatikai eszköztárával dolgozunk. A grammatikai eszköztár elsajátításához az ajánlott könyveket a kötelező irodalom tartalmazza. A tantárgy célja kiegészül azzal, hogy a grammatikai gyakorlatok a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek nyelvi és nyelvtani fejlesztési céljaival összhangban járuljanak hozzá a hallgatók nyelvi tudatosságának és szakpedagógiai felkészültségének erősítéséhez. A kurzus támogatja a tanári kompetenciák fejlesztését azáltal, hogy a hallgatók az adott grammatikai jelenségek, deklinálási és konjugálási szabályok ismeretét képesek lesznek tanórai környezetben is alkalmazni, valamint tudatosan használni a digitális nyelvi eszközöket és online tananyagokat a grammatikai jelenségek szemléltetésére és feldolgozására.	
Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A grammatikai jelenségek tanulmányozása szorosan kapcsolódik a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek által megfogalmazott nyelvi-tudatossági és grammatikai fejlesztési célokhoz. A szóelemek, morfématípusok és szóalkotási módok megértése segíti a tanulók szókincsbővítését, helyesírási és nyelvhelyességi kompetenciáit, valamint hozzájárul a nyelv belső rendszerének tudatos feltárásához. A kurzus lehetőséget ad arra, hogy a hallgatók felismerjék a grammatikai jelenségek pedagógiai jelentőségét, különösen az idegen nyelvi tanulói hibák értelmezésében, a deklinálás és a konjugálás tanításában, illetve a szókincsfejlesztésben. A módszertani szemlélet kiemeli, hogy a grammatikai ismeretek miként építhetők be a nyelvórák feladataiba. A hallgatók megtanulják, miként lehet a grammatikai jelenségeket tanulóbarát módon megtanítani, szemléletesen és az életkori sajátosságokhoz igazodó módon megjeleníteni, és hogyan építhetők be a jelenségek a célnyelvi kommunikáció fejlesztésébe. A kurzus hangsúlyos eleme a digitális pedagógiai kompetenciák fejlesztése. A hallgatók megismerik a német és magyar nyelv digitális korpuszainak használatát, amelyek használata elősegíti az információkritikai gondolkodás kialakulását is: a hallgatók megtanulják értékelni a digitális nyelvi adatok megbízhatóságát, pontosságát és tanórai hasznosíthatóságát. Emellett számos pedagógiai lehetőség nyílik a grammatikai	

jelenségek vizuális megjelenítésére, interaktív feladatok készítésére és a tanulók önálló kutatómunkájának támogatására.

A kurzus ezáltal nemcsak a grammatikai, nyelvészeti ismeretek tudományos megalapozását szolgálja, hanem hozzájárul a hallgatók tanári identitásának, módszertani tudásának és digitális műveltségének fejlődéséhez, lehetővé téve, hogy a nyelv szerkezetének feltárását korszerű, tanulóközpontú és technológiailag is támogatott módon építsék be az oktatási gyakorlatba.

Fejlesztendő kompetenciák:

tudás: Ismeri a német nyelv beszélt és írott változatának szabályait.

képesség: Képes német nyelven hatékonyan kommunikálni és az információkat különböző nézőpontok szerint bemutatni.

attitűd: Törekszik nyelvi tudásának és általános ismeretanyagának folyamatos fejlesztésére.

Tantárgy tematikus leírása:

Gyakorlat:

1. Satzstrukturen: eine Einführung
2. Aufforderungssätze, irrealer Wunschsätze
3. Indirekte Rede
4. Nominalisierung, Verbalisierung
5. Mittel der Textverbindung
6. Textkohärenz, Konjunktionen und Subjunktionen
7. Verbale Gruppen: Modalverben
8. Futur I und II
9. Klausur I.
10. Aktiv – Passiv
11. Subjektloses Passiv
12. Partizipialkonstruktionen
13. Partizip I – Partizip II.
14. Klausur II., Auswertung der Klausuren.

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Zárthelyi dolgozatok sikeres megírása (küszöbérték: 60%), évközi feladatok beadása.

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A zárthelyi dolgozatokban az elérendő minimális szint 60%, az írásbeli megnyilvánulások értékelésénél fontos szempont a szabatos, grammatikailag és stilisztikailag helyes nyelvhasználat. Ugyanez vonatkozik a beadandó munkák értékelésére is. Önálló gyakorlásra ajánlottak a fentebb felsorolt könyvek. A jegy szerzésének alapfeltétele a grammatikai terminológiai ismerete.

Feladatsor: Az elégséges (2) jegyhez 60%-ot, a közepes (3) jegyhez 70%-ot, a jó (4) jegyhez 80%-ot, a jeles (5) jegyhez 90%-ot kell elérnie a hallgatóknak.

Kötelező irodalom:

Daniels A. – Dengler S. - Estermann Ch. – Köhl-Kuhn R. - Lanz M. – Sander I. – Schlenker W. – Tallowitz U.: Grammatiktrainer. Mittelpunkt C1. Deutsch als Fremdsprache für Fortgeschrittene. Stuttgart: Klett 2010.

Uzonyi Pál: Rendszeres német nyelvtan. Budapest: Aula 2007.

<http://www.aufgaben.schubert-verlag.de/>

Ajánlott irodalom:

Bassola, Péter - Orosz, Magdolna - Polákovits, Sarolta: Rendszerező német nyelvtan és gyakorlatok. Szeged: Grimm Könyvkiadó 2002.

Fitz, Angela – Neustadt, Eva: Mittelpunkt B2 / C1. Redemittelsammlung. Stuttgart: Klett 2009.

Duden online Wörterbuch: <https://www.duden.de/woerterbuch>

Tantárgy neve: A műfajelmélet és irodalomelemzés német nyelvű terminológiája	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE4N05 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Intézeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Bazsóné Dr. Sörös Marianna, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): dr. Paksy Tünde egyetemi adjunktus, Bazsóné dr. Sörös Marianna egyetemi docens, Barna László, egyetemi tanársegéd	
Javasolt félév: 4T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 1	Számonkérés módja: aláírás, kollokvium
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: Az előadás keretében a hallgatók megismerkednek az irodalmi műnemek és műfajok rendszerével, valamint a szövegelemzés és recepció alapvető eljárásaival. A líra, dráma és epika működési mechanizmusainak, történeti változásainak bemutatásán túl megismerteti őket az irodalomtudomány és irodalmi szövegelemzés fogalomkészletével, a tudományos terminológiával. Kötelező olvasmányi szemelvényeken keresztül tanulmányozzák a műelemzés terminológiai apparátusát és az egyes megközelítési módszereket. Az előadás tartalma illeszkedik a NAT irodalmi és kultúrákövetítő kompetenciaterületeihez: fejleszti a diákok szövegértési, értelmezési és reflektív gondolkodási képességeit, valamint megalapozza a középiskolai irodalomtanítás elméleti és módszertani háttérét. Kiemelt cél a művek kulturális kontextusának felismerése, az irodalmi terminológia tudatosítása, továbbá a kritikai gondolkodás és az esztétikai érzékenység fejlesztése, összhangban a NAT által elvárt kompetenciákkal.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A német nyelv oktatásához szükséges irodalmi- és kultúratudományi ismeretek körében a kurzus áttekintést nyújt a műfajelmélet és irodalomelemzés terminológiai kérdéseiről, az irodalmi műfajokról, valamint a szövegértelmezés és szövegelemzés módszereiről. A hallgatók megismerik a német és magyar irodalom közötti párhuzamokat, és feltárják a kulturális sokszínűség megjelenési formáit az irodalomban. A képzés illeszkedik a NAT és a kapcsolódó kerettantervek által meghatározott irodalmi, szövegértési és kulturális kompetenciák fejlesztéséhez: támogatja az értő olvasás, a kritikai gondolkodás, a kulturális reflektivitás és az interdiszciplináris szemlélet fejlődését. A módszertani tartalmak hangsúlyt fektetnek az irodalmi művek tanórai feldolgozásának korszerű eljárásaira — például a műértelmezés különböző megközelítéseire, a kooperatív és projektalapú tanulási formákra, valamint a digitális és médiatudatos eszközök integrálására. A kurzus tartalmában kiemelten jelenik meg a NAT emberképe és az alapvető emberi, etikai és társadalmi értékek vizsgálata, különös tekintettel az interkulturális irodalomra. Ezzel összefüggésben a hallgatók foglalkoznak a nemzetiségi identitás, a magyarságtudat és a kulturális önazonosság kérdésével, továbbá azok tanórai alkalmazási lehetőségeivel a német nyelv és irodalom oktatásában.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: A hallgató elsajátítja az irodalomtudomány és irodalmi szövegelemzés fogalomkészletét és a tudományos terminológiát. Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri a nyelv- és irodalomtudományi, kultúrtörténeti kutatások korszerű eredményeit, azok módszertanát. képesség: Értelmezi a témával kapcsolatos szakszövegeket és azokat el tudja helyezni az irodalomtudomány rendszerében. Képes az irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni. attitűd: Törekszik megszerzett tudása kreatív felhasználására. Elkötelezetten vállalja szakképzettsége átfogó gondolkodásmódjának hiteles közvetítését, nyitott az új irodalomtudományi jelenségek és eredmények befogadására.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az irodalom alapfogalmai 2. Hermeneutika (olvasás – megértés – értelmezés) 	

3. Irodalom és valóság, szerzőség
4. Irodalmi kánon – irodalmi értékelés
5. A műfajpoétika problémái, műfajok és alműfajok
6. Irodalmi eljárások
7. A líraelemzés aspektusai
8. A lírai szövegek költői funkciója
9. A lírai szövegek szerkezete
10. A narratív közvetítés és az időbeli szerkezet kategóriái (elbeszélési forma, elbeszélési perspektíva, elbeszélési magatartás, nézőpont, előadási mód, elbeszélési idő)
11. A narratív elmélet módszerei és modelljei
12. A drámaelemzés aspektusai (tér-, idő- és cselekménystruktúra, szereplők, a műfaj történeti fejlődése)
13. A dráma kommunikációs struktúrája
14. Az interpretáció kritikája

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Az aláírás feltétele egy beszámoló az elolvasott szemelvényekből. A hallgató szóban összefoglalja a szöveg lényegét és válaszol a feltett kérdésekre.

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Írásbeli vizsga

A vizsgázó számot ad arról, milyen mértékben sikerült elsajátítania a műfajelmélet és irodalomelemzés német nyelvű terminológiáját, alapfogalmait. Az írásbeli vizsga értékelése: 0-50%: elégtelen (1); 51-63% elégséges (2); 64-74% közepes (3); 75-85%, 86%-tól jeles (5)

Kötelező irodalom:

1. Vogt, Jochen: Einladung zur Literaturwissenschaft: mit einem Hypertext-Vertiefungsprogramm im Internet. München: Fink, 2001.

Online: www.uni-essen.de/literaturwissenschaft-aktiv/einladung.htm

2. Eicher, Thomas; Wiemann, Volker (Hg.): Arbeitsbuch: Literaturwissenschaft. Paderborn; München; Wien; Zürich: Schöningh, 2001.

Ajánlott irodalom:

1. Genette, Gerard: Die Erzählung. München: Fink, 1998.

2. Asmuth, Bernard: Einführung in die Dramenanalyse. Stuttgart; Weimar: Metzler, 1994.

3. Burdorf, Dieter: Einführung in die Gedichtanalyse. Stuttgart: Metzler, 1997

Tantárgy neve: Prezentációs technikák	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE5N01 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Intézeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Bazsóné dr. Sőrés Marianna egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Bazsóné dr. Sőrés Marianna egyetemi docens, Sabine Hankó, anyanyelvi lektor, dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus	
Javasolt félév: 5Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: aláírás, kollokvium
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A kollokvium célja kettős, egyrészt az írásbeli és a szóbeli kommunikációra jellemző szövegfajták tanulmányozása révén továbbfejleszteni a hallgatók szóbeli és írásbeli kommunikációs képességeit, másrészt mindezeket a prezentáció módszerével gyakorolni és elmélyíteni. Valamennyi hallgató a témákhoz kapcsolódó prezentációt készít, melynek során komplex módon számot ad írásbeli és szóbeli kommunikációs képességeiről. A változatos munkaformák lehetőséget biztosítanak arra, hogy együtt dolgozzon társaival, például kiselőadásokban, vitafórumokon és ezek során használja kreativitását, problémamegoldó gondolkodását, illetve, hogy kifejtse véleményét hagyományos és digitális csatornákon is. A kurzus célkitűzése, hogy a hallgató ismerje meg az információ átadásának nyelvi és technikai szabályait, ismerje a létező prezentációkészítő platformokat.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A kollaborációs térrel, oktatástechnikai innovációval, mesterséges intelligenciával kapcsolatos gyakorlat német nyelven: – Módszertani és oktatástechnológiai innovációk: szakspecifikus elemek, a mesterséges intelligencia szaktárgyi használata, a kollaborációs platformok ismerete, az okostelefon alkalmazása, az egyetemi fejlesztésű kollaborációs tér használata, a látogatott tanórák IKT-vonatkozásainak elemzése. Fontosak a kooperatív módszerek, valamint a projektmunka, amelyek fejlesztik a tevékenység-központú tervezést, a probléma- és folyamatközpontú gondolkodást, és általában a célnyelven folytatott kommunikációt. A nyelvoktatói munka tervezése során fontos szerepet kapnak az egyéni tanulási sajátosságok és igények is.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a német nyelv beszélt és írott változatának szabályait. Ismeri az internet, a számítógép, a mindenkori új eszközök nyújtotta lehetőségeket. képesség: Képes német nyelven hatékonyan kommunikálni és az információkat különböző nézőpontok szerint bemutatni. Képes arra, hogy nyelvtudását valós, személyes, tanulással kapcsolatos vagy szakmai céljaira alkalmazza. Képes a szakmájára vonatkozó, konkrét kutatási témához kapcsolódó szakirodalmat felkutatni, áttekinteni, értelmezni, saját szakmai fejlődését megtervezni, megvalósítani, osztálytermi és egyéb élményeire reflektálni, szakmailag, nyelvileg folyamatosan megújulni. Képes a szakmai információforrások megtalálására, értelmezésére, felhasználására és ezek közvetítésére. Képes az iskolai munkára vonatkozó kutatásokban, fejlesztésekben való részvételre, ilyenek tervezésére, lebonyolítására, a kutatási eredmények értelmezésére és alkalmazására nevelő-oktató munkájában. Nyitott a fejlesztési, innovációs törekvések kipróbálásával szemben (alternatív programok, tankönyvek kipróbálása, bírálata). attitűd: Törekszik nyelvi tudásának és általános ismeretanyagának folyamatos fejlesztésére. Szakmai hivatástudat kialakítására és önképzésre törekszik.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	

Előadás:

1. Bevezetés: A kurzus céljai, témája és követelményei
2. Írásbeli kommunikáció szövegtípusai I.: Internetes lexikon, életrajz, borítószoveg: lexikoncikk, rovat, könyvismertető,
3. Írásbeli kommunikáció szövegtípusai II.: Szakmai szövegek
4. Írásbeli kommunikáció szövegtípusai III.: vers, hivatalos levelek
5. Prezentációk I.
6. Prezentációk II.
7. Teljesítményértékelés I.
8. Szóbeli kommunikáció szövegtípusai I.: regényrészlet, interjú
9. Szóbeli kommunikáció szövegtípusai II.: vita
10. Szóbeli kommunikáció szövegtípusai III.: előadás, pro és kontra vita
11. Prezentációk I.
12. Prezentációk II.
13. Teljesítményértékelés II.
14. Összefoglalás, ismétlés

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Egy szóbeli vizsga

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Szóbeli vizsga: Prezentáció

A produktív készségek (szóbeli témakifejtés) értékelése három szempont szerint, részjegyekkel történik:

- Tartalom: a szóbeli felelet szakmai információi és szókincse
- Prezentáció: a szóbeli felelet logikája, felépítése, előadásmódja, követhetősége, gördülékenysége, érthetősége
- Kommunikáció: a szóbeli felelet nyelvhelyessége.

A végső osztályzat a három részjegy matematikai átlaga.

A produktív készségek (szövegalkotás) értékelése három szempont szerint, részjegyekkel történik:

- Tartalom: a szöveg szakmai információi, szókincse, terminológiahaználó
- Prezentáció: a szöveg logikája, felépítése, koherenciája, tagoltsága, értelmezhetősége
- Kommunikáció: a szöveg nyelvhelyessége.

A végső osztályzat a három részjegy matematikai átlaga.

Kötelező irodalom:

1. Backhaus, Anke – Sander, Ilse – Skrodzki, Johanna: Mittelpunkt B2 / C1. Intensivtrainer schriftlicher und mündlicher Ausdruck. Textsorten für Studium und Beruf. Stuttgart: Klett 2010.
2. Daniels, Albert – Dengler, Stefanie – Estermann, Christian – Köhl-Kuhn, Renate – Lanz, Monika – Sander, Ilse – Schlenker, Wolfram – Tallowitz, Ulrike: Mittelpunkt. C1. Deutsch als Fremdsprache für Fortgeschrittene. Lehrbuch. Stuttgart: Klett 2008.
3. online: http://einstufungstests.klett-sprachen.de/eks/2013-07-19_mittelpunkt/index.php?questname=mittelpunkt&questclass=B2&questblock=1

Ajánlott irodalom:

1. Daniels, Albert – Dengler, Stefanie – Estermann, Christian – Köhl-Kuhn, Renate – Lanz, Monika – Sander, Ilse – Schlenker, Wolfram – Tallowitz, Ulrike: Mittelpunkt. C1. Deutsch als Fremdsprache für Fortgeschrittene. Arbeitsbuch + Audio CD. Stuttgart: Klett 2008.
2. Klemm, Albrecht: Posterpräsentationen im Fremdsprachenunterricht. Fremdsprache Deutsch. Nr. 47. Ismaning: Huber Verlag 2012. 24-29..

Tantárgy neve: Grammatikai gyakorlatok II.	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE5N02 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Intézeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Kriston Renáta, intézetigazgató egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Dr. Kriston Renáta, intézetigazgató egyetemi docens; Barna László, egyetemi tanársegéd	
Javasolt félév: 3Ö	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: aláírás, gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: <p>A hallgatók a nyelvtani gyakorló órákon a Szóbeli kommunikáció és az Írásbeli kommunikáció szemináriumokon előforduló alapvető nyelvtani jelenségeket elemzik és gyakorolják. Autentikus szövegek segítségével megfigyelik a nyelvtani struktúrák előfordulását, lefordítják és megbeszélik a németül megfogalmazott szabályokat, struktúrák, mondatok, végül komplex szövegek kiegészítése, fordítása és létrehozása révén képessé válnak a nyelvtani jelenségek magabiztos használatára szóban és írásban egyaránt.</p> <p>A szemináriumok átfogó célja, hogy a hallgatók a fejlesszék azokat a kompetenciákat, amelyek a szövegalkotást teszik színesebbé, elsősorban a koherencia grammatikai elemeivel való megismerkedés szolgálja ezt a célt. A grammatikai elméletek közül a referenciagrammatikai eszköztárával dolgozunk. A grammatikai eszköztár elsajátításához az ajánlott könyveket a kötelező irodalom tartalmazza.</p> <p>A tantárgy célja kiegészül azzal, hogy a grammatikai gyakorlatok a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek nyelvi és nyelvtani fejlesztési céljaival összhangban járuljanak hozzá a hallgatók nyelvi tudatosságának és szakpedagógiai felkészültségének erősítéséhez. A kurzus támogatja a tanári kompetenciák fejlesztését azáltal, hogy a hallgatók az adott grammatikai jelenségek, deklinálási és konjugálási szabályok ismeretét képesek lesznek tanórai környezetben is alkalmazni, valamint tudatosan használni a digitális nyelvi eszközöket és online tananyagokat a grammatikai jelenségek szemléltetésére és feldolgozására.</p> Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: <p>A grammatikai jelenségek tanulmányozása szorosan kapcsolódik a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek által megfogalmazott nyelvi-tudatossági és grammatikai fejlesztési célokhoz. A szóelemek, morfématípusok és szóalkotási módok megértése segíti a tanulók szókincsbővítését, helyesírási és nyelvhelyességi kompetenciáit, valamint hozzájárul a nyelv belső rendszerének tudatos feltárásához. A kurzus lehetőséget ad arra, hogy a hallgatók felismerjék a grammatikai jelenségek pedagógiai jelentőségét, különösen az idegen nyelvi tanulói hibák értelmezésében, a deklinálás és a konjugálás tanításában, illetve a szókincsfejlesztésben.</p> <p>A módszertani szemlélet kiemeli, hogy a grammatikai ismeretek miként építhetők be a nyelvórák feladataiba. A hallgatók megtanulják, miként lehet a grammatikai jelenségeket tanulóbarát módon megtanítani, szemléletesen és az életkori sajátosságokhoz igazodó módon megjeleníteni, és hogyan építhetők be a jelenségek a célnyelvi kommunikáció fejlesztésébe.</p> <p>A kurzus hangsúlyos eleme a digitális pedagógiai kompetenciák fejlesztése. A hallgatók megismerik a német és magyar nyelv digitális korpuszainak használatát, amelyek használata elősegíti az információkritikai gondolkodás kialakulását is: a hallgatók megtanulják értékelni a digitális nyelvi adatok megbízhatóságát, pontosságát és tanórai hasznosíthatóságát. Emellett számos pedagógiai lehetőség nyílik a grammatikai jelenségek vizuális megjelenítésére, interaktív feladatok készítésére és a tanulók önálló kutatómunkájának támogatására.</p> <p>A kurzus ezáltal nemcsak a grammatikai, nyelvészeti ismeretek tudományos megalapozását szolgálja, hanem hozzájárul a hallgatók tanári identitásának, módszertani tudásának és digitális műveltségének fejlődéséhez, lehetővé téve, hogy a nyelv szerkezetének feltárását korszerű, tanulóközpontú és</p>	

technológiailag is támogatott módon építsék be az oktatási gyakorlatba.

Fejlesztendő kompetenciák:

tudás: Ismeri a német nyelv beszélt és írott változatának szabályait.

képesség: Képes német nyelven hatékonyan kommunikálni és az információkat különböző nézőpontok szerint bemutatni.

attitűd: Törekszik nyelvi tudásának és általános ismeretanyagának folyamatos fejlesztésére.

Tantárgy tematikus leírása:

Gyakorlat:

1. Einführung: Ziele, Materialien, Methoden, Aufgaben und Anforderungen des Kurses
2. Passiv
3. Passivübungen
4. Passivfähigkeit
5. Passivübungen
6. Test I.
7. Konjunktiv I.
8. Konjunktivübungen
9. Test II.
10. Modalverben
11. Komplexe Übungen: Passiv
12. Komplexe Übungen: Konjunktiv II.
13. Komplexe Übungen Konjunktiv I.
14. Komplexe Übungen: Modalverben, Bewertung, Abschluss des Kurses

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Két zárthelyi dolgozat.

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Feladatsor: Az elégséges (2) jegyhez 60%-ot, a közepes (3) jegyhez 70%-ot, a jó (4) jegyhez 80%-ot, a jeles (5) jegyhez 90%-ot kell elérni.

Kötelező irodalom:

Daniels A. – Dengler S. - Estermann Ch. – Köhl-Kuhn R. – Lanz M. – Sander I. – Schlenker W. – Tallowitz U.: Grammatiktrainer. Mittelpunkt B2. Deutsch als Fremdsprache für Fortgeschrittene. Stuttgart: Klett 2010.
Uzonyi Pál: Rendszeres német nyelvtan. Budapest. Aula. 2007.<http://www.aufgaben.schubert-verlag.de/>

Ajánlott irodalom:

Karin Hall-Barbara Scheiner: Übungsgrammatik für Fortgeschrittene. Ismaning: Hueber Verlag 2001.
Bassola, Péter - Orosz, Magdolna - Polákovits, Sarolta: Rendszerező német nyelvtan és gyakorla- tok. Szeged: Grimm Könyvkiadó 2002.

Duden online Wörterbuch: <https://www.duden.de/woerterbuch>

Tantárgy neve: Szintaxis	Tantárgy Neptun-kódja: BTOSZNE5N03 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Kriston Renáta, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Dr. Kriston Renáta, egyetemi docens	
Javasolt félév: 5 ^Ö	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: Az előadás célja, hogy megismertesse a hallgatókat a mondatan alapvető fogalmaival, a német mondatok felépítésével, sajátosságaival. A tárgy szervesen kapcsolódik a morfológiához, amennyiben itt a hallgatók a megismert szófajok mondatnani szerepével, a szórendi szabályokkal, az egyes szófajok mondatban történő viselkedésével ismerkednek meg. A tanórákon foglalkozunk a mondatrészek, mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok, függőségi viszonyok elemzésével. Közben gyakorolják a hallgatók a mondatokat összekapcsoló kötőszók használatát, tudatosítják a morfológiában megismert szófajok mondatnani szerepét. A tantárgy célja kiegészül azzal, hogy a német mondat szerkezet és szórendi szabályok megértése a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek által meghatározott nyelvi és kommunikációs fejlesztési célokkal összhangban járuljon hozzá a hallgatók nyelvi tudatosságának és szaktárgyi pedagógiai felkészültségének erősítéséhez. A kurzus támogatja a hallgatók reflektív grammatikai gondolkodását, és elősegíti, hogy a mondatnani jelenségeket célszerűen, tanulóbarát módon és digitális taneszközökkel is képesek legyenek tanórai környezetben alkalmazni és szemléltetni.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek:</p> <p>A tantárgy szervesen kapcsolódik a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek által kijelölt nyelvi, kommunikációs és grammatikai fejlesztési célokhoz. A mondatan alapfogalmainak, a szórendiség szabályainak és a mondatrészek funkcionális összefüggéseinek feltárása hozzájárul a tanulók nyelvi tudatosságának fejlesztéséhez, a helyes és pontos célnyelvi kommunikáció megalapozásához, valamint a német nyelv rendszerének mélyebb megértéséhez. A hallgatók megismerik a mondat szerkezet pedagógiai jelentőségét is, különösen a hibajavítás, a feladattervezés, a tanulói szövegalkotás támogatása és a szabályszerűségek tudatosítása terén.</p> <p>A módszertani megközelítés hangsúlyt helyez arra, hogy a hallgatók képesek legyenek a mondatnani jelenségek szemléletes és életkori sajátosságokhoz igazított tanórai bemutatására. A kurzus lehetőséget ad a különböző szintaktikai próbák, elemzési technikák és feladattípusok kipróbálására, amelyek segítik a tanulók önálló nyelvi elemzési készségének fejlődését. A hallgatók megtanulják, hogyan mutassák be hatékonyan az egyszerű és összetett mondatok szerkezetét, a mondatrészek közötti grammatikai viszonyokat, valamint a kötőszók funkcióját és a mondat logikai szerveződését.</p> <p>A kurzus fejleszti a digitális pedagógiai kompetenciákat is. A hallgatók megismerkednek a digitális mondatelemző eszközökkel, online nyelvi adatbázisokkal, korpuszokkal és interaktív nyelvtani feladatkészítő platformokkal, amelyek lehetővé teszik a mondatnani jelenségek vizuális és dinamikus megjelenítését. A digitális tartalmak használata elősegíti az információkritikai tudatosság fejlődését, valamint támogatja a tanulók aktív bevonását és önálló elemző tevékenységét. A modern, technológiával támogatott tanítási környezetben a hallgatók így képesek lesznek a mondatnani tartalmakat reflektív, innovatív és tanulóközpontú módon közvetíteni.</p> <p>A tantárgy ezáltal nemcsak a mondatan tudományos alapjainak elsajátítását biztosítja, hanem hozzájárul a hallgatók pedagógiai, módszertani és digitális kompetenciáinak fejlődéséhez, és felkészíti őket arra, hogy a szintaktikai ismereteket hatékonyan integrálják a nyelvoktatás gyakorlatába.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a szakiránynak megfelelő germán nyelv írott változatának szabályait, ismeretekkel rendelkezik az elvégzett szakiránynak megfelelő nyelv elemeiről, szófajairól.</p>	

képesség: Képes a mondat elemzésére, a mondatrészek megkülönböztetésére, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni.

attitűd: Elkötelezett a szakiránynak megfelelő nyelv megismertetése iránt, törekszik megszerzett tudása kreatív felhasználására.

Tantárgy tematikus leírása:

Gyakorlat:

1. A szintaxis tárgya, vizsgálati módszerei
2. Szintaktikai próbák/tesztek
3. A mondatrészek elhatárolása tesztekkel
4. A szófajok és a mondatrészek különbsége
5. A mondatrészek jellemzői
6. A mondatrészek csoportosítása
7. Az alany és az állítmány (Prädikat, Prädikativ)
8. Zárthelyi dolgozat
9. A tárgy
10. A határozók és a jelzők
11. A Dativobjekt és a freier Dativ elkülönítése
12. Összefoglaló gyakorlatok próbateszt alapján
13. Zárthelyi dolgozat
14. Összegzés, a dolgozat közös ellenőrzése, gyakorlati jegyek megbeszélése

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A félév során két zárthelyi dolgozat lesz, melyek mind elméleti, mind gyakorlati kérdésekből tevődnek össze, és az órákon elhangzott anyagra, valamint a házi feladatokra épülnek. A dolgozat értékelése: 0-59 %: elégtelen (1); 60-69 % elégséges (2); 70-79 % közepes (3); 80-89 % jó (4), 90 %-tól jeles (5)

Az előadás teljesítésének módja, értékelése:

Az aláírás feltétele az aktív órai munka, a házi feladatok elkészítése, valamint a zárthelyi dolgozatok legalább elégséges teljesítése.

Kötelező irodalom:

Brinker, Klaus (2001): Linguistische Textanalyse. Eine Einführung in Grundbegriffe und Methoden. 5., durchges. und erg. Aufl. Berlin [=Grundlagen der Germanistik; 29].
Eroms, Hans-Werner (2000). Syntax der deutschen Sprache. Berlin; N. Y.
Pittner, Karin, Berman Judith (2010): Deutsche Syntax. Ein Arbeitsbuch. Gunter Narr Verlag (<https://sites.google.com/site/leazystralte/deutsche-syntax-ein-arbeitsbuch-29809517>)
Wöllstein-Leisten, A. u. a. (1997). Deutsche Satzstruktur: Grundlagen der syntaktischen Analyse. Tübingen

Ajánlott irodalom:

Engel, Ulrich. Deutsche Grammatik. 2., verbesserte Auflage. Heidelberg: Julius-Groos-Verlag, Budapest: Múzsák Kiadó, 1992.
Helbig, G. & Buscha, J. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht. Berlin – München: Langenscheidt KG, 2001
Kocsány, P.-László S.: Die Wortklassen des Deutschen. Eine praktische Darstellung. Tankönyvkiadó, Budapest. 1986.

Tantárgy neve: Kultúra-média	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE5N04 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Intézeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Paksy Tünde egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Dr. Paksy Tünde egyetemi adjunktus, Bazsóné Dr. Sörös Marianna, egyetemi docens	
Javasolt félév: 5 ^Ö	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 1	Számonkérés módja: aláírás, kollokvium
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: Az előadás röviden áttekinti és rendszerezi a számos kurrens kultúrafogalmat, majd bemutat néhány kultúratudományi elméletet és megközelítési módot. Külön hangsúlyt helyez a rendszerelméleti és szemiotikai megközelítések alapjainak megismertetésére. Míg a kultúra és kultúratudomány esetében inkább elméleti, addig a média esetében inkább kultúrtörténeti megközelítés érvényesül az előadások során. A hallgatók megismerkednek a legmeghatározóbb médiumok fejlődésével, a német rádió, film és televízió történetével és a mai modern médiapaletta sokszínűségét is áttekintik.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek:</p> <p>A német nyelv oktatásához szükséges irodalmi, kultúra- és médiatudományi ismeretek körében a kurzus áttekintést nyújt a legjelentősebb alkotókról és műveikről, műfajokról, valamint a szövegértelmezés és szövegelemzés módszereiről. A hallgatók megismerik a modern kultúra- és médiatudomány alapfogalmait, elméleteit és gyakorlati alkalmazásukat, foglalkoznak a medialitás különböző aspektusaival, feltárják a kulturális sokszínűség megjelenési formáit. A képzés illeszkedik a NAT és a kapcsolódó kerettantervek által meghatározott irodalmi, szövegértési és kulturális kompetenciák fejlesztéséhez: támogatja az értő olvasás, a kritikai gondolkodás, a kulturális reflektivitás és az interdiszciplináris szemlélet fejlődését. A módszertani tartalmak hangsúlyt fektetnek a különböző kultúra- és médiatudományi szövegek tanórai feldolgozásának korszerű eljárásaira — például a kooperatív és projektalapú tanulási formákra, valamint a digitális és médiatudatos eszközök integrálására. A kurzus tartalmában kiemelten jelenik meg a NAT emberképe és az alapvető emberi, etikai és társadalmi értékek vizsgálata, a hallgatók foglalkoznak a nemzetiségi identitás, a magyarságtudat és a kulturális önazonosság kérdésével, továbbá azok a tárgyalt elméletek és aspektusok tanórai alkalmazási lehetőségeivel a német nyelv és irodalom oktatásában.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák:</p> <p>tudás: Ismeri a német nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit. Tájékozott a kultúra, média körében, ismeri azok történeti vonatkozásait, hasonlóságait és különbségeit. Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri a nyelv- és irodalomtudományi, kultúrtörténeti kutatások korszerű eredményeit, azok módszertanát.</p> <p>képesség: Értelmezi a kulturális jelenségeket és azok történeti beágyazottságát. Képes a célnyelvi kultúra megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat áttekinteni, értelmezni, és kulturális trendekben elhelyezni. Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására</p> <p>attitűd: Érti és elfogadja, hogy a kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Elkötelezetten vállalja szakképzettsége átfogó gondolkodásmódjának hiteles közvetítését,</p>	

nyitott az új kultúratudományi megközelítések és eredmények befogadására. Reálisan ítéli meg a német nyelv tantárgy oktatásban betöltött szerepét.

Tantárgy tematikus leírása:

1. Kulturális tudományok vs. kultúrtudományok
2. Kulturális fogalmak (a kultúra eredeti jelentése; kulturális fogalmak; a kulturális fogalmak tipológiája Reckwitz 2000 szerint; példák újabb kulturális fogalmakra)
3. A kultúra fogalmának változása (filológia, újfilológia; a kultúra fogalmának jelentésváltozása, kultúra vs. természet, a kultúra fogalma a felvilágosodás idején)
4. Differenciálás – példa: rendszerelmélet (differenciálméleti kultúra fogalom; rendszerelmélet; differenciálás, rendszerelmélet Luhmann szerint);
5. Rendszerelmélet II. – Irodalom alrendszer
6. Az esztétikai konvenciók változása, értékelés, irodalomaxiológia (az esztétikai konvenciók változása a drámai poétika példáján)
7. Az esztétikai konvenciók változása a korszakok során; irodalomaxiológia; értékek és értékelés aspektusai
8. A szemiotika alapfogalmai – a kulturális szemiotika feladatai (alapfogalmak; kulturális szemiotika, a kulturális szemiotika feladatai Cassirer szerint; jelrendszerek egy kultúrában)
9. A szemiotika alapfogalmai II. (alapfogalmak: jel, jelfolyamatok, jelrendszer; F. de Saussure jelmodellje; kódok, médiumok, médiumtípusok)
10. Kultúrák mint jelrendszerek (alapfogalmak; a kultúra szemiotika fogalma; kultúrák mint jelrendszerek; kultúra hordozói; anyagi és szellemi kultúra)
11. Média vs. médiumok; a médium fejlődése: írás (fogalomtisztázás, az írás médiumának rövid története a kezdetektől a könyvnyomtatáson át a modern korig)
12. A mai médiakörnyezet fejlődése: rádió (technikai feltételek, a német rádió története a kezdetektől napjainkig)
13. A mai médiakörnyezet fejlődése: a német film történetéből (technikai feltételek, a német film az expresszionizmusban, az első hangfilm, a Harmadik Birodalomban és a második világháború után)
14. A mai médiakörnyezet fejlődéséről: televízió (technikai feltételek; a televíziózás kezdetei a második világháború előtt; a televíziózás fejlődése és elterjedése a második világháború után; a televíziós formátumok technikai fejlődése; közszolgálati televíziózás és magán-televíziózás)

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Kollokvium

A kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Írásbeli vagy szóbeli vizsga: A vizsgázónak megfelelő jártasságot kell mutatnia a kultúra és médiák területén. Az értékelés tartalmi és nyelvi szempontok szerint történik. Ha bármelyik részjegy elégtelen, a vizsga elégtelen. Az írásbeli dolgozat értékelése: 100%-90% = jeles, 89%-80% = jó, 79%-70% = közepes, 69%-60% = elégséges, 60% alatt = elégtelen

Kötelező irodalom:

Böhn, Andreas; Seiler, Andreas: Mediengeschichte. Tübingen: Narr, 2014.

Meyn, Hermann: Massenmedien in Deutschland. Konstanz: UVK Verlag, 2004.

Nünning, Ansgar, Nünning, Vera (Hg.): Konzepte der Kulturwissenschaften. Stuttgart: Metzler, 2003.

Ajánlott irodalom:

Hickethier, Knut: Einführung in die Medienwissenschaft. Stuttgart: Metzler, 2003.

Leschke, Rainer: Einführung in die Medientheorie. München: Fink, 2007.

Nünning, Ansgar (Hg.): Metzler Lexikon Literatur- und Kulturtheorie. Stuttgart; Weimar: Metzler, 2001

Tantárgy neve: A német nyelv rendszere - áttekintés	Tantárgy Neptun-kódja: BTOSZNE6N01 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Kriston Renáta, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): dr. Kriston Renáta, egyetemi docens, dr. Tóth-Loesti Heidrun, anyanyelvi lektor	
Javasolt félév: 6T	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: Az előadás a német nyelv fejlődéséről és alapvető struktúrájáról közvetít átfogó ismereteket. Szó esik a német nyelv alaktani és mondattani jellemzőiről, a szókészlet kapcsán kiemeljük az egyes nyelvváltozatokat, illetve dialektusokat. A német igéket részletesen elemezzük szám/személy, igeidő és igemód, a főneveket a nemek és a névelők összefüggésében az esetek (alanyeset, tárgyeset, birtokos eset, részes eset) alapján. A tantárgy célja kiegészül azzal, hogy a német nyelv rendszerének bemutatása nemcsak a nyelvtani kategóriák és szerkezeti sajátosságok tudományos megértését, hanem azok pedagógiai alkalmazhatóságát is előtérbe helyezze. A kurzus támogatja a hallgatók nyelvtudatosságának fejlesztését a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek elvárásaival összhangban, különösen a nyelvtani ismeretek értő használatát, a helyes nyelvhasználat fejlesztését és az idegen nyelvi kommunikáció támogatását. A tárgy hangsúlyt fektet továbbá a digitális nyelvi források és elemző eszközök használatára, amelyek révén a hallgatók korszerű, reflektív és módszertanilag megalapozott módon tudják a német grammatikát tanórai környezetben is alkalmazni.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek:</p> <p>A tantárgy a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek német nyelvi és kommunikációs fejlesztési céljaihoz kapcsolódva támogatja a tanulók nyelvi rendszerismeretének, grammatikai tudatosságának és célnyelvi kommunikációjának fejlesztését. A német nyelv morfológiai és szintaktikai sajátosságainak áttekintése lehetőséget ad arra, hogy a hallgatók megértsék a nyelvtani kategóriák, mondattani szerkezetek és nyelvváltozatok pedagógiai jelentőségét, valamint ezek szerepét a differenciált nyelvtanításban. A kurzus segíti annak felismerését, hogy a grammatikai ismeretek nem önmagukért, hanem a célnyelvi kommunikáció fejlesztéséért, a nyelvi pontosságért és a jelentésalkotás támogatásáért kapnak hangsúlyt az iskolai tanítás során.</p> <p>A módszertani megközelítés kiemeli, hogyan építhetők be a nyelvszerkezettel kapcsolatos ismeretek a tanórai feladatokba: milyen módon lehet szemléltetni a nyelvtani jelenségek funkcióját, hogyan támogatható a tanulók szabályszerűségekre való rálátása, miként segíthetők a tanulók a hibák tudatos javításában és az önálló nyelvtanulásban. A tárgy hangsúlyt helyez a grammatikai tartalmak életkori sajátosságokhoz igazított közvetítésére és a tanulóközpontú megközelítések alkalmazására is.</p> <p>A kurzus részeként a hallgatók digitális pedagógiai eszközöket is alkalmaznak. Megismerkednek a német nyelvtant támogató online nyelvi adatbázisokkal, nyelvtechnológiai alkalmazásokkal, digitális korpuszokkal, valamint olyan interaktív eszközökkel, amelyek hatékonyan segítik a grammatikai jelenségek vizualizációját és gyakorlását. A digitális platformok használata hozzájárul az információkritikai kompetenciák fejlődéséhez is: a hallgatók megtanulják megítélni a digitális források pontosságát, megbízhatóságát és pedagógiai értékét. Ezzel együtt a kurzus támogatja a modern, technológiával támogatott nyelvoktatás kialakítását, amelyben a német nyelv rendszere élményszerűen, szemléletesen és tanulóközpontúan kerül feldolgozásra.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a német nyelv szabályait, tájékozott a nyelvészeti tudományágakat illetően. képesség: A szinkron nyelvallapot morfológiai, szintaktikai jellemzőinek és ezek összefüggéseinek ismeretében képes a szakíránynak megfelelő nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára. attitűd: Elkötelezett a német nyelv megismerése iránt, törekszik megszerzett tudása kreatív felhasználására.</p>	

autonómia és felelősség: Felelősen képviseli azon módszereket, amelyekkel választott szakterületén dolgozik, és elfogadja más tudományágak (magyar nyelvészet) autonómiáját, módszertani sajátosságait.

Tantárgy tematikus leírása:

Előadás:

1. Bevezetés: A német nyelv főbb jellemzői, flektáló jellege
2. A szófajok és azok rendszere
3. Az ige, szám és személy, kongruencia
4. Az igeidők
5. Az aktív és a passzív igék
6. Az igemódok
7. Módbeli segédigék, azok rendszerezése
8. A terpeszkedő kifejezések (Funktionsverbgefüge)
9. A főnév, egyes és többes szám, Pluraliatantum
10. A főnév, természetes és nyelvtani nem
11. A főnév és az esetek
12. A melléknév, ragozási típusok és fokozás
13. A határozószó és a névmás.
14. Számnevek, kötőszavak, elöljárószavak

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Szóbeli vizsga

A kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A vizsgakérdéseket az oktató a hallgatókkal a vizsgaidőszak előtt legalább egy hónappal közli, a tételcímek alapvetően megegyeznek a fenti tematikus bontással.

Kötelező irodalom:

Bierwisch, Manfred: Grammatik des deutschen Verbs. Berlin: Akademie Verlag, 1963.

Eisenberg, Peter: Grundriss der deutschen Grammatik. Stuttgart: Metzler Verlag, 2006.

Helbig, G. – Buscha, J.: Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für den Ausländerunterricht. Leipzig, Berlin, München, Wien, Zürich, New York: Langenscheidt 1993.

Hentschel, E., Weydt, H.: Handbuch der deutschen Grammatik. 3. Aufl. Walter de Gruyter: Berlin/New York 2003.

Meibauer, Jörg et. al.: Einführung in die germanistische Linguistik. Stuttgart: Metzler Verlag, 2002.

Philippi, J.: Einführung in die generative Grammatik. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht 2008.

Ajánlott irodalom:

Engel, U.: Deutsche Grammatik. Heidelberg: Julius Groos Verlag 1991.

Tantárgy neve: Lexikológia és szemantika	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE6N02 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: dr. Kriston Renáta, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): dr. Kriston Renáta, egyetemi docens, dr. Tóth-Loesti Heidrun, anyanyelvi lektor	
Javasolt félév: 6T	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: aláírás, kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A hallgatók az előadás keretében megismerkednek a német szókincs fogalmával, alapvető rétegeivel és a szókincs elemei, elsősorban a szavak kodifikálásának különféle módozataival, illetve a szavak között fennálló lehetséges szemantikai kapcsolatokkal, valamint a szókincsen belül végbemenő különféle folyamatokkal, változásokkal és azok eredményeivel. A lexikológia keretein belül található frazeológia a nyelvtudomány újabb vizsgálati területe, mivel a frazeologizmusok minden nyelv szókészletének fontos részét alkotják. Az előadáson szó esik a frazeologizmusok kutatásának jelenéről, általános jellemzőiről, csoportosításuk lehetőségeiről, nyelvi-stilisztikai értékükről.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A kurzus összhangban áll a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek nyelvi, szókincsi és kommunikációs fejlesztési céljaival, amelyek hangsúlyozzák a szókincs bővítését, a jelentésárnyalatok megértését, a nyelvi tudatosság fejlesztését és a digitális szótárhasználat pedagógiai támogatását. A lexikográfia tanulmányozása hozzájárul a tanulók szótárhasználati stratégiáinak kialakításához, a jelentések, ekvivalenciák és szótári adatok értelmezéséhez, valamint a célnyelvi és anyanyelvi szókincs tudatos bővítéséhez. A módszertani szemlélet hangsúlyt fektet arra, hogy a hallgatók képesek legyenek különböző szótártípusokat – egynyelvű, kétnyelvű, szaknyelvi, képes vagy tematikus szótárakat – pedagógiai szempontból is megkülönböztetni és célszerűen kiválasztani. A tantárgy támogatja annak megértését, hogy a szótárak miként integrálhatók a nyelvórákba: hogyan segítik a szókincsfejlesztést, az önálló tanulást, a fordítást, a szövegértési feladatok megoldását és a precíz szóhasználat kialakítását. A kritikai szótárelemzés révén a hallgatók átlátják a különböző lexikográfiai döntések – például a definíciók, példamondatok vagy lemmatizálási megoldások – pedagógiai jelentőségét is. A tárgy hangsúlyosan fejleszti a digitális pedagógiai kompetenciákat: a hallgatók megismerik és alkalmazzák a modern lexikográfia digitális eszközeit, köztük az online szótárakat, nyelvtechnológiai alkalmazásokat, digitális korpuszokat és mobil alapú szótármegoldásokat. A kurzus támogatja a digitális információkritika fejlődését is: a hallgatók megtanulják megítélni egyes digitális szótárak megbízhatóságát, adatminőségét és pedagógiai használhatóságát. Emellett a tanárképzés korszerű elvárásaihoz igazodva olyan módszertani mintákat ismerhetnek meg, amelyek révén a digitális szótárhasználat a tanulók önálló tanulását, problémamegoldását és nyelvi kreativitását is elősegíti. A kurzus ezáltal a lexikográfiai ismeretek tudományos megalapozása mellett hozzájárul a hallgatók pedagógiai és digitális kompetenciáinak fejlesztéséhez, valamint ahhoz, hogy a szótárak használatát a modern, innovatív nyelvoktatás szerves részévé tudják tenni.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a szakiránynak megfelelő germán nyelv beszélt és írott változatának szabályait, ismeretekkel rendelkezik az elvégzett szakiránynak megfelelő nyelv variánsairól, regisztereiről. képesség: szövegelemzési és szövegértelmezési modellek alkalmazásának képessége különböző szövegtípusokra vonatkoztatva attitűd: az elméleti és a gyakorlati ismeretek önálló összekapcsolásának fejlesztése Elkötelezett a szakiránynak megfelelő nyelv megismertetése iránt, törekszik megszerzett tudása, szókincese kreatív felhasználására.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	

Előadás:

1. A lexikológia tárgya
2. A lexikológia határterületei, vizsgálati módszerei
3. A lexikológia alapfogalmai: szó, lexéma, szókészlet, szókincs
4. A mentális lexikon fogalma
5. A szókészlet általános jellemzői
6. A szókészlet csoportosítása
7. A szókészlet változása (idegen szó, jövevényszó, archaizmus, neologizmus)
8. A lexikális-szemantikai kapcsolatok
9. A szemantikai elemzés módszerei: definíció, komponenses elemzés, prototípusos elemzés
10. A jelentésváltozás főbb jellemzői, típusai
11. Jelentéviszonyok I.: hipo-, hiperonímia, szinonímia, antonímia
12. Jelentéviszonyok II: poliszémia, homonímia
13. Szómezőelmélet, szócsaládok
14. A frazeologizmusok kutatása, a tárgy helye a nyelvészeti diszciplínák rendszerében

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Kollokvium

Kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A vizsgakérdéseket az oktató a hallgatókkal a vizsgaidőszak előtt legalább egy hónappal közli, a tétalcímek alapvetően megegyeznek a fenti tematikus bontással.

Kötelező irodalom:

Brdar-Szabó, Rita / Fekete, Ágnes / Knipf-Komlósi, Elisabeth / Komáromy, András / Rada V., Roberta: Wortstruktur und Lexikon: Eine Aufgabensammlung. (Budapester Beiträge zur Germanistik 60). Budapest: ELTE Germanistisches Institut, 2012. (Kap. 6-10)
Cruse, D.A. (Hg.): Lexikologie. Ein internationales Handbuch zur Natur und Struktur von Wörtern und Wortschätzen. de Gruyter, Berlin/New York, 2002.
Hessky R., Knipf E.: Lexikologie. Bd.1-2. Holnap Kiadó, Budapest, 1998.
Knipf E., Rada R., Bernáth Cs.: Aspekte des deutschen Wortschatzes: Ausgewählte Fragen zu Wortschatz und Stil. Budapest, Bölcsész Konzorcium, 2006. (<http://mek.niif.hu/04900/04913/04913.pdf>)

Ajánlott irodalom:

Burger, H.: Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen. Berlin: Erich Schmidt Verlag, 1998.
Römer, Ch., Matzke, B.: Lexikologie des Deutschen. Eine Einführung. Narr, Tübingen, 2003.
Lutzeier, P.R.: Lexikologie. Ein Arbeitsbuch. Stauffenburg, Tübingen 1995.
Schippan, Th.: Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. Niemeyer, Tübingen, 2002

Tantárgy neve: A német nyelvű irodalom története a 20. században	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE6N03 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Intézeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Bazsóné Dr. Sörös Marianna, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Bazsóné Dr. Sörös Marianna, egyetemi docens	
Javasolt félév: 6T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: Az előadás a 19./20. fordulójától a 20. század végéig tekinti át a német irodalom fejlődési irányzatait. Megvilágítja a jelentősebb irodalmi tendenciákat, azok összefüggéseit, társadalmi-filozófiai háttérét, művészeti, kulturális vonatkozásait. Tárgyalja az egyes esztétikákat, ezen belül a modernitást, az avantgárd, az 'új'-realizmus, a dokumentarizmus, az új-szubjektivitás, a posztmodern esztétikai programját. Foglalkozik a nyelvkritika, a nyelvi reflexió hatásával, ehhez kapcsolódóan a nyelvi közvetítés, a tükrözés különböző módjaival, továbbá a műfajok változásával.</p> <p>Az előadás tartalma illeszkedik a NAT irodalmi és kultúrákövetítő kompetenciaterületeihez: fejleszti a diákok szövegértési, értelmezési és reflektív gondolkodási képességeit, valamint megalapozza a középiskolai irodalomtanítás elméleti és módszertani háttérét. Kiemelt cél a művek kulturális kontextusának felismerése, az irodalmi korszakok, műfajok és stílusirányzatok tudatosítása, továbbá a kritikai gondolkodás és az esztétikai érzékenység fejlesztése, összhangban a NAT által elvárt kompetenciákkal.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A német nyelv oktatásához szükséges irodalmi, kultúra- és médiatudományi ismeretek körében a kurzus áttekintést nyújt a legjelentősebb alkotókról és műveikről, az irodalmi műfajokról, valamint a szövegértelmezés és szövegelemzés módszereiről. A hallgatók megismerik a német és magyar irodalom közötti párhuzamokat, és feltárják a kulturális sokszínűség megjelenési formáit az irodalomban. A képzés illeszkedik a NAT és a kapcsolódó kerettantervek által meghatározott irodalmi, szövegértési és kulturális kompetenciák fejlesztéséhez: támogatja az értő olvasás, a kritikai gondolkodás, a kulturális reflektivitás és az interdiszciplináris szemlélet fejlődését. A módszertani tartalmak hangsúlyt fektetnek az irodalmi művek tanórai feldolgozásának korszerű eljárásaira — például a műértelmezés különböző megközelítéseire, a kooperatív és projektalapú tanulási formákra, valamint a digitális és médiatudatos eszközök integrálására. A kurzus tartalmában kiemelten jelenik meg a NAT emberképe és az alapvető emberi, etikai és társadalmi értékek vizsgálata, különös tekintettel az interkulturális irodalomra. Ezzel összefüggésben a hallgatók foglalkoznak a nemzetiségi identitás, a magyarságtudat és a kulturális önazonosság kérdésével, továbbá azok tanórai alkalmazási lehetőségeivel a német nyelv és irodalom oktatásában.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri a nyelv- és irodalomtudományi, kultúrtörténeti kutatások korszerű eredményeit, azok módszertanát. A hallgató ismeri az irodalomtudomány és irodalomelmélet alapvető tendenciáit és képviselőit. Ismeri a német nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit. képesség: Ismeri az irodalomtudomány terminológiáját, képes német nyelven megérteni az idevágó szakirodalmat. Értelmezi a korszak kulturális és irodalmi jelenségeit és azok történeti beágyazottságát. Képes az irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni. Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására.</p>	

attitűd: Elkötelezetten vállalja szakképzettsége átfogó gondolkodásmódjának hiteles közvetítését, nyitott az új irodalomtudományi jelenségek és eredmények befogadására. Érti és elfogadja, hogy az irodalmi jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Reálisan ítéli meg a német nyelv tantárgy oktatásban betöltött szerepét.

Tantárgy tematikus leírása:

1. A századforduló: az irodalmi - művészeti forradalom történelmi – társadalmi – tudományos - kulturális háttere; szellemi – filozófiai irányzatok
2. A modernitás fogalma, az irodalom- és művészetfelfogás változása: impresszionizmus, szimbolizmus, Jugendstil, újklasszika, újromantika, esztéticizmus - nyelvkritika
3. Az elbeszélés új formái és technikái a századfordulón – Rilke, Musil, Hofmannsthal, Schnitzler, Th. Mann
4. A századforduló lírájának átalakulása - Rilke, George, Hofmannsthal
5. A századforduló drámájának átalakulása - Hofmannsthal, Schnitzler, Wedekind
6. Avantgárd irányzatok - az expresszionista próza és líra – Döblin, Benn, Trakl
7. Az expresszionista dráma - Heym, Kaiser, Toller
8. 'Új tárgyiasság' - szemléletváltás, új médiumok, a valóságtükrözés új formája a prózában – Kafka, Hesse, Th. Mann
9. A dráma átalakulása – új funkció és formanyelv; az epikus színház – Brecht;
10. Kahlschlag, Trümmerliteratur - Gruppe '47 - Böll, Schnurre, Borchert
11. Új formák, nyelvi kísérletek a lírában 1945 után – hermetikus költészet, 'konkrete Poesie', regionális költészet, hétköznapi líra - Celan, Gommringer, Jandl, Artmann
12. A hatvanas évek újrealista irodalma – dokumentarizmus a drámában és a prózában; Gruppe '61, 'Werkkreis Literatur der Arbeitswelt' - Runge, Wallraff; a kölni iskola
13. 'Új-szubjektivitás' – tendenciaváltás a hetvenes években - önéletrajzok, naplók, memoár irodalom - Lind, Grass, Bernhard, Handke, Canetti; feminizmus - nőirodalom – Bachmann, Struck, Stephan; a nőirodalom második hulláma - Wolf, Jelinek
14. Postmodern próza és dráma– vita a 'post'-ról a nyolcvanas években, magas és populáris kultúra; német-német irodalom – Ransmayr, Becker, Kunert, Jelinek

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Kollokvium

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Szóbeli vizsga: A vizsgázónak megfelelő jártasságot kell mutatnia a 20. század német irodalmi korszakaiban, ismernie kell jelentős képviselőit és alkotásait. Az értékelés tartalmi és nyelvi szempontok szerint történik. Ha bármelyik részjegy elégtelen, a vizsga elégtelen.

Kötelező irodalom:

1. Kiesel, Helmut: Geschichte der literarischen Moderne. Sprache, Ästhetik, Dichtung im zwanzigsten Jahrhundert. München: Beck, 2004.
2. Glaser, Horst Albert (Hg.): Deutsche Literatur. Eine Sozialgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. 1988ff. Bd. 10 [1945-1995]. Bern, Stuttgart, Wien: Haupt 1997.

Ajánlott irodalom:

1. Petersen, Jürgen H.: Der deutsche Roman der Moderne. Stuttgart: Metzler, 1993.
2. Denkler, Horst/ Prümm, Karl (szerk.): Die deutsche Literatur im Dritten Reich. Themen, Traditionen, Wirkungen. Stuttgart: Philipp Reclam, 1976.
3. Vogt, Jochen u.a.: Einführung in die deutsche Literatur des 20. Jahrhunderts. Bd. 2: Weimarer Republik, Faschismus und Exil. Opladen: Westdeutscher Verlag 1977. Wunberg, Gotthart (szerk.): Die Wiener Moderne. Literatur, Kunst und Musik zwischen 1890 und 1910. Stuttgart: Philipp Reclam, 1995.

Tantárgy neve: Szemelvények a 20. századi német irodalomból	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE6N04 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Intézeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Bazsóné Dr. Sörös Marianna, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Bazsóné Dr. Sörös Marianna, egyetemi docens	
Javasolt félév: 6T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: aláírás, gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A kurzus a 19./20. fordulójától a 20. század végéig tekinti át a német irodalom fejlődési irányzatait. Megvilágítja a jelentősebb irodalmi tendenciákat, azok összefüggéseit, társadalmi-filozófiai háttérét, művészeti, kulturális vonatkozásait. Tárgyalja az egyes esztétikákat, ezen belül a modernitást, az avantgárd, az 'új'-realizmus, a dokumentarizmus, az új-szubjektivitás, a posztmodern esztétikai programját. Foglalkozik a nyelvkritika, a nyelvi reflexió hatásával, ehhez kapcsolódóan a nyelvi közvetítés, a tükrözés különböző módjaival, továbbá a műfajok változásával.</p> <p>A szeminárium tartalma illeszkedik a NAT irodalmi és kultúraközvetítő kompetenciaterületeihez: fejleszti a diákok szövegértési, értelmezési és reflektív gondolkodási képességeit, valamint megalapozza a középiskolai irodalomtanítás elméleti és módszertani háttérét. Kiemelt cél a művek kulturális kontextusának felismerése, az irodalmi korszakok, műfajok és stílusirányzatok tudatosítása, továbbá a kritikai gondolkodás és az esztétikai érzékenység fejlesztése, összhangban a NAT által elvárt kompetenciákkal.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek:</p> <p>A német nyelv oktatásához szükséges irodalmi, kultúra- és médiatudományi ismeretek körében a szeminárium áttekintést nyújt a legjelentősebb alkotókról és műveikről, az irodalmi műfajokról, valamint a szövegértelmezés és szövegelemzés módszereiről. A hallgatók megismerik a német és magyar irodalom közötti párhuzamokat, és feltárják a kulturális sokszínűség megjelenési formáit az irodalomban. A képzés illeszkedik a NAT és a kapcsolódó kerettantervek által meghatározott irodalmi, szövegértési és kulturális kompetenciák fejlesztéséhez: támogatja az értő olvasás, a kritikai gondolkodás, a kulturális reflektivitás és az interdiszciplináris szemlélet fejlődését. A módszertani tartalmak hangsúlyt fektetnek az irodalmi művek tanórai feldolgozásának korszerű eljárásaira — például a műértelmezés különböző megközelítéseire, a kooperatív és projektalapú tanulási formákra, valamint a digitális és médiatudatos eszközök integrálására. A kurzus tartalmában kiemelten jelenik meg a NAT emberképe és az alapvető emberi, etikai és társadalmi értékek vizsgálata, különös tekintettel az interkulturális irodalomra. Ezzel összefüggésben a hallgatók foglalkoznak a nemzetiségi identitás, a magyarságtudat és a kulturális önazonosság kérdésével, továbbá azok tanórai alkalmazási lehetőségeivel a német nyelv és irodalom oktatásában.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri a nyelv- és irodalomtudományi, kultúrtörténeti kutatások korszerű eredményeit, azok módszertanát. A hallgató ismeri az irodalomtudomány és irodalomelmélet alapvető tendenciáit és képviselőit. Ismeri a német nyelvű kultúrák jellemző szellemi és művészeti irányzatait, megjelenési formáit, műveit. <i>képesség:</i> Ismeri az irodalomtudomány terminológiáját, képes német nyelven megérteni az idevágó szakirodalmat. Képes az irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni. Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására.</p>	

attitűd: Elkötelezetten vállalja szakképzettsége átfogó gondolkodásmódjának hiteles közvetítését, nyitott az új irodalomtudományi jelenségek és eredmények befogadására. Reálisan ítéli meg a német nyelv tantárgy oktatásban betöltött szerepét.

Tantárgy tematikus leírása:

1. A századforduló: az irodalmi - művészeti forradalom történelmi – társadalmi – tudományos - kulturális háttere; szellemi – filozófiai irányzatok - Nietzsche, Mach, Freud, Jung
2. A modernitás fogalma, az irodalom- és művészetfelfogás változása: impresszionizmus, szimbolizmus, Jugendstil, újklasszika, újromantika, esztéticizmus - nyelvkritika
3. Az elbeszélés új formái és technikái a századfordulón – Rilke, Musil, Hofmannsthal, Schnitzler, Th. Mann
4. A századforduló lírájának átalakulása - Rilke, George, Hofmannsthal
5. A századforduló drámájának átalakulása - Hofmannsthal, Schnitzler, Wedekind
6. Avantgárd irányzatok - az expresszionista próza és líra – Döblin, Benn, Trakl
7. Az expresszionista dráma - Heym, Kaiser, Toller
8. 'Új tárgyiasság' - szemléletváltás, új médiumok, a valóságtükrözés új formája a prózában – Kafka, Hesse, Th. Mann
9. A dráma átalakulása – új funkció és formanyelv; az epikus színház – Brecht;
10. Kahlschlag, Trümmerliteratur - Gruppe '47 - Böll, Schnurre, Borchert
11. Új formák, nyelvi kísérletek a lírában 1945 után – hermetikus költészet, 'konkrete Poesie', regionális költészet, hétköznapi líra - Celan, Gommringer, Jandl, Artmann
12. A hatvanas évek újrealista irodalma – dokumentarizmus a drámában és a prózában; Gruppe '61, 'Werkkreis Literatur der Arbeitswelt' - Runge, Wallraff; a kölni iskola
13. 'Új-szubjektivitás' – tendenciaváltás a hetvenes években - önéletrajzok, naplók, memoár irodalom - Lind, Grass, Bernhard, Handke, Canetti; feminizmus - nőirodalom – Bachmann, Struck, Stephan; a nőirodalom második hulláma - Wolf, Jelinek
14. Postmodern próza és dráma– vita a 'post'-ról a nyolcvanas években, magas és populáris kultúra; német-német irodalom – Ransmayr, Becker, Kunert, Jelinek

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Kollokvium

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Szóbeli vizsga: A vizsgázónak megfelelő jártasságot kell mutatnia a 20. század német irodalmi korszakaiban, ismernie kell jelentős képviselőit és alkotásait. Az értékelés tartalmi és nyelvi szempontok szerint történik. Ha bármelyik részjegy elégtelen, a vizsga elégtelen.

Kötelező irodalom:

1. Kiesel, Helmut: Geschichte der literarischen Moderne. Sprache, Ästhetik, Dichtung im zwanzigsten Jahrhundert. München: Beck, 2004.
2. Glaser, Horst Albert (Hg.): Deutsche Literatur. Eine Sozialgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. 1988ff. Bd. 10 [1945-1995]. Bern, Stuttgart, Wien: Haupt 1997.

Ajánlott irodalom:

1. Petersen, Jürgen H.: Der deutsche Roman der Moderne. Stuttgart: Metzler, 1993.
2. Denkler, Horst/ Prümm, Karl (szerk.): Die deutsche Literatur im Dritten Reich. Themen, Traditionen, Wirkungen. Stuttgart: Philipp Reclam, 1976.
3. Vogt, Jochen u.a.: Einführung in die deutsche Literatur des 20. Jahrhunderts. Bd. 2: Weimarer Republik, Faschismus und Exil. Opladen: Westdeutscher Verlag 1977. Wunberg, Gotthart (szerk.): Die Wiener Moderne. Literatur, Kunst und Musik zwischen 1890 und 1910. Stuttgart: Philipp Reclam, 1995.

<p>Tantárgy neve: Fordítási és stílusgyakorlatok I.</p>	<p>Tantárgy Neptun-kódja: BTOSZNE7N01 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező</p>
<p>Tárgyfelelős: Bazsóné dr. Sörös Marianna, egyetemi docens</p>	
<p>Közreműködő oktató(k): Bazsóné dr. Sörös Marianna, egyetemi docens, Dr. Kriston Renáta, egyetemi docens, Dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus, Barna László, egyetemi tanársegéd</p>	
<p>Javasolt félév: 7Ő</p>	<p>Előfeltétel: nincs</p>
<p>Óraszám/hét: 2</p>	<p>Számonkérés módja: gyakorlati jegy</p>
<p>Kreditpont: 2</p>	<p>Munkarend: nappali</p>
<p>Tantárgy feladata és célja: A szemináriumok célja, hogy C1 nehézségi szintű autentikus szövegeken vizsgáljuk a német nyelv stilisztikai jellegzetességeit, az írásbeli és a szóbeli kommunikációra jellemző különböző szövegfajták (pl. újságcikk, hivatalos levél, vita, tudósítás) jellegzetességeit. A szemináriumon bevezetésre kerülnek a legfontosabb stilisztikai alapfogalmak, mi a stílus, mivel foglalkozik a stilisztika, milyen stíluselemek és stílusjegyek vannak, hogyan és miért befolyásolják a szöveg interpretációját és fordítását a szövegben szereplő stilisztikai jegyek. A gyakorlati órák során a hallgatók megismerkednek a legfontosabb német nyelvű fordítástudományi terminusokkal, a fordítás didaktikai felhasználhatóságával, a magyar nyelvkönyvek fordítási gyakorlatainak hatékonyságával, a fordítás ellenőrzési lehetőségeivel, a hibajavítás módszereivel. A gyakorlati munka részét képezi a hallgatók otthoni fordításainak az ellenőrzése. A kurzus támogatja a tanári hivatáshoz szükséges reflektív gondolkodás kialakulását, a kontrasztív nyelvészeti eredmények pedagógiai alkalmazásának képességét, valamint a digitális tanulási források és elemző eszközök értő használatát, amelyek segítik a nyelvi különbségek és interferenciák tanórai feldolgozását és tudatosítását.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A tárgy szorosan illeszkedik a Nemzeti alaptantervben és a kerettantervekben meghatározott nyelvi kompetenciák fejlesztéséhez, különösen azokhoz a tartalmakhoz, amelyek a nyelvi tudatosság, az anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció, valamint a kulturális összehasonlító ismeretek elmélyítését célozzák. A célnyelv és az anyanyelv kontrasztivitásának tudatosítása révén lehetővé teszi, hogy a hallgatók megértsék a két nyelv közötti rendszerbeli eltérések pedagógiai jelentőségét, felismerjék a gyakori interferenciákat és hibatípusokat, és ezeket tanári tevékenységük során tudatosan kezeljék. A módszertani szemlélet kiemelt hangsúlyt helyez arra, hogy a kontrasztív elemzések eredményei miként jelenhetnek meg a nyelvórák feladatkészítésében, a hibajavítás stratégiáiban és a tanulói nyelvtudatosság fejlesztésében. A tantárgy fejleszti a hallgatók digitális pedagógiai kompetenciáit is: a magyar és német nyelvi jelenségek vizsgálatában a digitális korpuszok, lexikai adatbázisok, online szótárak és nyelvtechnológiai eszközök alkalmazását, valamint a digitális tananyagok értő, kritikailag reflektált használatát.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a szakiránynak megfelelő germán nyelv írott változatának szabályait, ismeretekkel rendelkezik az elvégzett szakiránynak megfelelő nyelv variánsairól, regisztereiről. képesség: Több stílusregiszterben, az adott műfaj szabályrendszerének megfelelően, közérthetően, választékos stílusban ír. Képes a szakiránynak megfelelő nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára. attitűd: Törekszik nyelvi tudásának, elsősorban szókincsének, stílusának a folyamatos fejlesztésére, megszerzett tudása kreatív felhasználására.</p>	
<p>Tantárgy tematikus leírása:</p>	
<p>Gyakorlat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A stilisztika tárgya, vizsgálati módszerei 2. A stílus fogalma 	

3. A stilisztika szövegnyelvészeti aspektusai
4. A szókészlet rétegei
5. A fordítás elméleti kérdései, a német-magyar fordítás nehézségei
6. A fordítási műveletek
7. A főbb szövegtípusok és jellemzőik
8. A szépirodalmi szövegtípus (fordítási gyakorlatok)
9. A közéleti szövegtípus (fordítási gyakorlatok)
10. A hivatalos szövegtípus (fordítási gyakorlatok)
11. A tömegkommunikáció/média szövegtípusai (fordítási gyakorlatok)
12. A reklám és nyelvezete (fordítási gyakorlatok)
13. Zárthelyi dolgozat
14. A dolgozat közös ellenőrzése, gyakorlati jegyek megbeszélése, értékelés

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A félév során egy zárthelyi dolgozat lesz, melyek mind elméleti, mind gyakorlati kérdésekből tevődnek össze, és az órákon elhangzott anyagra, valamint a házi feladatokra épülnek. A dolgozat értékelése: 0-59 %: elégtelen (1); 60-69 % elégséges (2); 70-79 % közepes (3); 80-89 % jó (4), 90 %-tól jeles (5)

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

Az aláírás feltétele az aktív órai munka, a házi feladatok elkészítése, valamint a zárthelyi dolgozat legalább elégséges teljesítése.

Kötelező irodalom:

Csatár Péter – Farkas Orsolya – Iványi Zsuzsanna – Molnár Anna – Barna János: Übersetzungswerkstatt. Ein praxisorientiertes Übungsbuch. Budapest: Bölcsész Konzorcium 2006.

Götttert, Karl Heinz – Junge, Oliver: Einführung in die Stilistik. München: Fink 2004.

Hönig, Hans G. - Kußmaul, Paul: Strategie der Übersetzung. Ein Lehr- und Arbeitsbuch. Tübingen: Narr 1982.

Ajánlott irodalom:

Klaudy Kinga/ Salánki Ágnes: A fordítás lexikája és grammatikája. Német-magyar fordítástechnika. Budapest: Nemzeti Tankönyvkiadó 1995.

Klaudy K.: Bevezetés a fordítás gyakorlatába. Scholastica, Budapest 1999.

Klaudy K., Salánki Á.: Német-magyar fordítástechnika. Nemzeti Tankönyvkiadó 2000.

Koller, Werner: Einführung in die Übersetzungswissenschaft. Heidelberg: Wiesbaden: Quelle & Meyer 1992.

Sandig, Barbara: Stilistik. Stuttgart: Metzler. 1983.

Sandig, Barbara – Püschel, Ulrich: Stilistik. Hildesheim: Olms. 2001.

Tantárgy neve: Szövegnyelvészet	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE7N02 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Intézeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Kriston Renáta, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Dr. Kriston Renáta, egyetemi docens, dr. Tóth-Loesti Heidrun	
Javasolt félév: 5Ö	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 1	Számonkérés módja: aláírás, kollokvium
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A szövegnyelvészet előadás célja, hogy megalapozza a tanárszakos hallgatók szövegtani és szövegelemzési kompetenciáit. A hagyományos és a szövegnyelvészeti szövegdefiníciók megismerése után a szövegszerűség kritériumait vesszük sorra: a szövegszerűség ismérvei, a szövegnyelvészet kialakulása, ezek formái és eszközei, kohézió és koherencia a német nyelvi szövegekben. A közvetített alapismereteket a szemináriumokon gyakoroljuk, elmélyítve a szövegelemzés módszertanát és a szövegértelmezés formáit. A tantárgy célja kiegészül azzal, hogy a szövegnyelvészeti ismeretek elsajátítása a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek szövegértési, szövegalkotási és kommunikációs fejlesztési céljaival összhangban fejlessze a hallgatók nyelvi tudatosságát és pedagógiai felkészültségét. A kurzus támogatja a tanárjelöltek reflektív és elemző gondolkodását, és hozzájárul ahhoz, hogy a szövegkohézió, kohézió és textualitás fogalmait tanulóbarát módon, korszerű módszertani eljárásokkal, valamint digitális szövegelemző eszközök bevonásával tudják alkalmazni a későbbi tanítási gyakorlatban.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek:</p> <p>A szövegnyelvészet tantárgy szorosan kapcsolódik a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek szövegértési és szövegalkotási kompetenciákat fejlesztő célkitűzéseire. A textualitás kritériumainak, a koherencia és kohézió működésének, valamint a szövegkategorikák és szövegtípusok sajátosságainak megértése nélkülözhetetlen a tanulók kommunikációs készségeinek fejlesztéséhez. A hallgatók megismerik, hogyan függ össze a szöveg szerkesztettsége a jelentésalkotással, és hogyan lehet a szövegértési és szövegalkotási feladatok tervezését a NAT által megkövetelt kompetenciákkal összehangolni.</p> <p>A módszertani megközelítés hangsúlyt helyez arra, hogy a hallgatók képesek legyenek különböző szövegtípusok és szövegfunkciók tanulóbarát értelmezésére, a szövegértelmezési modellek tanórai alkalmazására, valamint a szövegek felépítésének és nyelvi szerveződésének szemléletes bemutatására. A kurzus támogatja, hogy a tanárjelöltek megtanulják a szövegfeldolgozás tanítási stratégiáit, beleértve a kulcsszókiválasztást, a koherencia kapcsolatainak feltérképezését, valamint az érvelő, elbeszélő és leíró szövegek szerkezetének tudatosítását. A hallgatók a szövegértelmezést és szövegalkotást nem elszigetelt készségként, hanem a kommunikáció egészébe ágyazott, komplex nyelvi tevékenységként tanulják meg kezelni.</p> <p>A digitális pedagógiai eszközök használata kiemelt szerepet kap a kurzus során. A hallgatók megismerkednek online szövegelemző programokkal, digitális korpuszokkal, vizuális és interaktív koherencia- és kohézióelemző eszközökkel, amelyek lehetővé teszik a szövegek szerkezetének dinamikus feltárását és összehasonlítását. A digitális források használata elősegíti a médiatudatosság és az információkritika fejlődését, hiszen a hallgatók megtanulják megítélni különböző online szövegek minőségét, megbízhatóságát és kommunikációs funkcióját. A digitális tananyagok alkalmazása továbbá lehetőséget nyújt arra, hogy a tanulók valós, autentikus szövegekkel dolgozzanak, amely a modern, tanulóközpontú nyelvoktatás alapvető elvárása.</p> <p>A kurzus így nemcsak a szövegnyelvészet tudományos alapjait erősíti meg, hanem hozzájárul a tanárjelöltek módszertani és digitális kompetenciáinak fejlődéséhez, és felkészíti őket arra, hogy a szövegek vizsgálatát innovatív, reflektív és pedagógiailag hatékony módon építsék be az oktatási gyakorlatba.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: a szöveg fogalmának többcsatornás ismerete, szövegelemzési és szövegértelmezési modellek ismerete</p>	

képesség: szövegelemzési és szövegértelmezési modellek alkalmazásának képessége különböző szövegtípusokra vonatkoztatva

attitűd: az elméleti és a gyakorlati ismeretek önálló összekapcsolásának fejlesztése

Tantárgy tematikus leírása:

Előadás:

1. A „szöveg” fogalmának meghatározása.
2. Szövegekategoriók, szövegtípusok, szövegfajták
3. A textualitás és kritériumai
4. Koherencia
5. Kohézió
6. Informativitás
7. Elfogadhatóság
8. Szituacionalitás
9. Intencionalitás
10. Intertextualitás
11. Szövegrecepció
12. Szövegprodukción
13. Szövegértelmezés
14. Összefoglalás

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Zárthelyi dolgozat a félév utolsó óráján.

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Gyakorlati jegy megszerzése a félév utolsó óráján megírandó zárthelyi dolgozattal történik.

A dolgozat részei: 1. Terminológiai ismeretek számonkérése meghatározások alapján, és 2. egy komplex szövegelemzés elkészítése pl. kapott újságszöveg alapján). Értékelés: fogalomismeret: max. 40 pont, szövegelemzés kidolgozottsága: max. 60 pont.

A zárthelyi dolgozat eredményének értékelése:

0-59 pont: elégtelen

60-69 pont: elégséges

70-79 pont: közepes

80-89 pont: jó

90-100 pont: jeles

A kollokvium tematikája megegyezik az előadások tematikájával. A hallgatók a szóbeli vizsgán tételt húznak. A tételek címei megegyeznek az előadások címével. A szóbeli felelet értékelése 3 részjegy matematikai átlaga alapján történik. A részjegyadás szempontjai: 1. szakmai tartalom, 2. nyelvhelyesség, 3. felépítés, logika

Kötelező irodalom:

Vater, Heinz: Einführung in die Textlinguistik. München: UTB 1992.

Brinker, Klaus: Linguistische Textanalyse. München: UTB, 2007.

Dubová, Jarmila – Pallová, Martina: Einführung in die Textlinguistik. Letölthető: <http://ucj.upol.cz/images/Sekce-NJ/Textlinguistik.pdf>

Ajánlott irodalom:

Forgács, Erzsébet: Linguistik I.-II. Szeged: JatePress 2008. Textlinguistik c. fejezet.

Vater, Heinz: Textlinguistik. München: Francke 1991.

Tantárgy neve: Szövegnyelvészeti gyakorlatok	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE7N03 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: dr. Kriston Renáta, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): dr. Kriston Renáta, egyetemi docens, dr. Tóth-Loesti Heidrun, anyanyelvi lektor	
Javasolt félév: 7Ő	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: aláírás, kollokvium, gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A szövegnyelvészet előadás célja, hogy megalapozza a tanárszakos hallgatók szövegtani és szövegelemzési kompetenciáit. A hagyományos és a szövegnyelvészeti szövegdefiníciók megismerése után a szövegszerűség kritériumait vesszük sorra: a szövegszerűség ismérvei, a szövegnyelvészet kialakulása, ezek formái és eszközei, kohézió és koherencia a német nyelvi szövegekben. A közvetített alapismereteket a szemináriumokon gyakoroljuk, elmélyítve a szövegelemzés módszertanát és a szövegértelmezés formáit. A tantárgy célja kiegészül azzal, hogy a szövegnyelvészeti gyakorlatok során megszerzett ismeretek és elemzési készségek összhangban fejlődjenek a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek szövegértési és szövegalkotási fejlesztési céljaival. A kurzus támogatja a tanárjelöltek reflexív és elemző gondolkodásának kialakulását, valamint felkészíti őket arra, hogy a szövegszerző eszközöket, a textualitás kritériumait és a koherencia elveit tanórai környezetben is hatékonyan, tanulobarát módon és digitális eszközök használatával tudják alkalmazni.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A tantárgy szorosan kapcsolódik a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek szövegértési, szövegalkotási és kommunikációs fejlesztési céljaihoz, amelyek a szöveg szerkezetének, a kohéziós és koherencia-viszonyoknak, valamint a szövegfunkciók tudatosítását helyezik középpontba. A textuális kritériumok és a szövegnyelvészet alapfogalmainak gyakorlati feldolgozása elősegíti, hogy a hallgatók átlássák a szöveg felépítésének, jelentésalkotási mechanizmusainak és kommunikációs funkcióinak összetett rendszerét. A gyakorlati órák során szerzett tapasztalatok lehetővé teszik, hogy a hallgatók tudatosan építsék be mindezt a közoktatási követelményeknek megfelelő feladatokba és tanórai tevékenységekbe. A módszertani megközelítés hangsúlyt helyez a különböző szövegtípusok gyakorlati elemzésére, a koherencia- és kohéziókapcsolatok feltárására, valamint a szövegek szerkezeti és pragmatikai sajátosságainak értelmezésére. A hallgatók megtanulják, hogyan lehet a szövegértési feladatokat lépésről lépésre felépíteni, hogyan segíthetők a tanulók a kulcsinformációk azonosításában, és hogyan fejleszthetők a produktív szövegek – például leírások, elbeszélések vagy érvelő szövegek – létrehozásához szükséges készségek. A kurzus hozzájárul a szövegalkotási stratégiák tudatosításához is, különös tekintettel a logikai szerkezetre, a koherens gondolatmenetre és a célközönséghez igazított nyelvi megformálásra. A digitális pedagógiai eszközök alkalmazása kiemelt szerepet kap a gyakorlatok során. A hallgatók megismerkednek az online szövegelemző felületekkel, digitális korpuszokkal, koherencia- és kohézióvizualizáló eszközökkel, valamint olyan interaktív platformokkal, amelyek segítségével a szövegszerkezet dinamikusan, grafikus formában is bemutatható. A digitális szövegek elemzése hozzájárul a médiatudatosság és az információkritika fejlődéséhez, mivel a hallgatók megtanulják különválasztani a megbízható és kevésbé releváns forrásokat, és felismerni a különböző online szövegek sajátos kommunikációs mintázatait. A digitális tananyagok bevonása a gyakorlatokba továbbá elősegíti, hogy a leendő tanárok könnyedén és rugalmasan adaptálják az autentikus szövegeket tanórai célokra, és hatékonyan motiválják a tanulókat interaktív, vizuálisan vonzó feladatokkal. A kurzus így nemcsak a szövegnyelvészeti elméletek alkalmazásának gyakorlati alapjait biztosítja, hanem hozzájárul a hallgatók módszertani és digitális kompetenciáinak tudatos fejlesztéséhez, felkészítve őket a korszerű, tanulóközpontú és technológiával támogatott szövegfeldolgozás tanítására.</p>	

Fejlesztendő kompetenciák:

tudás: a szöveg fogalmának többcsatornás ismerete, szövegelemzési és szövegértelmezési modellek ismerete

képesség: szövegelemzési és szövegértelmezési modellek alkalmazásának képessége különböző szövegtípusokra vonatkoztatva

attitűd: az elméleti és a gyakorlati ismeretek önálló összekapcsolásának fejlesztése

Tantárgy tematikus leírása:

Gyakorlat:

A szemináriumokon Vater: Einführung in die Textlinguistik. c. könyvének az egyes fejezetekhez kapcsolódó feladatait oldjuk meg.

1. A „szöveg” fogalmának meghatározása.
2. Szövegek és nem szövegek
3. Koherencia
4. Kohézió
5. Informativitás
6. Elfogadhatóság
7. Helyzetfüggőség
8. Intencionalitás
9. Intertextualitás
10. Időreferencia a szövegekben
11. Helyreferencia a szövegekben
12. Szövegosztályok, szövegtípusok, szövegfajták
13. Összefoglalás: komplex elemzés
14. Zárthelyi dolgozat

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Zárthelyi dolgozat a félév utolsó óráján.

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Gyakorlati jegy megszerzése a félév utolsó óráján megírandó zárthelyi dolgozattal történik.

A dolgozat részei: 1. Terminológiai ismeretek számonkérése meghatározások alapján, és 2. egy komplex szövegelemzés elkészítése pl. kapott újságszöveg alapján). Értékelés: fogalomismeret: max. 40 pont, szövegelemzés kidolgozottsága: max. 60 pont.

A zárthelyi dolgozat eredményének értékelése:

0-59 pont: elégtelen

60-69 pont: elégséges

70-79 pont: közepes

80-89 pont: jó

90-100 pont: jeles

A kollokvium tematikája megegyezik az előadások tematikájával. A hallgatók a szóbeli vizsgán tételt húznak. A tételek címei megegyeznek az előadások címével. A szóbeli felelet értékelése 3 részjegy matematikai átlaga alapján történik. A részjegyadás szempontjai: 1. szakmai tartalom, 2. nyelvhelyesség, 3. felépítés, logika

Kötelező irodalom:

Vater, Heinz: Einführung in die Textlinguistik. München: UTB 1992.

Brinker, Klaus: Linguistische Textanalyse. München: UTB, 2007.

Dubová, Jarmila – Pallová, Martina: Einführung in die Textlinguistik. Letölthető: <http://ucj.upol.cz/images/Sekce-NJ/Textlinguistik.pdf>

Ajánlott irodalom:

Forgács, Erzsébet: Linguistik I.-II. Szeged: JatePress 2008. Textlinguistik c. fejezet.

Vater, Heinz: Textlinguistik. München: Francke 1991.

Tantárgy neve: Irodalom és intermedialitás	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE7N04 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: név, beosztás: Dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): , Bazsóné dr. Sörös Marianna, egyetemi docens, dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus	
Javasolt félév: 7 ^Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A szemináriumok központi témája egy-egy irodalmi mű és annak adaptációi a különböző médiaformákban. Az alább kidolgozott példamatematikában különböző elbeszélések és regények mediális transzformációit követjük nyomon. A kiindulási alapot az eredeti irodalmi alkotás elemzése szolgáltatja, ezt követően filmes adaptációkat és illusztrációt vizsgálnak a hallgatók. A hallgatók részéről a projekt fokozott önálló munkát és eddigi irodalmi és filológiai ismereteik alkalmazását is megköveteli. Különös hangsúlyt fektetünk a szövegvilág képi és filmes megjelenítésének módjaira, illetve általánosságban a narráció lehetőségeinek és eszközeinek tudatosítására és elemzésére a különböző médiumokban. A részaspektusok feldolgozása során, külön figyelmet fordítunk a multimédiás eszközök és az internet bevonására, de a kis csoportokban történő prezentációk esetében is arra ösztönözzük a hallgatókat, hogy minél aktívabban éljenek a multimédia adta lehetőségekkel.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A német nyelv oktatásához szükséges irodalmi, kultúra- és médiatudományi ismeretek körében a kurzus áttekintést nyújt a egyes alkotókról és műveikről, műfajokról, valamint az értelmezés és a műelemzés módszereiről, figyelembe véve az egyes mediális sajátosságokat. A hallgatók alkalmazzák a modern kultúra- és médiatudomány alapfogalmait, elméleteit és módszereit, foglalkoznak a medialitás különböző aspektusaival, feltárják a kulturális sokszínűség megjelenési formáit. A képzés illeszkedik a NAT és a kapcsolódó kerettantervek által meghatározott irodalmi, szövegértési és kulturális kompetenciák fejlesztéséhez: támogatja az értő olvasás, a kritikai gondolkodás, a kulturális reflektivitás és az interdiszciplináris szemlélet fejlődését. A módszertani tartalmak hangsúlyt fektetnek a különböző művek tanórai feldolgozásának korszerű eljárásaira — például a kooperatív és projektalapú tanulási formákra, valamint a digitális és médiatudatos eszközök integrálására. A kurzus tartalmában kiemelten jelennek meg a NAT tantárgyköziségre vonatkozó tartalmi, fontos más tantárgyak tartalmainak megértése, összekapcsolása és visszaadása a célnyelven. Akár elvontabb tartalmú, magasabb fokú absztrakciót igénylő tudás megszerzésére és közvetítésére ösztönöz.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: a hallgató ismeri az irodalmi szövegek és más médiumok, pl. film, színház, képregény, a vizuális és az audiovizuális jelentésalkotás aspektusait, eszköztárát, terminológiáját. Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri a nyelv- és irodalomtudományi, kultúrtörténeti kutatások korszerű eredményeit, azok módszertanát. képesség: képes az írott és a mediális transzformáció eredményeként létrejött művek reflektált összehasonlítására. Képes a különböző analóg és digitális adatbázisok használatával önállóan felkutatni az egy-egy műhöz kapcsolódó mediális variánsokat, ezek elemzése során fokozottan ügyel az elsajátított módszerek használatára, eredményeit a tudományos standardeknek megfelelő formában prezentálja. Képes a célnyelvi kultúra megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat áttekinteni, értelmezni, és kulturális trendekben elhelyezni. Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására</p>	

<p>attitűd: Tudja és elfogadja, hogy a különböző formanyelvek különböző jelentéseket, jelentésváltozatokat is generálhatnak, képes ezek tudatos nyomon követésére, az elsajátított ismeretek és elemzési technikák kreatív alkalmazására törekszik. Elkötelezetten vállalja szakképzettsége átfogó gondolkodásmódjának hiteles közvetítését. Reálisan ítéli meg a német nyelv tantárgy oktatásban betöltött szerepét.</p>
<p>Tantárgy tematikus leírása:</p>
<p>Gyakorlat:</p> <ol style="list-style-type: none">
1. Projektterv készítése, a félév időbeosztásának egyeztetése
2. Friedrich Dürrenmatt: Der Besuch der alten Dame – szövegelemzés
3. Friedrich Dürrenmatt: Der Besuch der alten Dame – szövegelemzés II.
4. Dráma – színház – tévéjáték, filmszemiotikai alapok
5. Filmadaptáció: Der Besuch der alten Dame (1959) – Regie: Ludwig Cremer
6. Filmadaptáció: Der Besuch der alten Dame (1959) – Regie: Ludwig Cremer
7. Szöveg vs. adaptáció, a szimbólumok képi megjelenítése
8. Filmadaptáció II: Der Besuch der alten Dame (2008) – Regie: Nikolaus Leytner
9. Filmadaptáció II: Der Besuch der alten Dame (2008) – Regie: Nikolaus Leytner
10. A dráma és az adaptációk összehasonlítása
11. Friedrich Dürrenmatt: Der Richter und sein Henker – Szövegelemzés
12. Filmadaptáció: Der Richter und sein Henker (1975) – Regie: Maximilian Schell
13. Filmadaptáció: Der Richter und sein Henker (1975) – Regie: Maximilian Schell
14. Összefoglalás és következtetések, a félév értékelése
<p>Félévközi számonkérés módja és értékelése:</p> <p>A félév folyamán a hallgatók prezentációval kísért kiselőadás formájában bemutatnak egy választott aspektust, illetve az elemzett műhöz kapcsolódó szakirodalmat. A kiselőadás értékelésekor három részjegyet kapnak a hallgatók (tartalom teljessége, megfelelő források használata; előadás felépítése, prezentáció formai megjelenítése, előadásmód; nyelvhelyesség), ezek matematikai átlaga a végső jegy, azzal a megszorítása, hogy a prezentáció nem fogadható el, ha bármelyik részjegy elégtelen.</p> <p>Gyakorlati jegy:</p> <p>A szeminárium teljesítésének feltétele a rendszeres óralátogatáson túl a megfelelő szintű félévközi kiselőadás és a szemináriumi dolgozat benyújtása. Utóbbi egy 6-7 oldal terjedelmű dolgozat, amelyben a hallgatók egy- vagy több adaptációt hasonlítanak össze az eredeti művel. A dolgozatot, három szempontból értékeljük: tartalom és logikus gondolatment; felépítés és formai jegyek, filológiai pontosság; nyelvi megvalósítás (nyelvhelyesség, stílus stb.) ez három részjegyet jelent. A végső jegy a három részjegy matematikai átlaga, az alábbi megszorításokkal: a dolgozat nem fogadható el, ha bármely részjegy elégtelen. Részben vagy egészben plagizált dolgozat nem fogadható el.</p> <p>A gyakorlati jegy kialakításakor a benyújtott dolgozatok átlagán kívül a félév folyamán tanúsított órai aktivitást is figyelembe vesszük.</p>
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>Bohnenkamp, A. (Hg.) 2005. Literaturverfilmungen. Stuttgart: Reclam.</p> <p>Paech, Joachim ²1997. Literatur und Film. Stuttgart: Metzler.</p> <p>Valamint az adott félévben konkrétan választott művek és filmes adaptációik, ill. egyéb mediális transzformációik, pl.</p> <p>Der Besuch der alten Dame (1959) – Regie: Ludwig Cremer, https://www.youtube.com/watch?v=w2RV5Dj3BSk</p> <p>Der Besuch der alten Dame (2008) – Regie: Nikolaus Leytner, https://www.youtube.com/watch?v=lZcjfL8UELQ</p> <p>Der Richter und sein Henker (1975) – Regie: Maximilian Schell, https://www.youtube.com/watch?v=e6qpR2hSAbc</p> <p>Ajánlott irodalom:</p> <p>Beil, B.; Kühnel, J.; Neuhaus, Ch. (2016). Studienhandbuch Filmanalyse. Paderborn: Fink. (2. aktualisierte Aufl.)</p> <p>Hickethier, K. (2001) Film- und Fernsehanalyse. Stuttgart: Metzler.</p> <p>Schanze, H. (Hg.) 2002. Metzler-Lexikon Medientheorie – Medienwissenschaft. Suttgart; Weimar: Metzler.</p>

Tantárgy neve: Szemelvények a német gyermek- és ifjúsági irodalomból	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE7N05 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus; Bazsóné dr. Sörös Marianna, egyetemi docens	
Javasolt félév: 7 ^ő	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: Az óra célja, hogy a hallgatók betekintést nyerjenek a német gyermek- és ifjúsági irodalomba, megismerjék rövid történetét, konkrét olvasási élménnyel is gazdagodjanak. A szemináriumok során egyben arra is ösztönözzük a hallgatókat, hogy reflektálják, mely korosztálynak, milyen nyelvi szinten és milyen formában integrálhatóak a német mint idegen nyelv oktatásába a német gyermek- és ifjúsági irodalom kiemelkedő szerzőiről és műveiről szóló információk, esetleg rövid szövegek vagy adott szövegrészek.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A német nyelv oktatásához szükséges irodalmi, kultúra- és médiatudományi ismeretek körében a kurzus áttekintést nyújt a legjelentősebb gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotókról és műveikről, az irodalmi műfajokról, valamint a szövegértelmezés és szövegelemzés módszereiről. A hallgatók megismerik a német és magyar irodalom közötti párhuzamokat, és feltárják a kulturális sokszínűség megjelenési formáit az irodalomban. A képzés illeszkedik a NAT és a kapcsolódó kerettantervek által meghatározott irodalmi, szövegértési és kulturális kompetenciák fejlesztéséhez: támogatja az értő olvasás, a kritikai gondolkodás, a kulturális reflektivitás és az interdiszciplináris szemlélet fejlődését. A módszertani tartalmak hangsúlyt fektetnek az irodalmi művek tanórai feldolgozásának korszerű eljárásaira — például a műértelmezés különböző megközelítéseire, a kooperatív és projektalapú tanulási formákra, valamint a digitális és médiatudatos eszközök integrálására. A kurzus tartalmában kiemelten jelenik meg a NAT emberképe és az alapvető emberi, etikai és társadalmi értékek vizsgálata, különös tekintettel a nevelési és oktatási célok és módszerek tekintetében.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a német gyermek- és ifjúsági irodalom történetét, kiemelkedő szerzőit és műveit. Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. képesség: Képes a szövegek önálló befogadására, ismeretei bővítésére, tematikus, didaktizált óraterv készítésére. Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására. attitűd: Nyitott a gyermek- és ifjúsági irodalomról szerzett ismeretei integrálására a német mint idegen nyelv oktatásába, ismeretei kreatív alkalmazására törekszik. Tudatosan törekszik a német gyermek- és ifjúsági irodalom közvetítésére a tanulók felé, ismereteit önállóan bővíti.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<p>Gyakorlat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A német gyermek- és ifjúsági irodalom kezdetei, a felvilágosodás és a 19. sz. hozadéka 2. 19. sz-i német mesirodalom I: Grimm mesék 3. 19. sz-i meseirodalom II.: Bechstein, Brentano, Hauff 4. 19. sz-i meseirodalom III. Tieck és E.T.A Hoffmann 5. Bilder- und Bubengeschichten: Wilhelm Busch: Max und Moritz 6. Didaktizálási gyakorlat 7. Erich Kästner: Emil und die Detektive / Das doppelte Lottchen 8. Modern gyermekirodalom a legkisebbeknek - Eric Carle: Die kleine Raupe Nimmersatt 	

9. Kortárs gyermekirodalom: Janosch und die Sendung Janosch' Traumstunde; Otfried Preußler: Der Räuber Hotzenplotz
10. Kortárs gyermekirodalom James Krüss; Jutta Langreuter; Nele Moost
11. Gyermekirodalom és oktatáskritika: Paul Maar: Das Sams
12. Modern ifjúsági regény: Michael Ende: Momo; Die unendliche Geschichte
13. Kortárs ifjúsági roadmovie: Wolfgang Herrndorf: Tschick
14. Összegzés, a félév értékelése

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Referátum választott gyermek. vagy ifjúsági irodalmi szerző munkásságának bemutatása didaktizálási tippekkel.

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

A szeminárium teljesítésének feltétele a rendszeres óralátogatáson túl a megfelelő szintű félévközi kiselőadás és a szemináriumi dolgozat benyújtása. Utóbbi egy részletesen kidolgozott óravázlat, gyermek- és ifjúsági irodalmi tartalmak integrálására a nyelvoktatásba. A dolgozatot három szempontból értékeljük: tartalom és logikus gondolatment; felépítés és formai jegyek; nyelvi megvalósítás (nyelvhelyesség, stílus stb.) ez három részjegyet jelent. A végső jegy a három részjegy matematikai átlaga, az alábbi megszorításokkal: az esszé nem fogadható el, ha bármely részjegy elégtelen. Részben vagy egészben plagizált dolgozat nem fogadható el.

A gyakorlati jegy kialakításakor a benyújtott dolgozatok átlagán kívül a félév folyamán tanúsított órai aktivitást is figyelembe vesszük.

Kötelező irodalom:

Kümmerling-Meibauer, Bettina 2012. Kinder- und Jugendliteratur, eine Einführung. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft.

Ewers, Hans-Heino 2000. Literatur für Kinder und Jugendliche, eine Einführung. München: Fink. (UTB 2124)

<https://www.kinderundjugendmedien.de/begriffe-und-termini/kinder-und-jugendliteraturwissenschaft>

valamint az adott félévben tárgyalt művek

Ajánlott irodalom:

Entstehung der Kinder- und Jugendliteratur. In: Beutin, Wolfgang u.a. (2001): Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. Stuttgart; Weimar: Metzler. S. 178 ff.

Unterhaltungsliteratur, Kinder- und Jugendliteratur, Frauenliteratur. In: Beutin, Wolfgang u.a. (2001): Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. Stuttgart; Weimar: Metzler. S. 279 ff. ff.

Tantárgy neve: Médiafigyelés: elektronikus és írott sajtó	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE7N06 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus, Bazsóné dr. Sörös Marianna, egyetemi docens; Barna László egyetemi tanársegéd; Sabine Hankó, anyanyelvi lektor	
Javasolt félév: 7Ő	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: aláírás, gyakorlati jegy,
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A szemináriumok folyamán áttekintjük az elektronikus és írott sajtó formáit és rétegződését. Figyelemmel kísérjük a közszolgálati és a kereskedelmi média szerepét a kultúrákövetítésben, értékmegőrzésben és értékteremtésben, és tájékoztatásban. Külön figyelmet fordítunk az elfogulatlan és átfogó tájékoztatást nyújtó napilapok és a bulvársajtó híradásaira. Különböző témakörökhöz kapcsolódva konkrét példákön vizsgáljuk a különböző sajtóorgánumok híradásai közötti eltéréseket. A vizsgálatokat tartalmi, terjedelmi, formai és nyelvi szempontok alapján végezzük. A kurzus hozzájárul a nyelvi tudatosság, a kulturális érzékenység és a kommunikációs kompetencia fejlesztéséhez, elősegíti a tanárjelöltek módszertani és digitális tájékozottságát, hogy a nyelvi rétegződés jelenségeit korszerű eszközökkel és reflektív módon tudják bemutatni a tanulóknak.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A tárgy szorosan illeszkedik a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek által meghatározott nyelvi és kulturális fejlesztési célokhoz, különösen azokhoz, amelyek a kommunikációs helyzetekhez igazodó nyelvhasználat, az identitás és a társadalmi különbségek nyelvi leképeződésének megértését helyezik előtérbe. A sajtó- és médiafigyelés során elemzett autentikus szövegek ismerete hozzájárul ahhoz, hogy a hallgatók érzékenyek legyenek a nyelv regionális, társadalmi és stilisztikai variabilitására, valamint ezeket a jelenségeket a közoktatás tartalmaival összhangban tudják értelmezni és tanórai keretben alkalmazni. A módszertani szemlélet hangsúlyozza, hogy az autentikus szövegek feldolgozása miként integrálható a tanulók szókincsének fejlesztésébe, kommunikációs készségeik bővítésébe, valamint kulturális tudatosságuk alakításába. A kurzus a digitális pedagógiai eszközök használatára is épít. A hallgatók megismerik a különböző digitális sajtótermékeket, amelyek lehetővé teszik a híradások autentikus, élményszerű és összehasonlítható módon történő vizsgálatát. A digitális technológiák alkalmazása elősegíti az információkritikai gondolkodás fejlődését is, hiszen a hallgatók megtanulják értékelni a források hitelességét, megbízhatóságát és didaktikai értékét. A kurzus érdemben hozzájárul a tanárjelöltek kommunikációs, módszertani és digitális kompetenciáinak fejlesztéséhez, támogatva őket abban, hogy a nyelvi sokszínűséget értékékként közvetítsék a köznevelésben.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: A hallgatók megismerik a legfontosabb napilapokat és hírszolgáltatókat, a független és elfogulatlan tájékoztatás standardjeit, a minőségi újságírás és a bulvármédia jellemzőit. képesség: A szeminárium fejleszti a hallgatók nyelvi, stilisztikai, médiatudományos ismereteit. Önállóan eligazodik a média világában, képes nyomon követni az aktuális híradásokat a német nyelvű sajtóorgánumokon keresztül. attitűd: Tudatos és kritikus médiafogyasztói attitűd kialakítására törekszünk.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
Gyakorlat:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. A média rendszere, a közszolgálati és a kereskedelmi média alapvonásai 2. Német nyelvű sajtó, napilapok, internetes hírportálok, magazinok 3. Német nyelvű média, közszolgálati és kereskedelmi csatornák 4. Média és híradás 5. Kulturális, gazdasági, politikai és bulvár hírek aránya a kereskedelmi és közmédia híradásaiban 6. Politikai és gazdasági hírek 1. 	

7. Politikai és gazdasági hírek 2.
8. Kultúráközvetítés és értékmegőrzés 1.
9. Kultúráközvetítés és értékmegőrzés 2.
10. Magyarország a német nyelvű sajtóban 1.
11. Magyarország a német nyelvű sajtóban 2.
12. Reklám és média
13. Audiovizuális reklám
14. Összegzés és a félév értékelése

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A félév folyamán a hallgatók prezentációval kísért kiselőadás formájában bemutatnak egy választott sajtóorgánumot. A kiselőadás értékelésekor három részjegyet kapnak a hallgatók (tartalom teljessége, megfelelő források használata; előadás felépítése, prezentáció formai megjelenítése, előadásmód; nyelvhelyesség), ezek matematikai átlaga a végső jegy, azzal a megszorítása, hogy a prezentáció nem fogadható el, ha bármelyik részjegyet elégtelen.

Gyakorlati jegy:

A szeminárium teljesítésének feltétele a rendszeres óralátogatáson túl a megfelelő szintű félévközi kiselőadás és a szemináriumi dolgozat benyújtása. Utóbbi egy 4-5 oldal terjedelmű dolgozat, amelyben a hallgatók egy-vagy több hír híradásait hasonlítják össze a különböző sajtóorgánumokban. A dolgozatot, három szempontból értékeljük: tartalom és logikus gondolatment; felépítés és formai jegyek, filológiai pontosság; nyelvi megvalósítás (nyelvhelyesség, stílus stb.) ez három részjegyet jelent. A végső jegy a három részjegyet matematikai átlaga, az alábbi megszorításokkal: a dolgozat nem fogadható el, ha bármely részjegyet elégtelen. Részben vagy egészben plagizált dolgozat nem fogadható el.

A gyakorlati jegy kialakításakor a benyújtott dolgozatok átlagán kívül a félév folyamán tanúsított órai aktivitást is figyelembe vesszük.

Kötelező irodalom:

Meyn, Hermann 2004. *Massenmedien in Deutschland*. Konstanz: UVK Verlag.

Hickethier, Knut 2003. *Einführung in die Medienwissenschaft*. Stuttgart: Metzler.

O.A. 2018. *Die deutschen Zeitungen in Zahlen und Daten*. Berlin: Bundesverband deutscher Zeitungsverleger. Online:

http://www.bdzv.de/fileadmin/bdzv_hauptseite/aktuell/publikationen/2017/ZDF_2017_web.pdf

Ajánlott irodalom:

Schmitz, Ulrich 2004. *Sprache in modernen Medien*. Berlin: Schmidt.

Schanze, Helmut 2002. *Metzler Lexikon Medientheorie, Medienwissenschaft: Ansätze – Personen – Grundbegriffe*. Stuttgart: Metzler.

Tantárgy neve: Digitális készségek az oktatásban (Projekt)	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE8N01 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus; Dr. Kriston Renáta, egyetemi docens;	
Javasolt félév: 9Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: Ma már digitális bennszülöttek ülnek az iskolapadokban, az ő oktatásuk a tanároktól is megköveteli a digitális eszközök használatában való jártasságot. A projekt során számos felületet, eszközt, feladatkészítő applikációt, stb. ismernek meg és tesztelnek a hallgatók. Ezek digitális feladatok részben a tanóra keretében, számos esetben azonban házi feladat vagy egyéni gyakorlás formájában azon túl kerülnek bevetésre, így a használatuk során számos szempontot kell mérlegelni. A gyakorlatok során a hallgatók számba veszik az alkalmazások használatának előnyeit és hátrányait. Mind a kész, mind a saját készítésű feladatok esetében szem előtt tartják az alábbi kérdéseket: Mely korcsoport és nyelvi szint (Közös Európai Referenciakeret szerint) számára lehet hasznos és/vagy motiváló az adott feladat? Milyen készségeket fejleszt? Milyen formában kap visszajelzést diák? Nyomon tudja-e követni az oktató a diákok eredményeit? stb. A projekt célja, hogy a hallgatók létrehozzanak egy komplex feladatsort, amely legalább 4-5 különböző digitális feladatot tartalmaz. A feladatsor témakörét, a (képzelt) célcsoport nyelvi szintjét és szabadon választhatják meg a hallgatók. A feladatsorukat szóban és írásban is bemutatják, ennek során minden egyes feladat esetében módszertanilag indokolják választásukat.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A német nyelv oktatásához szükséges szakmódszertani, didaktikai és digitális ismeretek körében a kurzust áttekintést nyújt a célnyelv oktatásának keretfeltételeiről, a nyelvi szintekről és a különböző oktatástámogató digitális eszközökről és alkalmazásokról. A kurzus tartalmában kiemelten jelenik meg a kollaborációs térrel, oktatástechnikai innovációval, mesterséges intelligenciával kapcsolatos gyakorlat. Ezzel összefüggésben a hallgatók foglalkoznak a módszertani és oktatástechnológiai innovációkkal, különös tekintettel a szakspecifikus elemek (játékosítás, drámapedagógia, kutatásalapú tanulás) és a mesterséges intelligencia szaktárgyi használatára, megismerkednek különböző kollaborációs platformokkal. Az egyéni és csoportos projektfeladatok során, fejlődnek nemcsak kooperatív készségeik, emellett a egymás projektjeinek kölcsönös értékelése kritikai gondolkodásra, a reflektált feedback megfogalmazására ösztönöz, ezáltal a tanári kommunikációt is fejleszti.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: a hallgató ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri az Egységes Európai Referenciakeretet, a legelterjedtebb digitális eszközök használatát, a különböző virtuális tantermeket, videoértekezlet és tesztfeladatok létrehozásra alkalmas és feladatkészítő programokat. Tudatában van a digitális eszközök használatából fakadó előnyöknek, de ismeri azok korlátait is, birtokában van a kapcsolódó módszertani ismereteknek. képesség: képes a digitális eszközök módszertanilag átgondolt alkalmazására, feladatok létrehozására, új alkalmazások megismerésére és használatára. populáris kultúra jelenségeinek reflektált szemléletére, sémák felismerésére és különböző variánsok összehasonlítására, a sikert befolyásoló faktorok, jelenségek és mechanizmusok összefüggéseinek bemutatására. Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző</p>	

tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására.

attitűd: nyitott az új eszközök és technológiák megismerésére és alkalmazására. Módszertanilag reflektált eszközhasználatra törekszik. Képes digitális segédanyagokat és feladatokat önállóan felkutatni ezek használata során fokozottan ügyel a nyelvtanítás módszertani aspektusaira. Reálisan ítéli meg a német nyelv tantárgy oktatásban betöltött szerepét.

Tantárgy tematikus leírása:

Gyakorlat:

1. Nyelvoktatás módszertana – meglévő ismeretek felelevenítése és szisztematizálása
2. Nyelvi szintek (Közös Európai Referenciakeret) standardjei
3. Nyelvi készségek fejlesztése, klasszikus nyelvi feladattípusok
4. Digitális eszközök a nyelvoktatásban: mikor, milyen keretek között, mennyit?
5. Szókincsbővítés/Téma bevezetése, brainstorming, mindmap, Wortigel, szófelhő készítése, online puzzle
6. Szótanuló és szókértés alkalmazások, szó-kép párosítók, memóriajátékok
7. Több féle feladat készítésére alkalmas programok, pl. wordwall, genially, learning apps
8. Játékosítás: online kvízek, több szinten játszható játékos feladatok (pl. labirintus, szabaduló szoba, „Stadt der Wörter”
9. Online oktatásra alkalmas eszközök és felületek, virtuális tantermek
10. Online értekezleteken használható eszközök: kooperatív felületek, szekciósobák, jamboard, stb.
11. Projektbemutató I.
12. Projektbemutató II.
13. Projektbemutató III.
14. Összegzés, a félév értékelése

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A félév folyamán a hallgatók egyéni projektmunka egy-egy komplex nyelvi feladatsort készítenek, amelynek bemutatása során külön kitérnek az alkalmazás didaktikai és metodikai szempontjaira is. Általános elvárás, hogy a hallgatók aktívan bekapcsolódjanak egymás munkájának értékelésébe is. A projekt értékelésekor három részjegyet kapnak a hallgatók (tartalom teljessége és a digitális eszközök innovatív használata; módszertani indoklás; nyelvhelyesség), ezek matematikai átlaga a végső jegy, azzal a megszorítása, hogy a prezentáció nem fogadható el, ha bármelyik részjegy elégtelen.

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

A szeminárium teljesítésének feltétele a rendszeres óralátogatáson túl a megfelelő szintű projekt bemutatása és egy rövid projektbeszámoló benyújtása. Utóbbi nemcsak a projekt eredményeinek összegzésére, de a projekt folyamat reflektálására is lehetőséget kínál. Általános elvárás, hogy a beszámoló a projekt során felhasznált forrásokat és szakirodalmat is megfelelően hivatkozza. A beszámolót, három szempontból értékeljük: tartalom és logikus gondolatmenet; felépítés és formai jegyek, filológiai pontosság; nyelvi megvalósítás (nyelvhelyesség, stílus stb.) ez három részjegyet jelent. A végső jegy a három részjegy matematikai átlaga, az alábbi megszorításokkal: a dolgozat nem fogadható el, ha bármely részjegy elégtelen. Részben vagy egészben plagizált dolgozat nem fogadható el.

A gyakorlati jegy kialakításakor a félév folyamán tanúsított órai aktivitást is figyelembe vesszük.

Kötelező irodalom:

Röwert, Ronny u.a. (2021). *Digital Deutsch unterrichten. Grundlagen, Impulse und Perspektiven*. Stuttgart: Klett.

Schüller, Liane; Fiedler, Manuel; Bulizek, Björn (2021). *Digitale Medien und Inklusion im Deutschunterricht. Grundlagen und Hilfen zur Planung und Vorbereitung*. Münster; New York: Waxmann.
<http://unterricht-digital.info/>

Ajánlott irodalom:

Brash, Bärbel; Pfeil, Andrea (2017). *Unterrichten mit digitalen Medien*. Stuttgart: Klett

o.A. (2020). *Digital unterrichten. Praxistipps und Tools für die zeitgemäße Unterrichtsgestaltung*. Stuttgart: Klett Raabe.

Busch, Michael (2020). *55 Webtools für den Unterricht. einfach, konkret, step-by-step*. Augsburg: Auer. 4. komplett überarb. und akt. Aufl.

Rösler, Dietmar; Würffel, Nicola (2017). *Lernmaterialien und Medien*. Stuttgart: Klett.

Tantárgy neve: Pedagógiai szaknyelv, tanári nyelvhasználat	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE8N02 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Bazsóné Dr. Sörös Marianna, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Bazsóné Dr. Sörös Marianna, egyetemi docens	
Javasolt félév: 8T	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: előadás, 2	Számonkérés módja: aláírás, kollokvium
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A hallgatók az előadásokon megismerkednek a különböző kommunikációelméletekkel, majd kommunikáció színtereit speciálisan jellemezzük az iskolai kontextus és a tanítási szituációk mentén. A fókuszban az iskolai interakció és annak nyelvi-nyelvhasználati jellegzetességei állnak. Ezek alapján ismerkednek meg a hallgatók a tanár-diák interakció formáival, stílusjegyeivel a német nyelvben, hogy a tanárjelöltek képesek legyenek alkalmazni a különböző kommunikációs technikákat az oktatás során és számottevő ismereteik legyenek az idegennyelvű odavezetés gyakorlatáról. Az előadás tartalma illeszkedik a NAT pedagógiai kompetenciaterületeihez: fejleszti a diákok tanári kommunikációs képességeit, valamint megalapozza a középiskolai tanítás gyakorlati háttérét. Kiemelt cél a tanár-diák interakció formáinak felismerése, tudatosítása, továbbá a kritikai gondolkodás és az esztétikai érzékenység fejlesztése, összhangban a NAT által elvárt kompetenciákkal.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A nyelvtanulás sajátosságainak ismeretében, valamint az ezeket alakító kulturális, szociális hatások értelmezése alapján, az egyéni szükségleteket, igényeket is figyelembe véve olyan pedagógiai helyzeteket megteremtése, amelyek elősegítik a tanulók komplex értelmi, érzelmi, szociális és erkölcsi fejlődését. Fontos cél a nyelvórán az érdeklődés és figyelem folyamatos fenntartására, az önálló, önszabályozó tanulás kialakítására, támogatására, a nyelvtanulási nehézségek felismerésére, megoldására. A megfelelő tanár-diák kommunikáció megválasztásával létrejön az iskolai és osztálytermi toleráns, esélyteremtő légkör, a nemzeti és egyetemes értékek iránti és szociális érzékenység. A tanár-diák kommunikációban igyekszik a tanulókat arra nevelni, hogy mások véleményét, értékeit tiszteletben tartásák.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: kommunikációelmélet alapfogalmak, terminusok és definíciók ismerete, ismeretek a verbális és a nonverbális kommunikáció specifikusan német nyelvterületi jellemzőiről, ismeretek az idegennyelvű tanári kommunikáció jellemzőiről. Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri a német nyelv, irodalom és kultúra oktatásához alkalmazható taneszközöket, oktatási segédanyagokat. képesség: a kommunikációelméleti modellek megértése, alkalmazása a hétköznapi iskolai és nyelvórai kommunikáció interakcióiban, a német nyelvű tanári kommunikációs struktúrák alkalmazásának képessége, például feladatmegfogalmazás, dicséret, hibajavítás Képes a tanítandó tartalmak meghatározására, strukturálására, logikai felépítésére, a tanulók számára szükséges tananyagok, taneszközök, információforrások, tudáshordozók, valamint a tartalmaknak megfelelő alternatív tanítási módszerek és számonkérési formák megválasztására. attitűd: fogékonyság a verbális és a nonverbális kommunikáció során létrejövő félreértésekre és azok elhárításának lehetőségeire német nyelven, célnyelven való óravezetés nyelvi elemeinek tudatos fejlesztése. Fontosnak tartja az alapos felkészülést, tervezést és a rugalmas megvalósítást. A tervezés során kész figyelembe venni az adott tanulócsoporthoz sajátosságait, a motiváltságot, az előzetes tudást, a képességeket és a szociális felkészültséget.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	

1. Fogalom: kommunikáció
2. Nonverbális kommunikáció
3. A nonverbális kommunikáció sajátosságai a német nyelvben
4. Verbális kommunikáció
5. A verbális kommunikáció sajátosságai a német nyelvben
6. Fogalom: kommunikációs modell
7. Kommunikációs modellek
8. Interakciók az iskolában
9. Diák-tanár interakciók a német mint idegen nyelv oktatásában
10. A diák-tanár kommunikáció sajátosságai a német nyelvben
11. Kommunikáció a német órákon: nyelvi formák
12. Kommunikáció a német órákon: kifejezések és utasítások megfogalmazása
13. Kommunikáció a német órákon: kérdések, feladatok és értékelések megfogalmazása
14. Írásbeli vizsga

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Kollokvium.

A kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Írásbeli és szóbeli vizsga. Az írásbeli vizsga az előadáson tanult idegennyelvű óravezetés és interakciótípusok szókinését és nyelvi formáit teszt jelleggel kéri számon. A teszt megoldásával max. 100 pont szerezhető. Ezt az utolsó előadás alkalmával írják meg a hallgatók.

Az írásbeli vizsgaeredmény értékelése:

0-59 pont: elégtelen

60-69 pont: elégséges

70-79 pont: közepes

80-89 pont: jó

90-100 pont: jeles

A szóbeli vizsga egy, a hallgató által előre kiválasztott kommunikációs modell és annak iskolai interakciókban betöltött szerepének bemutatásából áll power point prezentáció segítségével. A prezentáció értékelésének szempontjai: szakmai információk, nyelvhelyesség és a felelt logikája.

A kollokvium végső jegye a szóbeli és az írásbeli osztályzatok matematikai átlaga.

Kötelező irodalom:

Traut-Mattausch, Eva – Frey, Dieter: Kommunikationsmodelle. Letölthető: https://www.uni-muenster.de/imperia/md/content/psyifp/aeechterhoff/wintersemester2011-12/vorlesungskommperskonflikt/trautmattauschfrey_kommmodelle_handbkap2006.pdf

Aus Lehrbuch der Psychologie. Kapitel 2. Klassische Kommunikationsmodelle. Letölthető: https://lehrbuch-psychologie.springer.com/sites/default/files/atoms/files/roehner-schuetz_probekapitel_2.pdf

Butzkamm, Wolfgang: Unterrichtssprache Deutsch. Ismaning: Hueber. 2012.

Ajánlott irodalom:

Ulich, Kl. (2011): Schüler-Lehrer-Interaktion. In: Ders. Einführung in die Sozialpsychologie der Schule. Weinheim, Basel, S. 76-115.

Michael Becker-Mrotzek: Unterrichtskommunikation. Ein linguistisches Analysemodell. Niemeyer: Tübingen, 2002.

Schäfer, K. H.: Kommunikation und Interaktion. Grundbegriffe einer Pädagogik des Pragmatismus. Wiesbaden: VS Verlag. 2005.

Plate, Markus: Grundlagen der Kommunikation. München: Beck. 2012.

Pürer, Heint (et al.): Grundbegriffe der Kommunikation. München: UTB. 2014.

Tantárgy neve: Lexikográfia	Tantárgy Neptun-kódja: BTOSZNE8N03 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Kriston Renáta, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Dr. Kriston Renáta, egyetemi docens	
Javasolt félév: 8T	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: Az előadás célja, hogy bevezesse a hallgatókat a lexikográfia alapismereteibe és megismertesse velük a fontosabb szótártípusokat mind nyomtatott, mind online formában. Kritikai szemléletmód kialakítása is a cél, mellyel a kurzus végén elérhetjük, hogy ki tudják választani a hallgatók a számukra legmegfelelőbb és egyben jó minőséget képviselő szótárt a gyakorlatban, pl. egy fordítási feladat során.</p> <p>A tantárgy célja kiegészül azzal, hogy a hallgatók a lexikográfiai ismereteket a köznevelési tartalmi szabályozók – így a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek – szemléletének megfelelően tudják értelmezni és alkalmazni. A kurzus támogatja a tanári felkészülést azáltal, hogy fejleszti a digitális szótárak, korpuszok és online lexikográfiai eszközök tudatos használatát, valamint elősegíti a reflektív és kritikai gondolkodást a lexikográfiai források pedagógiai célú alkalmazásában. A tárgy hozzájárul ahhoz, hogy a hallgatók a szótárhasználat tanítását korszerű, módszertanilag megalapozott és digitális eszközökkel támogatott módon tudják megvalósítani.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A kurzus összhangban áll a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek nyelvi, szókincsi és kommunikációs fejlesztési céljaival, amelyek hangsúlyozzák a szókincs bővítését, a jelentésárnyalatok megértését, a nyelvi tudatosság fejlesztését és a digitális szótárhasználat pedagógiai támogatását. A lexikográfia tanulmányozása hozzájárul a tanulók szótárhasználati stratégiáinak kialakításához, a jelentések, ekvivalenciák és szótári adatok értelmezéséhez, valamint a célnyelvi és anyanyelvi szókincs tudatos bővítéséhez.</p> <p>A módszertani szemlélet hangsúlyt fektet arra, hogy a hallgatók képesek legyenek különböző szótártípusokat – egynyelvű, kétnyelvű, szaknyelvi, képes vagy tematikus szótárakat – pedagógiai szempontból is megkülönböztetni és célszerűen kiválasztani. A tantárgy támogatja annak megértését, hogy a szótárak miként integrálhatók a nyelvórákba: hogyan segítik a szókincsfejlesztést, az önálló tanulást, a fordítást, a szövegértési feladatok megoldását és a precíz szóhasználat kialakítását. A kritikai szótárelemzés révén a hallgatók átlátják a különböző lexikográfiai döntések – például a definíciók, példamondatok vagy lemmatizálási megoldások – pedagógiai jelentőségét is.</p> <p>A tárgy hangsúlyosan fejleszti a digitális pedagógiai kompetenciákat: a hallgatók megismerik és alkalmazzák a modern lexikográfia digitális eszközeit, köztük az online szótárakat, nyelvtechnológiai alkalmazásokat, digitális korpuszokat és mobil alapú szótármegoldásokat. A kurzus támogatja a digitális információkritika fejlődését is: a hallgatók megtanulják megítélni egyes digitális szótárak megbízhatóságát, adatminőségét és pedagógiai használhatóságát. Emellett a tanárképzés korszerű elvárásaihoz igazodva olyan módszertani mintákat ismerhetnek meg, amelyek révén a digitális szótárhasználat a tanulók önálló tanulását, problémamegoldását és nyelvi kreativitását is elősegíti.</p> <p>A kurzus ezáltal a lexikográfiai ismeretek tudományos megalapozása mellett hozzájárul a hallgatók pedagógiai és digitális kompetenciáinak fejlesztéséhez, valamint ahhoz, hogy a szótárak használatát a modern, innovatív nyelvoktatás szerves részévé tudják tenni.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a szakiránynak megfelelő germán nyelv írott változatának szabályait, ismeretekkel rendelkezik az elvégzett szakiránynak megfelelő nyelv variánsairól, regisztereiről. képesség: Képes a szótárakat, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat kritikusan, értően áttekinteni, értelmezni.</p>	

attitűd: Elkötelezett a szakiránynak megfelelő nyelv megismertetése iránt, törekszik megszerzett tudása kreatív felhasználására.

Tantárgy tematikus leírása:

Gyakorlat:

1. A lexikográfia tárgya, lexikográfiai alapismeretek
2. Szótártani alapfogalmak (címszó, szócikk, szótári adat, ekvivalencia, jelentés)
3. A szótárfajták
4. A szótárak csoportosítása Peter Kühn tipológiája szerint
5. A szakszótárak típusai
6. A nyomtatott és az elektronikus szótárak közötti különbségek bemutatása
7. Egynyelvű nyomtatott és elektronikus szótárak, ezek összehasonlítása (Duden, Magyar értelmező kéziszótár vs. www.duden.de)
8. Német egynyelvű szótárak összehasonlítása (Duden, Langenscheidt, Wahrig)
9. Kétnyelvű, német-magyar viszonylatban megjelent nyomtatott szótárak bemutatása (Akadémiai Kiadó, Grimm Kiadó szótárai)
10. A kétnyelvű német-magyar szótárak összehasonlítása
11. Kétnyelvű, német-magyar viszonylatban megjelent online szótárak bemutatása és ezek elemzése
12. Szócikktípusok, szótári adatok elemzése
13. Zárthelyi dolgozat
14. A dolgozat közös ellenőrzése, gyakorlati jegyek megbeszélése, értékelés

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A félév során egy zárthelyi dolgozat lesz, melyek mind elméleti, mind gyakorlati kérdésekből tevődnek össze, és az órákon elhangzott anyagra, valamint a házi feladatokra épülnek. A dolgozat értékelése: 0-59 %: elégtelen (1); 60-69 % elégséges (2); 70-79 % közepes (3); 80-89 % jó (4), 90 %-tól jeles (5)

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

Az aláírás feltétele az aktív órai munka, a házi feladatok elkészítése, valamint a zárthelyi dolgozat legalább elégséges teljesítése.

Kötelező irodalom:

Klosa, Annette: Aktuelle Tendenzen in der deutschen Lexikographie der Gegenwart. (<http://www.efnil.org/documents/conference-publications/budapest-2012/12-EFNIL-Budapest-Klosa-Final.pdf>) Erschienen in: Stickel, Gerhard/Várad, Tamás (Hrsg.): Lexical Challenges in a Multilingual Europe. Contributions to the Annual Conference 2012 of EFNIL in Budapest. - Frankfurt am Main/Berlin/Bern/Bruxelles/New

Wiegand, Herbert Ernst (1989): Der Begriff der Mikrostruktur: Geschichte, Probleme, Perspektiven. In: Hausmann, Franz Josef / Reichmann, Oskar / Wiegand, Herbert Ernst / Zgusta, Ladislav (Hrsg.): Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft 5. Wörterbücher. Dictionaries. Dictionnaires. Ein internationales Handbuch zur Lexikographie. Erster Teilband. Berlin/New York: de Gruyter. 409-462.
Wolski, Werner (1989): Das Lemma und die verschiedenen Lemmatypen. In: Hausmann, Franz Josef / Reichmann, Oskar / Wiegand, Herbert Ernst / Zgusta, Ladislav (Hrsg.): Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft. Wörterbücher 5. Dictionaries. Dictionnaires. Ein internationales Handbuch zur Lexikographie. Erster Teilband. Berlin/New York: de Gruyter. 360-371.

Ajánlott irodalom:

Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft (HSK) 5.1, 5.2., 5.3. Wörterbücher egyes cikkei
Magay Tamás (2004): A magyar szótárirodalom bibliográfiája. (Lexikográfiai füzetek 1.) Budapest: Akadémiai Kiadó.

Wiegand, Herbert Ernst (1998): Wörterbuchforschung: Untersuchungen zur Wörterbuchbenutzung, zur Theorie, Geschichte, Kritik und Automatisierung der Lexikographie. Berlin/New York: de Gruyter.

'Lexikográfiai füzetek' egyes számai

Tantárgy neve: Összehasonlító irodalmi elemzés (Projekt)	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE8N04 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Bazsóné dr. Sörös Marianna, egyetemi docens, Paksy Tünde, egyetemi adjunktus	
Javasolt félév: 8T	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: Az óra célja, hogy a hallgatók szélesítsék irodalmi látókörüket, felfedezzék és reflektálják a német irodalmi művek kapcsolatait más, nemcsak német és nemcsak irodalmi művekkel. A szemináriumok betekintést nyújtanak a komparatiztika céljaiba, módszereibe és eszközeibe, intertextuális megközelítésre ösztönöznek. A félév folyamán a hallgatók különböző szövegek intertextuális és intermediális beágyazottságát követik nyomon, reflektálva az egyes szövegek és a velük megidézett történeti és kulturális összefüggések egymásra gyakorolt hatását. Az interpretációk írásbeli megfogalmazása során a tudományos igényű szövegelemzés és interpretáció nyelvi, tartalmi és formai követelményeinek betartására fokozott figyelmet fordítunk.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A német nyelv oktatásához szükséges irodalmi, kultúra- és médiatudományi ismeretek körében a kurzus áttekintést nyújt egyes alkotókról és műveikről, az irodalmi műfajokról, valamint a szövegértelmezés és szövegelemzés módszereiről. A hallgatók megismerik a német és magyar irodalom közötti párhuzamokat is, és feltárják a kulturális sokszínűség megjelenési formáit az irodalomban. A képzés illeszkedik a NAT és a kapcsolódó kerettantervek által meghatározott irodalmi, szövegértési és kulturális kompetenciák fejlesztéséhez: támogatja az értő olvasás, a kritikai gondolkodás, a kulturális reflektivitás és az interdiszciplináris szemlélet fejlődését. A módszertani tartalmak hangsúlyt fektetnek az irodalmi művek tanórai feldolgozásának korszerű eljárásaira — például a műértelmezés különböző megközelítéseire, a kooperatív és projektalapú tanulási formákra, valamint a digitális és médiatudatos eszközök integrálására. A kurzus tartalmában kiemelten jelenik meg a NAT emberképe és az alapvető emberi, etikai és társadalmi értékek vizsgálata, különös tekintettel az interkulturális irodalomra. Ezzel összefüggésben a hallgatók foglalkoznak a nemzetiségi identitás, a magyarságtudat és a kulturális önazonosság kérdésével, továbbá azok tanórai alkalmazási lehetőségeivel a német nyelv és irodalom oktatásában.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a komparatiztika és az intertextualitás elméletének alapvető terminológiáját, vizsgálati módszereit és aspektusait. Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. képesség: Képes a szövegek önálló összehasonlítására, eredményeinek megfelelő stílusú írásbeli és szóbeli megfogalmazására, jól tagolt, logikus felépítésű összehasonlító elemzés írására. Képes akár különböző műfajú, szerzőjű, nyelvű irodalmi szövegek önálló összehasonlítására, megalapozott következtetések megfogalmazására, eredményeit a filológiai kutatás standardjei szerinti formában teszi közzé. Képes az irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni. Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására.</p>	

<p>attitűd: nyitott a német és világirodalmi művek és adaptációik befogadására, tudatos és reflektált összehasonlítására törekszik, irodalom- kultúra- és médiatudományi ismeretei kreatív alkalmazására törekszik.</p>
<p>Tantárgy tematikus leírása:</p> <p>Gyakorlat:</p> <ol style="list-style-type: none">
1. A komparatiztika fogalma, kutatási területei, a projekt horizontja
2. Projektterv kialakítása
3. Összehasonlító elemzési gyakorlat: versek és versfordítások (pl. R.M. Rilke: Der Panther és magyar fordításai)
4. Összehasonlító elemzési gyakorlat: versek és versfordítások (pl. R.M. Rilke: Der Panther és magyar fordításai)
5. Mediális transzformáció (pl. rövid filmek és klippek R.M. Rilke Der Panther című verséhez)
6. Motivikus kapcsolatok: pl. Teufelspaktmotiv: Chamisso: Peter Schlemihls wundersame Geschichte és E.T.A. Hoffmann: Die Abenteuer der Silvester-Nacht
7. Motivikus kapcsolatok: pl. Teufelspaktmotiv: pl. Chamisso: Peter Schlemihls wundersame Geschichte és E.T.A. Hoffmann: Die Abenteuer der Silvester-Nacht
8. Félévközi összehasonlító esszék értékelése
9. Átiratok I.: pl. Schnitzler: Der Reigen és Werner Schwab: Der reizende Reigen nach dem reizenden Herrn Arthur Schnitzler
10. Átiratok I.: pl. Schnitzler: Der Reigen és Werner Schwab: Der reizende Reigen nach dem reizenden Herrn Arthur Schnitzler
11. Átiratok II.: pl. Schnitzler: Der Reigen és Kornis Mihály: Körmagyar
12. Átiratok II.: pl. Schnitzler: Der Reigen és Kornis Mihály: Körmagyar
13. Átiratok összegzés: Schnitzler- Schwab - Kornis
14. Összegzés, a félév értékelése
<p>Félévközi számonkérés módja és értékelése:</p> <p>Egy 2-3 oldal terjedelmű összehasonlító esszé benyújtása megadott témában. Az esszét három szempontból értékeljük: tartalom és logikus gondolatment; felépítés és formai jegyek; nyelvi megvalósítás (nyelvhelyesség, stílus stb.) ez három részjegyet jelent. A végső jegy a három részjegy matematikai átlaga, azzal alábbi megszorításokkal: az esszé nem fogadható el, ha bármely részjegy elégtelen. Részben vagy egészben plagizált dolgozat nem fogadható el.</p> <p>Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:</p> <p>A szeminárium teljesítésének feltétele a rendszeres óralátogatáson túl a megfelelő szintű félévközi esszé és a szemináriumi dolgozat benyújtása. Utóbbi egy 7-8 oldal terjedelmű összehasonlító irodalomelemzés megadott témában. Az esszét három szempontból értékeljük: tartalom és logikus gondolatment; felépítés és formai jegyek; nyelvi megvalósítás (nyelvhelyesség, stílus stb.) ez három részjegyet jelent. A végső jegy a három részjegy matematikai átlaga, az alábbi megszorításokkal: az esszé nem fogadható el, ha bármely részjegy elégtelen. Részben vagy egészben plagizált dolgozat nem fogadható el.</p> <p>A gyakorlati jegy kialakításakor a benyújtott dolgozatok átlagán kívül a félév folyamán tanúsított órai aktivitást is figyelembe vesszük.</p>
<p>Kötelező irodalom:</p> <p>A konkrét tematikában szereplő szövegek, valamint:</p> <p>Corbineau-Hoffmann, Angelika 2000. <i>Einführung in die Komparatistik</i> Berlin : Schmidt. 2000.</p> <p>Zima, Peter V. 1992. <i>Komparatistik : Einführung in die vergleichende Literaturwissenschaft</i> Tübingen: Francke. [UTB für Wissenschaft 1705].</p> <p>Ajánlott irodalom:</p> <p>Frenzel, Elisabeth ⁵1999. <i>Motive der Weltliteratur</i>. Stuttgart: Kröner.</p> <p>Frenzel, Elisabeth ¹⁰2005. <i>Stoffe der Weltliteratur</i>. Stuttgart: Kröner.</p> <p>Hoffmeister, Gerhart ²1990. <i>Deutsche und Europäische Romantik</i>. Stuttgart: Metzler.</p> <p>Wunberg, Gotthart (Hg.) 2000. <i>Die Wiener Moderne : Literatur, Kunst und Musik zwischen 1890 und 1910</i>. Stuttgart: Reclam.</p>

Tantárgy neve: Szakdolgozati szeminárium I.	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE8N05 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Intézeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Bazsóné dr. Sörös Marianna, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Dr. Kriston Renáta egyetemi docens, Bazsóné dr. Sörös Marianna egyetemi docens, Paksy Tünde egyetemi adjunktus, Barna László egyetemi tanársegéd	
Javasolt félév: 8T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 1	Számonkérés módja: aláírás, gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A szakdolgozati szeminárium azt a célt szolgálja, hogy a hallgató konzulense irányításával és segítségével önálló kutatást folytasson egy közösen meghatározott témában. A hallgató a szemináriumon megismeri a tudományos kutatás folyamatát, a források feltárásának módszereit. Önállóan végzi az anyaggyűjtés az előre meghatározott szempontok és kérdések mentén. A konzulenssel folytatott megbeszéléseken elsajátítja a tudományos kérdésfelvetés, eszmecsere és érvelés technikáját. A szakdolgozati szeminárium továbbá hozzájárul ahhoz, hogy a hallgatók kutatási tevékenységüket a megújuló pedagógusképzés szemléletéhez igazítva végezzék, összhangban a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott nevelési és fejlesztési elvekkel, valamint a kerettantervi követelményekkel. A kurzus támogatja a pedagógiai és szaktárgyi reflektivitás fejlődését, ösztönzi a korszerű módszertani megközelítések alkalmazását, és elősegíti, hogy a hallgatók szakmai kutatásukat a tanári hivatás kompetenciaalapú és innovatív megközelítésébe illesztve alakítsák ki.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A kurzus illeszkedik a megújuló pedagógusképzés szemléletéhez, amely a tanári felkészítést a Nemzeti alaptanterv műveltségképére, fejlesztési céljaira és kompetenciaalapú megközelítésére építi. Ennek megfelelően a szeminárium nem csupán a tudományos kutatás lépéseinek és módszereinek elsajátítását szolgálja, hanem elősegíti annak megértését is, hogy a szaktárgyi témaválasztás, a kutatási kérdések megfogalmazása és a forrásfeltárás miként kapcsolható a NAT-ban és a kerettantervekben rögzített tartalmakhoz, fejlesztési feladatokhoz és tanulási eredményekhez. A hallgatók kutatásaik során reflektív módon vizsgálják a német nyelv és kultúra tanításának nevelési-oktatási összefüggéseit, miközben megismerkednek azokkal a korszerű, innovatív módszertani megközelítésekkel – beleértve a digitális tananyagok használatát, az online források kritikus értelmezését és a digitális pedagógiai eszközök alkalmazását –, amelyek a szaktárgyi pedagógiai innováció, a tanulás támogatása és a tudásépítés folyamatában kiemelt szerepet játszanak. A szeminárium így nemcsak a szakdolgozat elkészítéséhez nyújt elméleti és kutatómódszertani alapot, hanem hozzájárul a hallgatók pedagógiai gondolkodásának fejlődéséhez, a tanári hivatás kompetenciáinak erősítéséhez, a digitális műveltség és módszertani megújulás elsajátításához, valamint a korszerű oktatási környezetben való hatékony tájékozódáshoz.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeretekkel rendelkezik a reflektív gondolkodás szakmai fejlődésben betöltött szerepéről, a továbbképzés lehetőségeiről, a lelki egészség megőrzésének elméleti és gyakorlati módszereiről. Tájékozott a szakterületéhez és tanári hivatásához kötődő információs forrásokkal. Ismeri a német nyelv beszélt és írott változatának szabályait. Ismeri és alkalmazni tudja a tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. képesség: Jól tájékozódik a pedagógiai és szaktárgyi szakirodalomban, képes elemezni, értelmezni e területek kutatási, fejlesztési eredményeit, tisztában van a pedagógiai kutatás, fejlesztés, valamint innováció sajátosságaival.</p>	

Képes kutatási módszerek használatára. A szakképzett tanár ismeri a pedagógusszerep betöltéséhez és a szakmai fejlődéséhez szükséges, neveléstudományi, szociológiai, pszichológiai kutatási eredményekkel igazolt tudás forrásait.

Képes német nyelven hatékonyan kommunikálni és az információkat különböző nézőpontok szerint bemutatni.

attitűd: Törekszik nyelvi tudásának és általános ismeretanyagának folyamatos fejlesztésére.

Kész a folyamatos szaktudományi, szakmódszertani és neveléstudományi megújulásra. Kész részt vállalni a szaktárggyal kapcsolatos fejlesztési, innovációs tevékenységben.

Tantárgy tematikus leírása:

Gyakorlat:

1. A szakdolgozat témájának meghatározása, a témaválasztás indoklása, a cím megfogalmazása
2. A kutatás lépéseinek és módszereinek megtervezése
3. A kutatás szempontjainak és főbb kérdéseinek meghatározása
4. A hipotézisek megfogalmazása
5. A nyomtatott szakirodalom feltárásának módszerei
6. A nyomtatott szakirodalom feltárása I.
7. A nyomtatott szakirodalom feltárása II.
8. Az online szakirodalom feltárásának módszerei
9. Az online szakirodalom I.
10. Az online szakirodalom II.
11. Egyéb források
12. Az összegyűjtött tudományos anyag válogatásának szempontjai
13. Az összegyűjtött tudományos anyag feldolgozásának szempontjai
14. Válasz a hipotézisekre

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Szóbeli beszámoló az elvégzett munkáról

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

A feltárt szakirodalom mennyisége és minősége, a tudományos eszmecsere és kérdésfelvetés minősége

Kötelező irodalom:

1. Umberto Eco: Hogyan írjunk szakdolgozatot? Partvonal könyvkiadó, 2012.
<http://www.kodaly-bp.sulinet.hu/pefele/E-k%C3%B6nyvek/Eco%20Hogyan%20%C3%ADrjunk%20szakdolgozatot.pdf>
2. Checkliste Diplomarbeiten schreiben:
<https://studi-lektor.de/tipps/diplomarbeit-schreiben/diplomarbeit-schreiben.html>
3. Tipps zur Gestaltung und Anfertigung von Diplomarbeiten:
<http://www1.uni-frankfurt.de/fb/fb15/institute/inst-1-oeko-evo-div/AK-Schrenk/downloads/Diplomarbets-Tipps.pdf>
4. Esselborn, H Krumbiegel: Von der Idee zum Text. Eine Anleitung zum wissenschaftlichen Schreiben. Schöningh. Paderborn 2004.

Ajánlott irodalom:

A szakdolgozat témájának megfelelő szakirodalom

Tantárgy neve: Német populáris kultúra	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE8NSZV01 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: szabadon választható
Tárgyfelelős: Dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus; Bazsóné dr. Sörös Marianna, egyetemi docens; Barna László egyetemi tanársegéd	
Javasolt félév: 8 T	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A félév első felének célja egyfajta elméleti alapvetés, amely alkalmassá teszi a hallgatókat arra, hogy a félév második felében egyéni vagy csoportos projekteket valósítsanak meg, amelyekben bemutatnak és kritikusan elemeznek egy-egy populáris műfajt. Bevezetésként a popularitás és trivialitás valamint a tömegkultúra fogalmát és jelenségeit járjuk körbe azzal a céllal, hogy a hallgatók képet alkossanak annak széles spektrumáról. Kitérünk a populáris kultúrára alkalmazott egyéb fogalmakban rejlő értékítélet kérdéseire és azokra a faktorokra és mechanizmusokra is, amelyek hatással lehetnek egy-egy produktum befogadására illetve recepciójára. Ezek után valamely triviális irodalmi műfaj, jelen példatematikában a krimi jellemzőit és német történetét tekintjük át, különös tekintettel a sematikus és prototipikus jegyekre. A továbbiakban a hallgatók mutatják be, egyénileg vagy csoportos projekt formájába kidolgozott témájukat. A hallgatók részéről a projekt fokozott önálló munkát és eddigi irodalmi és filológiai ismereteik alkalmazását, valamint új ismeretek elsajátítását is megköveteli.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A német nyelv oktatásához szükséges irodalmi, kultúra- és médiatudományi ismeretek körében a kurzus áttekintést nyújt jelentős alkotók populáris illetve triviális műveiről, az populáris kultúra jellegzetes műfajairól, a hozzájuk kapcsolódó szövegértelmezési és szövegelemzési módszereiről. A hallgatók feltárják a kulturális sokszínűség megjelenési formáit az irodalomban és más művészeti ágakban. A képzés illeszkedik a NAT és a kapcsolódó kerettantervek által meghatározott irodalmi, szövegértési és kulturális kompetenciák fejlesztéséhez: támogatja az értő olvasás, a kritikai gondolkodás, a kulturális reflektivitás és az interdiszciplináris szemlélet fejlődését. A módszertani tartalmak hangsúlyt fektetnek az irodalmi művek tanórai feldolgozásának korszerű eljárásaira — például a műértelmezés különböző megközelítéseire, a kooperatív és projektalapú tanulási formákra, valamint a digitális és médiatudatos eszközök integrálására.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: a hallgató ismeri a populáris kultúrához kapcsolódó fogalmak jelentését valamint, a befogadás és a befogadást és recepciót befolyásoló jelenségek és mechanizmusok összefüggéseit, ezek tudományos igényű vizsgálatának és leírásának módszerét. Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. képesség: képes a populáris kultúra jelenségeinek reflektált szemléletére, sémák felismerésére és különböző variánsok összehasonlítására, a sikert befolyásoló faktorok, jelenségek és mechanizmusok összefüggéseinek bemutatására. Képes a különböző analóg és digitális adatbázisok használatával önállóan felkutatni az egy-egy műfajhoz vagy műhöz kapcsolódó különböző variánsokat, ezek elemzése során fokozottan ügyel az elsajátított módszerek használatára, eredményeit a tudományos standardeknek megfelelő formában prezentálja. attitűd: Tudja és elfogadja, hogy a különböző formanyelvek különböző jelentéseket, jelentésváltozatokat is generálhatnak, képes ezek tudatos nyomon követésére, az elsajátított ismeretek és elemzési technikák kreatív alkalmazására törekszik.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<p>Gyakorlat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A kultúra fogalma és rétegei, magas kultúra vs. populáris kultúra, tömegkultúra 2. Popularitás és trivialitás, popularitás vs. értékítélet 	

3. Marketing, Bestsellerlisták, díjak és díjátadók hatásai
4. Filmes és televíziós adaptációk
5. Triviális műfajok pl. a krimi, a krimi műfaji jellemzői, leggyakoribb típusai
6. A német krimi irodalom történetéből, pl. E.T.A. Hoffmann: Das Fräulein von Scuderi; Droste-Hülshoff: Die Judenbuche; Dürrenmatts Kriminalerzählungen; Brenner-Geschichten von Wolf Haas, usw.
7. Detektívtörténetek a filmvászonon
8. A televíziós krimi (Derrick, Tatort, Der Alte, Ein Fall für zwei; Der Bulle von Tölz; Die Autobahnpolizei, Der letzte Bulle usw.)
9. Projekttémák véglegesítése, projektlépések tervezése
10. Projektbemutató pl. A képregény
11. Projektbemutató pl. A musical
12. Projektbemutató pl. A televíziós reklámok
13. Projektbemutató pl. karikatúra, kabaré, stand up
14. Összegzés, a félév értékelése

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A félév folyamán a hallgatók egyéni vagy csoportos projektmunka keretében mutatnak be egy-egy triviális műfajt, annak jellemző műveit, történetiségét és a popularitását elősegíti faktorok összjátékát. A projekt eredményeként elfogadható plakát, poszter, prezentáció stb. A projekt értékelésekor három részjegyet kapnak a hallgatók (tartalom teljessége, megfelelő források használata; logikus felépítmény, formai megjelenítés, előadásmód; nyelvhelyesség), ezek matematikai átlaga a végső jegy, azzal a megszorítása, hogy a prezentáció nem fogadható el, ha bármelyik részjegy elégtelen.

Gyakorlati jegy:

A szeminárium teljesítésének feltétele a rendszeres óralátogatáson túl a megfelelő szintű projekt bemutatása és egy rövid projektbeszámoló benyújtása. Utóbbi nemcsak a projekt eredményeinek összegzésére, de a projektfolyamat reflektálására is lehetőséget kínál. Általános elvárás, hogy a beszámoló a projekt során felhasznált forrásokat és szakirodalmat is megfelelően hivatkozza. A beszámolót, három szempontból értékeljük: tartalom és logikus gondolatmenet; felépítés és formai jegyek, filológiai pontosság; nyelvi megvalósítás (nyelvhelyesség, stílus stb.) ez három részjegyet jelent. A végső jegy a három részjegy matematikai átlaga, az alábbi megszorításokkal: a dolgozat nem fogadható el, ha bármely részjegy elégtelen. Részben vagy egészben plagizált dolgozat nem fogadható el.

A gyakorlati jegy kialakításakor a félév folyamán tanúsított órai aktivitást is figyelembe vesszük.

Kötelező irodalom:

Szendi Zoltán (Hg.) (2006). Einführung in die Trivilliteratur. Budapest: Bölcsészkoncziórium.

Meyn, Hermann unter Mitarb. von Hanni Chill (2004). Massenmedien in Deutschland. Konstanz: UVK Verlag.

o.A. (1971). Texte zur Trivilliteratur. Arbeitsmaterialien Deutsch. Stuttgart: Klett

Valamint az adott félévben konkrétan választott művek.

Ajánlott irodalom:

Frederking, Volker (2016). Hoch-, Populär- und Trivilliteratur. Unter: <https://www.br.de/alphalernen/faecher/deutsch/5-hochliteratur-trivilliteratur100.html> (2022.03.08.)

Hickethier, K. (2001) Film- und Fernsehanalyse. Stuttgart: Metzler.

Schanze, H. (Hg.) 2002. Metzler-Lexikon Medientheorie – Medienwissenschaft. Stuttgart; Weimar: Metzler.

Tantárgy neve: Szociolingvisztika	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE9N01 Tárgyfelelős intézet: MFI Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Kriston Renáta, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Dr. Kriston Renáta, egyetemi docens	
Javasolt félév: 9 ^Ő	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: aláírás, kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja:</p> <p>A tantárgy célja, hogy a tanárszakos hallgatók nyelvi kompetenciáját növelje a német nyelvterületre jellemző szociolingvisztikai (stilisztikai) variánsok megismerésével, és a tanárjelölteket felkészítse ezek tanítási szituációkban való adekvát alkalmazására. Ezért a különböző lektusok jellemzőinek megismerése konkrét nyelvi példákon keresztül történik. A főbb témakörök (szociolektusok, idiolektus, genderlektusok, dialektusok, regiolektusok, mediolektusok stb.) bővítik a tanárjelöltek szókincsét, és rávilágítanak a német nyelv pluricentrikusságára.</p> <p>A tantárgy célja kiegészül azzal, hogy a nyelvi variációk tudományos vizsgálata mellett a hallgatók képet kapjanak a szociolingvisztikai jelenségek pedagógiai jelentőségéről és azok szerepéről a köznevelési tartalmak közvetítésében. A kurzus támogatja annak felismerését, hogy a különböző nyelvváltozatok ismerete hozzájárul a nyelvi tudatosság, a kulturális érzékenység és a kommunikációs kompetencia fejlesztéséhez, továbbá elősegíti a tanárjelöltek módszertani és digitális tájékozottságát, hogy a nyelvi rétegződés jelenségeit korszerű eszközökkel és reflektív módon tudják bemutatni a tanulóknak.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek:</p> <p>A szociolingvisztika tantárgy szorosan illeszkedik a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek által meghatározott nyelvi és kulturális fejlesztési célokhoz, különösen azokhoz, amelyek a nyelvi sokszínűség, a kommunikációs helyzetekhez igazodó nyelvhasználat, az identitás és a társadalmi különbségek nyelvi leképeződésének megértését helyezik előtérbe. A német nyelvterület szociolingvisztikai jellemzőinek bemutatása hozzájárul ahhoz, hogy a hallgatók érzékenyek legyenek a nyelv regionális, társadalmi és stilisztikai variabilitására, valamint ezeket a jelenségeket a közoktatás tartalmaival összhangban tudják értelmezni és tanórai keretben alkalmazni.</p> <p>A módszertani szemlélet hangsúlyozza, hogy a nyelvváltozatok és nyelvhasználati normák feldolgozása miként integrálható a tanulók szókincsének fejlesztésébe, kommunikációs készségeik bővítésébe, valamint kulturális tudatosságuk alakításába. A hallgatók megtanulják, hogyan lehet a dialektusokat, szociolektusokat, genderlektusokat vagy ifjúsági nyelvi jelenségeket tanulóbarát módon, életkori sajátosságokhoz igazítva bemutatni, és hogyan támogatható ezzel a tanulók nyelvi toleranciája, önkifejezése és identitásépítése.</p> <p>A kurzus a digitális pedagógiai eszközök használatára is épít. A hallgatók megismerik a különböző digitális korpuszokat, online nyelvi atlaszokat, hangtérképeket és multimodális szociolingvisztikai adatforrásokat, amelyek lehetővé teszik a variánsok autentikus, élményszerű és összehasonlítható módon történő vizsgálatát. A digitális technológiák alkalmazása elősegíti az információkritikai gondolkodás fejlődését is, hiszen a hallgatók megtanulják értékelni a források hitelességét, megbízhatóságát és didaktikai értékét. A modern, digitálisan támogatott tanulási környezetben a leendő tanárok képessé válnak a nyelvi változatosság jelenségeit interaktív, tanulóközpontú és reflektív módon beépíteni a német nyelv tanításába.</p> <p>A kurzus így nemcsak a szociolingvisztikai elméletek tudományos alapozását biztosítja, hanem érdemben hozzájárul a tanárjelöltek kommunikációs, módszertani és digitális kompetenciáinak fejlesztéséhez, támogatva őket abban, hogy a nyelvi sokszínűséget értékékként közvetítsék a köznevelésben.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák:</p> <p>tudás: ismeretek a nyelvi variánsok, a nyelvi norma és a nyelvi magatartás elfogadható és nem elfogadható formáiról</p> <p>képesség: a német nyelvterületre vonatkozóan speciális összefüggések felismerése a nyelvhasználók és a nyelvi kifejezőmód között: a dialektusok és a standard nyelvváltozat viszonya, a nyelvhasználat és a</p>	

társadalmi réteg, osztály, csoport és identitás összefüggései, a nyelvhasználat és az életkor, a nemi hovatartozás nyelvi vonatkozásainak megértése,

attitűd: tolerancia a nyelvi rétegzettség irányában, az egyéni nyelvi kifejezési módok és a kisebbségi nyelvhasználat formáinak tiszteletben tartása, elfogadása

Tantárgy tematikus leírása:

1. Szociolingvisztika: feladatok és kérdések
2. A nyelv horizontális felosztása
3. A nyelv vertikális felosztása
4. Dialektusok és standard nyelv(ek) a német nyelvű országokban
5. Idiolektusok
6. Szociolektusok
7. Genderlektusok
8. Funkcionális nyelvjárások
9. Médiumnyelvjárások
10. Változékonyság, változatosság.
11. A német nyelv Ausztriában – osztrákizmusok
12. A német nyelv Svájcban – helvetizmusok
13. Ifjúsági nyelv és szleng
14. A házi feladatok témáinak bemutatása

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Beadvány a félév utolsó előtti órájáig.

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Egy szabadon választott lektus saját minikutatáson alapuló bemutatása. Terjedelme: 6-8 oldal.

Értékelése három szempont szerint, részjegyekkel történik:

- Tartalom: a szöveg szakmai információi, szóincse, terminológiahasználat
- Prezentáció: a szöveg logikája, felépítése, koherenciája, tagoltsága, értelmezhetősége.
- A szöveg nyelvhelyessége.

Kötelező irodalom:

Veith, Konrad: Soziolinguistik. Tübingen: G. Narr 2002.

Rada, Roberta: Aspekte des deutschen Wortschatzes. Budapest: Bölcsészkonzorcium 2009. 1, 2, és 4. fejezet. Letölthető: www.eltegepeskonyv.hu

Ajánlott irodalom:

Löffler, H.: Germanistische Soziolinguistik. Berlin: Erich Schmidt 1985.

Elsen, Hilke: Wortschatzanalyse. München: UTB. 2015.

Neuland, Eva: Jugendsprache. München: UTB. 2016.

Tantárgy neve: Kontrasztív nyelvészet: nyelvi változások és kölcsönhatások	Tantárgy Neptun-kódja: BTOSZNE9N02 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Dr. Kriston Renáta, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): dr. Kriston Renáta, egyetemi docens, dr. Tóth-Loesti Heidrun, anyanyelvi lektor	
Javasolt félév: 9 ^Ő	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
Tantárgy feladata és célja: A tantárgy keretében összehasonlítjuk a magyar és a német nyelv rendszerét, fejlődésének történetét. A nyelvi típus különbözőségéből adódóan tárgyaljuk a tipikus hibalehetőségeket a fonetika-fonológiai, a morfológia, a frazeológiai és a szintaxis területén. A foglalkozások keretében áttekintjük a magyar és a német nyelv sajátosságait és az interferencia-problémákat. A nyelvtipológiai és hibatipológiai összehasonlítás után megvizsgáljuk, mely szavak kerültek be német nyelvterületről a magyar nyelvbe, illetve melyek azok a kulturális gyökerű szavak, amelyeket a német szótárak magyar eredetűnek tüntetnek fel. A grammatikai és a szókincstani vizsgálódásokhoz olyan szövegeket hívunk segítségük, amelyek bemutatják a magyar és a német nyelvet, olykor irodalmi stílusban vagy humorral fűszerezve. A tantárgy feladata továbbá az, hogy a hallgatók a magyar és a német nyelv rendszerének összehasonlító vizsgálatát olyan szemlélettel sajátítsák el, amely összhangban áll a Nemzeti alaptantervben és a kerettantervekben megfogalmazott nyelvi, kommunikációs és kulturális fejlesztési elvárásokkal. A kurzus támogatja a tanári hivatáshoz szükséges reflektív gondolkodás kialakulását, a kontrasztív nyelvészeti eredmények pedagógiai alkalmazásának képességét, valamint a digitális tanulási források és elemző eszközök értő használatát, amelyek segítik a nyelvi különbségek és interferenciák tanórai feldolgozását és tudatosítását.	
Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A tárgy szorosan illeszkedik a Nemzeti alaptantervben és a kerettantervekben meghatározott nyelvi kompetenciák fejlesztéséhez, különösen azokhoz a tartalmakhoz, amelyek a nyelvi tudatosság, az anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikáció, valamint a kulturális összehasonlító ismeretek elmélyítését célozzák. A kontrasztív megközelítés lehetővé teszi, hogy a hallgatók megértsék a két nyelv közötti rendszerbeli eltérések pedagógiai jelentőségét, felismerjék a gyakori interferenciákat és hibatípusokat, és ezeket tanári tevékenységük során tudatosan kezeljék. A módszertani szemlélet kiemelt hangsúlyt helyez arra, hogy a kontrasztív elemzések eredményei miként jelenhetnek meg a nyelvórák feladatkészítésében, a hibajavítás stratégiáiban és a tanulói nyelvtudatosság fejlesztésében. A tantárgy fejleszti a hallgatók digitális pedagógiai kompetenciáit is: a magyar és német nyelvi jelenségek vizsgálatában a digitális korpuszok, lexikai adatbázisok, online szótárak és nyelvtechnológiai eszközök alkalmazását, valamint a digitális tananyagok értő, kritikailag reflektált használatát. Az órákhoz kapcsolódó feladatok ösztönzik a digitális szövegvizsgálat, a hanganyagok elemzése és az online nyelvi források bevonása iránti nyitottságot, ezzel is segítve a leendő tanárokat abban, hogy a kontrasztív nyelvészet eredményeit korszerű, pedagógiaileg releváns és technológiailag is támogatott formában legyenek képesek integrálni az oktatásba. A kurzus így hozzájárul a tanári kompetenciák tudatos fejlesztéséhez, a nyelvi rendszerek közötti kapcsolat pedagógiai értelmezéséhez, valamint a modern, digitális tanulási környezetben való magabiztos tájékozódáshoz.	
Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a német és a magyar nyelv szabályait, tájékozott a két nyelv hasonlóságait és különbségeit illetően. képesség: A szinkron nyelvallapot fonetikai, fonológiai, morfológiai, szintaktikai, szemantikai jellemzőinek és ezek összefüggéseinek ismeretében képes a szakiránynak megfelelő nyelv gördülékeny, helyes, magabiztos, a mindenkori kontextusba illő használatára.	

attitűd: Elkötelezett a német és magyar nyelv megismertetése iránt, törekszik megszerzett tudása kreatív felhasználására.

Tantárgy tematikus leírása:

Gyakorlat:

1. A kontrasztív nyelvészet kialakulása, képviselői
2. Német és magyar nyelv: nyelvgenealógia
3. Német és magyar nyelv: nyelvtípus
4. Német és magyar nyelv: nyelvtörténet, nyelvfejlődés
5. Német és magyar nyelv: interferenciajelenségek
6. Német és magyar nyelv: problémák a fonetika és a fonológia szintjén
7. Német és magyar nyelv: problémák a morfológia és a szóképzés szintjén
8. Német és magyar nyelv: problémák a lexika szintjén (hamis barátok)
9. Német és magyar nyelv: frazeológiai egységek összehasonlítása
10. Német és magyar irodalmi szövegek összehasonlítása, kontrasztív elemzése (Judith Schalansky: Der Hals der Giraffe)
11. Magyar és német irodalmi szövegek összehasonlítása, kontrasztív elemzése (Dobó István: Egri csillagok)
12. Komplex kontrasztív szövegelemzés
13. Zárthelyi dolgozat
14. Összegzés, a dolgozat közös ellenőrzése, gyakorlati jegyek megbeszélése

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A félév során egy zárthelyi dolgozat lesz, melyek mind elméleti, mind gyakorlati kérdésekből tevődnek össze, és az órákon elhangzott anyagra, valamint a házi feladatokra épülnek. A dolgozat értékelése: 0-59 %: elégtelen (1); 60-69 % elégséges (2); 70-79 % közepes (3); 80-89 % jó (4), 90 %-tól jeles (5)

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

Az aláírás feltétele az aktív órai munka, a házi feladatok elkészítése, valamint a zárthelyi dolgozat legalább elégséges teljesítése.

Kötelező irodalom:

- Bassola Péter: Konsequenzen aus deutsch-ungarischen kontrastiven Untersuchungen — Ergebnisse für das Ungarische (http://acta.bibl.u-szeged.hu/2420/1/germanica_012_153-203.pdf)
- Brdar-Szabó R.: Kontrastive Analysen Deutsch-Ungarisch: eine Übersicht. In: HSK 19.1 = Helbig, Gerhard/ Götze, Lutz/Henrici, Gert/Krumm, Hans-Jürgen (Hrsg.): Deutsch als Fremdsprache. Ein internationales Handbuch (Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft 19.1, 1. Halbband). Berlin/New York: Gruyter, 2001, 422-428.
- Brdar-Szabó R.: Kontrastivität in der Grammatik. In: HSK 19.1 = Helbig, Gerhard/ Götze, Lutz/Henrici, Gert/Krumm, Hans-Jürgen (Hrsg.): Deutsch als Fremdsprache. Ein internationales Handbuch (Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft 19.1, 1. Halbband). Berlin/New York: Gruyter, 2001, 195-204.
- Forgács E.: Kontrastive Sprachbetrachtung. Grimm Kiadó, Szeged 2007.
- Gombocz Eszter: Kontrastive Wortformenanalyse Deutsch-Ungarisch. IDS 2013. (<https://ids-pub.bsz-bw.de/frontdoor/index/index/docId/624>)
- Gnutzmann, Claus: Kontrastive Linguistik. Frankfurt a.M. u.a.: Lang 1990.

Ajánlott irodalom:

- Bassola, Péter: Kontrastive Fallstudie: Deutsch - Ungarisch. In: Ágel, Vilmos/Eichinger, Ludwig M./Eroms, Hans-Werner/Hellwig, Peter/Herlinger, Hans Jürgen/Lobin, Henning (Hrsg.): Dependenz und Valenz / Dependency and Valency. Ein internationales Handbuch der zeitgenössischen Forschung (Handbücher zur Sprach- und Kommunikationswissenschaft 25.1, 2. Halbband). Berlin/New York: Gruyter, 2006, 1279-1287.
- Bassola, Péter/Bernáth, Csilla: Realisierung der Valenzstruktur von deutschen und ungarischen deverbalen Substantiven. In: Bassola, Péter (Hrsg.): Beiträge zur Nominalphrasensyntax (Acta Germanica 6). Szeged: JATE, 1998, 173-196.

Tantárgy neve: Regionalitás és interkulturalitás (Projekt)	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE9N03 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Intézeti Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Bazsóné dr. Sörös Marianna, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Bazsóné dr. Sörös Marianna, egyetemi docens, Dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus	
Javasolt félév: 9 ^Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: aláírás, gyakorlati jegy
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A szeminárium célja, hogy a hallgatók megismerjék az interkulturalitás különböző megjelenési formáit, a multikulturalitás és regionalitás fogalmát. Ismereteket szereznek a német nyelvű országok regionális jellemzőiről és multikulturális társadalmukról. Nagyon fontos, hogy megismerkedjenek a Magyarországon élő német kisebbség életével, művészetével és identitáskeresésével. Betekintést nyernek abba, hogyan valósul meg a kultúrák közvetítése a német nyelvterületen működő magyar kulturális intézetek tevékenysége által. Projektfeladatok, információgyűjtés a szaktantárgyhoz, internetes kutatómunka idegen nyelven, felkészítve a tanulót a munka világában zajló információcserére. A tantárgy célja kiegészül azzal, hogy az interkulturalitás és regionalitás tudományos vizsgálata mellett a hallgatók képet kapjanak a kulturális jelenségek pedagógiai jelentőségéről és azok szerepéről a köznevelési tartalmak közvetítésében. A kurzus támogatja annak felismerését, hogy a különböző kultúrák ismerete hozzájárul a kulturális érzékenység és a kommunikációs kompetencia fejlesztéséhez, továbbá elősegíti a tanárjelöltek módszertani és digitális tájékozottságát, hogy a nyelvi rétegződés jelenségeit korszerű eszközökkel és reflektív módon tudják bemutatni a tanulóknak.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A Regionalitás és interkulturalitás tantárgy szorosan illeszkedik a Nemzeti alaptanterv és a kerettantervek által meghatározott nyelvi és kulturális fejlesztési célokhoz, különösen azokhoz, amelyek a nyelvi sokszínűség, a kommunikációs helyzetekhez igazodó nyelvhasználat, az identitás és a társadalmi különbségek nyelvi leképeződésének megértését helyezik előtérbe. A hallgató megismeri és alkalmazza a német mint idegen nyelv tudományos diszciplína kialakulását, irányzatait, a nyelvi tudatosság, tartalomalapú nyelvoktatást, interkulturális tanulást, hazai kulturális értékek közvetítését és a többnyelvűség didaktikáját. A szűkebb és tágabb környezetre, a hétköznapiakra vonatkozó ismeretek bővítése a korosztálynak megfelelően. A természeteshez közelítő, akár anyanyelvűekkel folytatott interakció az egyes tématarományokban. Hazánkra vonatkozó ismeretek célnyelven történő átadása minden területen. Fontosak a kooperatív módszerek, valamint a projektmunka, amelyek fejlesztik a tevékenység-központú tervezést, a probléma- és folyamatközpontú gondolkodást, és általában a célnyelven folytatott kommunikációt. A nyelvoktatói munka tervezése során fontos szerepet kapnak az egyéni tanulási sajátosságok és igények is.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: A hallgató tisztában van az interkulturalitás és regionalitás jellemző kutatási kérdéseivel, irányzataival, korszerű elemzési és értelmezési módszereivel. Ismeri és alkalmazza a projektalapú munkamódszert. képesség: Interkulturális kommunikatív kompetenciák birtokában képes a kultúrák közötti közvetítésre. Képes műfajilag sokszínű, a szakiránynak megfelelő nyelvű szövegek és kulturális jelenségek értelmezésére. Képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Képes alapvető kutatási technikák alkalmazására, szakmai kérdések megoldására a nyelv-, az irodalom- és a kultúratudomány területén. Képes az interdiszciplináris területeken az aktuális kutatások és a tudományos munka értékelésére</p>	

attitűd: Elfogadja a magyar és az európai identitások vallási és társadalmi, történeti és jelenkori sokszínűségét. Igénye van az európai, és az azon kívüli kultúrák sokszínűségének megismerésére.
autonómia és Hatékonyan együttműködik a germanisztika területéhez kapcsolódó hazai és nemzetközi kulturális közösségekkel. Az interkulturalitás területén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében.

Tantárgy tematikus leírása:

Előadás:

1. Bevezetés: Az interkulturalitás, multikulturalitás és regionalitás fogalma.
2. Interkulturális germanisztika: célok, módszerek és képviselők
3. Kulturális és nyelvi különbségek: Észak-, Közép-, Dél-, Kelet- és Nyugat-Németország
4. Hagyományok és mentalitás: különbségek a német nyelvű országokban.
5. Multikulturális együttélés Németországban.
6. Berlin, a multikulturális város
7. Svájc – négy nép – négy kultúra.
8. Regionális és interkulturális jelleg a Kárpát-medencében – a német kisebbség kultúrája Közép- és Kelet-Európában, a szászok Erdélyben és a „Felvidéken”.
9. A magyarországi németek kultúrája, nyelve és irodalma.
10. A magyarországi németek kultúrája a különböző magyar régiókban.
11. A vallások és kulturális hatásuk.
12. Magyarok Németországban – németek Magyarországon.
13. Törökök Németországban.
14. Összefoglalás

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

kollokvium

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Szóbeli vizsga: A vizsgázónak megfelelő jártasságot kell mutatnia az interkulturalitás és regionalitás egyes területein, ismernie kell a német nyelvű országok nyelvi és kulturális sokszínűségét. Az értékelés tartalmi és nyelvi szempontok szerint történik. Ha bármelyik részjegy elégtelen, a vizsga elégtelen.

Kötelező irodalom:

1. [Interkulturalität](#). „Miteinander. Schlüsselbegriffe und Themen der interkulturellen Kommunikation" ([interculture TV Educast 01](#)) <https://www.youtube.com/watch?v=Yg2KY7Nue8M>
2. Földes, Csaba: Black Box 'Interkulturalität'. In: Wirkendes Wort 59 (2009) 3, S. 503–525. <http://www.foeldes.eu/sites/default/files/Interkulturalitaet.pdf>

Ajánlott irodalom:

1. Bund Ungarischer Organisationen in Deutschland e.V.: Ungarische Gedenkstätten in Deutschland. <http://www.buod.de/index.php/de/ungarn-in-deutschland/ungarische-gedenkstaetten-in-deutschland>
2. Volkmer, Gerald: Deutsche Minderheiten im Ausland, 2013. <http://www.bpb.de/apuz/243866/deutsche-minderheiten-im-ausland?p=all>
Földes, Csaba: Die deutsche Sprache und ihre Architektur. Aspekte von Vielfalt, Regionalität und Dynamik: variationstheoretische Überlegungen. In: Acta Universitatis Wratislaviensis No. 2743. Studia Linguistica XXIV. Wrocław, 2005. S. 37-59. <https://core.ac.uk/download/pdf/14509962.pdf>

Tantárgy neve: Kortárs német irodalom: esettanulmányok	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE9N04 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Bazsóné dr. Sörös Marianna egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Paksy Tünde egyetemi adjunktus, Bazsóné dr. Sörös Marianna egyetemi docens	
Javasolt félév: 9Ö	Előfeltétel: -
Óraszám/félév: 2	Számonkérés módja: aláírás, gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A szeminárium célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a kortárs német irodalom jelentős képviselőivel és képet alkossanak a főbb tendenciákról, tematikai súlypontokról és művészi eszközökről. A szeminárium lehetőséget ad arra is, hogy egy-egy szerzőt és művet egyéni kutató munka alapján prezentáció formájában bemutassanak.</p> <p>A szeminárium illeszkedik a NAT irodalmi és kultúráközvetítő kompetenciaterületeihez: fejleszti a diákok szövegértési, értelmezési és reflektív gondolkodási képességeit, valamint megalapozza a középiskolai irodalomtanítás elméleti és módszertani hátterét. Kiemelt cél a művek kulturális kontextusának felismerése, a kortárs irodalom, műfajok és stílusirányzatok tudatosítása, továbbá a kritikai gondolkodás és az esztétikai érzékenység fejlesztése, összhangban a NAT által elvárt kompetenciákkal.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A német nyelv oktatásához szükséges irodalmi, kultúra- és médiatudományi ismeretek körében a kurzus áttekintést nyújt a legjelentősebb alkotókról és műveikről, az irodalmi műfajokról, valamint a szövegértelmezés és szövegelemzés módszereiről. A hallgatók megismerik a német és magyar irodalom közötti párhuzamokat, és feltárják a kulturális sokszínűség megjelenési formáit a kortárs német nyelvű irodalomban. A képzés illeszkedik a NAT és a kapcsolódó kerettantervek által meghatározott irodalmi, szövegértési és kulturális kompetenciák fejlesztéséhez: támogatja az értő olvasás, a kritikai gondolkodás, a kulturális reflektivitás és az interdiszciplináris szemlélet fejlődését. A módszertani tartalmak hangsúlyt fektetnek az irodalmi művek tanórai feldolgozásának korszerű eljárásaira — például a műértelmezés különböző megközelítéseire, a kooperatív és projektalapú tanulási formákra, valamint a digitális és médiatudatos eszközök integrálására. A kurzus tartalmában kiemelten jelenik meg a NAT emberképe és az alapvető emberi, etikai és társadalmi értékek vizsgálata, különös tekintettel az interkulturális irodalomra. Ezzel összefüggésben a hallgatók foglalkoznak a nemzetiségi identitás, a magyarságtudat és a kulturális önazonosság kérdésével, továbbá azok tanórai alkalmazási lehetőségeivel a német nyelv és irodalom oktatásában.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: A hallgató ismeri a kortárs irodalom irányzatait és azok képviselőit. Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. Ismeri a nyelv- és irodalomtudományi, kultúrtörténeti kutatások korszerű eredményeit, azok módszertanát képesség: Értelmezi a korszak kulturális és irodalmi jelenségeit és azok történeti beágyazottságát. Képes az irodalmi műveket, a célnyelvi kultúra egyéb megjelenési formáit, az ezekről szóló szakirodalmat áttekinteni, értelmezni, az irodalmi és kulturális trendekben elhelyezni. Képes a szaktudományi, továbbá az általános pedagógiai-pszichológiai képzésben tanult módszerek, eljárások szaktárgyi alkalmazására, a különböző tudásterületek közötti összefüggések, kapcsolódások, átfedések és egymásra hatások felismerésére, a szaktárgyi integráció megvalósítására. attitűd: Érti és elfogadja, hogy az irodalmi jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Elkötelezetten vállalja szakképzettsége átfogó gondolkodásmódjának hiteles közvetítését, nyitott az új irodalomtudományi jelenségek és eredmények befogadására. Reálisan ítéli meg a német nyelv tantárgy oktatásban betöltött szerepét.</p>	

Tantárgy tematikus leírása:

1. Posztmodern 1989-től. A korszak témái és formai sajátosságai
2. Wendeliteratur (Ingo Schulze: Simple Story (1998)
3. Wendeliteratur (Ingo Schulze: Neue Leben (2005), Handy. 13 Geschichten in alter Manier (2007- elbeszélések)
4. Több generációt átívelő könyvek. (Uwe Tellkamp: Der Turm)
5. Több generációt átívelő könyvek. (Eugen Ruge: In Zeiten des abnehmenden Lichts)
6. Feldolgozási folyamat. (Alexander Osang: Comeback, Jana Hensel: Zonenkinder)
7. Feldolgozási folyamat (Susanne Schädlich: Immer wieder Dezember)
8. Emlékek (Uwe Timm: Am Beispiel meines Bruders).
9. Az irodalom mint közvetítő és emlékek tárháza. (Christoph Hein: Landnahme)
10. Mindennapi témák és kapcsolati problémák 1. (Patrick Süskind: Das Parfum/Christoph Ransmayer: Die letzte Welt).
11. Mindennapi témák és kapcsolati problémák (Daniel Kehlmann: A világ felmérése, Hírnév)
12. Migráns irodalom (Zsuzsa Bánk)
13. Migráns irodalom (Terézia Móra)
14. Vizuális költészet

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

prezentáció, beadvány stb.

Gyakorlati jegy teljesítésének módja, értékelése:

A gyakorlati jegy megszerzésének feltétele a prezentáció és a beadandó dolgozat sikeres teljesítése. A produktív készségek (szövegalkotás) értékelése három szempont szerint, részjegyekkel történik:

- Tartalom: a szöveg szakmai információi, szókincese, terminológiahasználat
- Prezentáció: a szöveg logikája, felépítése, koherenciája, tagoltsága, értelmezhetősége
- Kommunikáció: a szöveg nyelvhelyessége.

Az írásbeli dolgozat értékelése: 100%-90% = jeles, 89%-80% = jó, 79%-70% = közepes, 69%-60% = elégséges, 60% alatt = elégtelen

Kötelező irodalom:

Krauss, Hannes: Aktuelle Tendenzen der deutschen Literatur – Überlegungen am Beispiel ausgewählter Neuerscheinungen. Das Wort.Germanistisches Jahrbuch Russland 2009, 221-231.
https://wort.daad.ru/wort2009/Krauss_Aktuelle_Tendenzen_der_deutschen_Literatur.pdf

Thomas, Fabian: Neue Leben, neues Schreiben? Die „Wende“ 1989/90 bei Jana Hensel, Ingo Schulze und Christoph Hein. München: Martin Meidenbauer Verlagsbuchhandlung 2009.
<https://literaturkritik.de/id/13389>

Ajánlott irodalom:

Beßlich, Barbara / Grätz, Katharina / Hildebrand, Olaf (2006): Vorwort. In: Beßlich, Barbara / Grätz, Katharina / Hildebrand, Olaf (Hrsg.) (2006): Wende des Erinnerns? Geschichtskonstruktionen in der deutschen Literatur nach 1989. Berlin. 7-17.

Emmerich, Wolfgang: Im Zeichen der Wiedervereinigung: die zweite Spaltung der deutschen Literatur. In: Die andere deutsche Literatur. Aufsätze zur Literatur aus der DDR. Opladen: Westdeutscher Verlag, 1994. 208-223

Jichová, Veronika: Wendeliteratur. Untersuchungen am Beispiel des Werkes von Thomas Brussig.
https://otik.uk.zcu.cz/bitstream/11025/14477/1/Bakalarska%20prace_Jichova.pdf

Tantárgy neve: Szakdolgozati szeminárium II.	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE9N05 Tárgyfelelős intézet: MFI Német Nyelv- és Irodalomtudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: Bazsóné dr. Sörös Marianna, egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Dr. Kriston Renáta egyetemi docens, Bazsóné dr. Sörös Marianna egyetemi docens, dr. Paksy Tünde, egyetemi adjunktus, Barna László, tanársegéd	
Javasolt félév: 9 ^Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 1	Számonkérés módja: aláírás / gyakorlati jegy
Kreditpont: 2	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A szakdolgozati szeminárium azt a célt szolgálja, hogy a hallgató megismerje a tudományos szövegírás folyamatát és módszereit. Konzulense irányításával és segítségével képessé válik az összegyűjtött tudományos szakirodalom megfelelő válogatására, súlypontosítására, feldolgozására és elrendezésére. A hallgató fejleszti tervezési, szerkesztési és szövegírási kompetenciáját, gyakorolja a szövegszerkesztést, megismeri a tudományos szövegírás nyelvi és formai követelményeit, pl. a hivatkozások és a szakirodalmi jegyzék helyes és pontos létrehozását.</p> <p>A szakdolgozati szeminárium továbbá hozzájárul ahhoz, hogy a hallgatók kutatási tevékenységüket a megújuló pedagógusképzés szemléletéhez igazítva végezzék, összhangban a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott nevelési és fejlesztési elvekkel, valamint a kerettantervi követelményekkel. A kurzus támogatja a pedagógiai és szaktárgyi reflektivitás fejlődését, ösztönzi a korszerű módszertani megközelítések alkalmazását, és elősegíti, hogy a hallgatók szakmai kutatásukat a tanári hivatás kompetenciaalapú és innovatív megközelítésébe illesztve alakítsák ki.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A kurzus illeszkedik a megújuló pedagógusképzés szemléletéhez, amely a tanári felkészítést a Nemzeti alaptanterv műveltségképére, fejlesztési céljaira és kompetenciaalapú megközelítésére építi. Ennek megfelelően a szeminárium nem csupán a tudományos kutatás lépéseinek és módszereinek elsajátítását szolgálja, hanem elősegíti annak megértését is, hogy a szaktárgyi témaválasztás, a kutatási kérdések megfogalmazása és a forrásfeltárás miként kapcsolható a NAT-ban és a kerettantervekben rögzített tartalmakhoz, fejlesztési feladatokhoz és tanulási eredményekhez. A hallgatók kutatásaik során reflektív módon vizsgálják a német nyelv és kultúra tanításának nevelési-oktatási összefüggéseit, miközben megismerkednek azokkal a korszerű, innovatív módszertani megközelítésekkel – beleértve a digitális tananyagok használatát, az online források kritikus értelmezését és a digitális pedagógiai eszközök alkalmazását –, amelyek a szaktárgyi pedagógiai innováció, a tanulás támogatása és a tudásépítés folyamatában kiemelt szerepet játszanak. A szeminárium így nemcsak a szakdolgozat elkészítéséhez nyújt elméleti és kutatómódszertani alapot, hanem hozzájárul a hallgatók pedagógiai gondolkodásának fejlődéséhez, a tanári hivatás kompetenciáinak erősítéséhez, a digitális műveltség és módszertani megújulás elsajátításához, valamint a korszerű oktatási környezetben való hatékony tájékozódáshoz.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeretekkel rendelkezik a reflektív gondolkodás szakmai fejlődésben betöltött szerepéről, a továbbképzés lehetőségeiről, a lelki egészség megőrzésének elméleti és gyakorlati módszereiről. Tájékozott a szakterületéhez és tanári hivatásához kötődő információs forrásokkal. Ismeri a német nyelv beszélt és írott változatának szabályait. Ismeri és alkalmazni tudja a tudásellenőrzés és a képességmérés legkorszerűbb eredményeit, eszközeit. képesség: Jól tájékozódik a pedagógiai és szaktárgyi szakirodalomban, képes elemezni, értelmezni e területek kutatási, fejlesztési eredményeit, tisztában van a pedagógiai kutatás, fejlesztés, valamint innováció sajátosságaival. Képes kutatási módszerek használatára. A szakképzett tanár ismeri a pedagógusszerep betöltéséhez és a szakmai fejlődéséhez szükséges, neveléstudományi, szociológiai, pszichológiai kutatási eredményekkel igazolt tudás forrásait.</p>	

Képes német nyelven hatékonyan kommunikálni és az információkat különböző nézőpontok szerint bemutatni.

attitűd: Törekszik nyelvi tudásának és általános ismeretanyagának folyamatos fejlesztésére.

Kész a folyamatos szaktudományi, szakmódszertani és neveléstudományi megújulásra. Kész részt vállalni a szaktárggyal kapcsolatos fejlesztési, innovációs tevékenységben.

Tantárgy tematikus leírása:

Gyakorlat:

1. A szakdolgozat mint a kutatás prezentációjának megírása, ennek folyamata
2. Az összegyűjtött tudományos anyag elrendezése
3. A tartalomjegyzék megtervezése
4. A bevezető fejezet megírása
5. Ábrák, diagramok és táblázatok
6. További fejezet(ek) megírása
7. A mellékletek elrendezése
8. További fejezet(ek) megírása
9. A szakirodalmi jegyzék létrehozása
10. További fejezet(ek) megírása
11. A szakdolgozat bírálati szempontjai – a szakdolgozat megvédése
12. A záró fejezet megírása
13. A szakdolgozat nyelvi ellenőrzése
14. A szakdolgozat formai ellenőrzése

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

A szakdolgozat írásának mérföldköveinek értékelése

Gyakorlati jegy / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

A szakdolgozat egyes fejezeteinek szakmai, nyelvi és formai minősége

Kötelező irodalom:

Umberto Eco: Hogyan írjunk szakdolgozatot? Partvonal könyvkiadó, 2012.

[http://www.kodaly-bp.sulinet.hu/pefele/E-](http://www.kodaly-bp.sulinet.hu/pefele/E-k%C3%B6nyvek/Eco%20Hogyan%20%C3%ADrjunk%20szakdolgozatot.pdf)

[k%C3%B6nyvek/Eco%20Hogyan%20%C3%ADrjunk%20szakdolgozatot.pdf](http://www.kodaly-bp.sulinet.hu/pefele/E-k%C3%B6nyvek/Eco%20Hogyan%20%C3%ADrjunk%20szakdolgozatot.pdf)

Checkliste Diplomarbeiten schreiben: <https://studi-lektor.de/tipps/diplomarbeit-schreiben/diplomarbeit-schreiben.html>

Tipps zur Gestaltung und Anfertigung von Diplomarbeiten:

<http://www1.uni-frankfurt.de/fb/fb15/institute/inst-1-oeko-evo-div/AK-Schrenk/downloads/Diplomarbets-Tipps.pdf>

Ajánlott irodalom:

A szakdolgozat témájának megfelelő szakirodalom

Tantárgy neve: A fordítás elmélete és gyakorlata	Tantárgy Neptun kódja: BTOSZNE9NSZV01 Tárgyfelelős intézet: MFI Alkalmazott Nyelvészeti és Fordítástudományi Tanszék Tantárgyelem: kötelező
Tárgyfelelős: dr. habil. Dobos Csilla egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): dr. habil. Dobos Csilla egyetemi docens	
Javasolt félév: 9Ő	Előfeltétel: -
Óraszám/hét: 2	Számonkérés módja: aláírás, kollokvium
Kreditpont: 3	Munkarend: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A kurzus során a hallgatók megismerik az alapvető fontosságú lexikai és grammatikai átváltási műveleteket, azok alkalmazását, nyelvészeti és kulturális háttérét. Az anyanyelv és az idegen nyelv rendszerének összehasonlítása, a sajátosságok és különbségek vizsgálata történik, valamint a fordításokban a kontrasztív nyelvészeti és szövegnyelvészeti szempontok érvényesülésének elemzése. A tárgy feladata, hogy olyan fordítástechnikai eszköztárral ismertesse meg a leendő fordítókat, mely alapvető ismereteket és segítséget nyújt majd a gyakorlatban. Az előadás tartalma illeszkedik a NAT nyelv- és kultúrákövetítő kompetenciaterületeihez: fejleszti a diákok szövegértési, értelmezési és reflektív gondolkodási képességeit, valamint megalapozza a középiskolai nyelvtanítás elméleti és módszertani háttérét. Kiemelt cél a fordítandó szövegek kulturális kontextusának felismerése, szövegtípusok és stílusok tudatosítása, továbbá a kritikai gondolkodás és az esztétikai érzékenység fejlesztése, összhangban a NAT által elvárt kompetenciákkal.</p> <p>Köznevelési és módszertani tartalmak, NAT-KET elemek: A német nyelv oktatásához szükséges fordítástudományi elméleti és gyakorlati ismeretek. A kurzus tartalmában kiemelten megjelenik a NAT emberképe, az alapvető emberi és társadalmi értékek megjelenése, az interkulturális kapcsolat a forrásnyelv és a célnyelv között. A hallgató elfogadja a különbségeket, magabiztosságát az anyanyelvi kötődés és az a mérlegelő, toleráns gondolkodásmód határozza meg, amely teret ad a kreatív, alkotó jellegű önkifejezésnek.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: tudás: Ismeri a Nemzeti alaptanterv és az arra épülő kerettantervek szerinti német szaktárgyi követelményeket, az iskolai nevelő-oktató munka tartalmi szabályozását. A hallgató megismeri a fordítási tevékenység gyakorlati kérdéseit, az alapvető lexikai és grammatikai átváltási műveleteket. Ismeri a német nyelvű kultúrákat, azok hasonlóságait és különbségeit. Rendelkezik nyelvi és kulturális ismeretekkel a forrás- és a célnyelven. képesség: Képes a kultúrák közötti közvetítésre és az interkulturális kompetencia fejlesztésére. Képes a német nyelv tantárgynak megfelelő tudományterületeken a fogalmak, elméletek és tények közötti összefüggések megteremtésére, közvetítésére. Képes felismerni, megnevezni a különböző átváltási műveleteket és alkalmazni azokat. Képes az adott nyelv hagyományainak, szerkezetének és szóhasználatának, valamint a szóban forgó szakterület terminológiai elvárásainak megfelelni. attitűd: Tudatosan használja ki a transzferhatás lehetőségeit. Nyitott a szakmai fejlődésre. Nyitott a kritikára, illetve kritikus a szakmai folyamatokkal és saját teljesítményével kapcsolatban is. Kreatív problémamegoldás jellemzi.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<p>Elmélet:</p> <p>1. Az átváltási műveletek fogalma és osztályozása. A fordítás folyamata és az átváltási műveletek. Indoeurópai-magyar/ magyar-indoeurópai átváltási tipológia.</p>	

2. Lexikai átváltási műveletek: jelentések szűkítése és bővítése
3. Lexikai átváltási műveletek: jelentések összevonása és felbontása
4. Jelentések kihagyása és betoldása
5. Jelentések áthelyezése és felcserélése
6. Antonim fordítás, teljes átalakítás, kompenzálás
7. Zárthelyi dolgozat 1.
8. Grammatikai átváltási műveletek: grammatikai konkretizálás és generalizálás
9. Grammatikai felbontás (felemelés) és összevonás (lesüllyesztés)
10. Grammatikai kihagyás és betoldás
11. Grammatikai áthelyezések és cserék
12. A félév során elsajátított ismeretek rendszerezése, összefoglalás.
13. Zárthelyi dolgozat 2. megírása, a félév folyamán készített példatár beadása.
14. A zárthelyi dolgozat és a példatár, valamint a félévi munka értékelése

Félévközi számonkérés módja és értékelése:

Rendszeres óralátogatás.

Aláírás / kollokvium teljesítésének módja, értékelése:

Kollokvium: egy tétel részletes kifejtése, 3-5 fogalom definiálása.

A kollokviumi tételek a tematikában felsorolt témakörökkel megegyeznek.

A tétel értékelése: ötfokozatú (1–5).

A fogalmak definiálásának értékelése: ötfokozatú (1–5).

Ponthatárok: 0-60 elégtelen, 61-70 elégséges, 71-80 közepes, 81-90 jó, 91-100 jeles.

Kötelező irodalom:

1. Klaudy Kinga 1999. Bevezetés a fordítás elméletébe. Budapest: Scholastica.
2. Heltai Pál 2024. Bevezetés a fordítástudományba. Posztgraduális szakfordítói képzések számára. Budapest: L'Harmattan.
3. Drahotová-Szabó Erzsébet 2015. Fordíthatóság, fordíthatatlanság és ami közöttük van. A kultúraspecifikus nyelvi elemek átültetéséről. Szeged: Grimm Kiadó.
4. Heltai Pál 2014. Mitől fordítás a fordítás? Válogatott fordítástudományi tanulmányok. Budapest: Eötvös József Könyvkiadó.
5. Albert Sándor 2011. „A fővényre épített ház”. A fordításelméletek tudomány- és nyelvfilozófiai alapjai. Budapest: Áron Kiadó.
6. <https://www.youtube.com/watch?v=hO9vIbQxRbI>
7. Horváth Ildikó (szerk.) 2015. A modern fordító és tolmács. Budapest: Eötvös Kiadó.

Ajánlott irodalom:

1. Károlyi Krisztina-Fóris Ágota (szerk.) 2015. A fordítás titkos ösvényein - Doktori kutatások Klaudy Kinga tiszteletére II. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.
2. Simigné Fenyő Sarolta 2007. A fordítás mint közvetítés. Miskolc: STÚDIUM
3. Klaudy Kinga 2007. Nyelv és fordítás. Válogatott fordítástudományi tanulmányok. Budapest: Tinta Könyvkiadó.
4. Klaudy Kinga (szerk.) 2003. Fordítás és tolmácsolás az ezredfordulón. 30 éves az ELTE BTK Fordító és Tolmácsképző Központja. Jubileumi évkönyv. Budapest: Scholastica. (Kurián Ágnes, Szabari Krisztina vagy Horváth Ildikó tanulmánya)
5. Klaudy Kinga 2003. Languages in Translation. Budapest: Scholastica.
6. Albert Sándor 2003. Fordítás és filozófia. A fordításelméletek tudományfilozófiai problémái & Filozófiai szövegek fordítási kérdései. Budapest: Tinta Könyvkiadó.